

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕)

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รายละเอียดของหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติ

ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๖ เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
หมวดที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป	๑
หมวดที่ ๒ ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร	๕
หมวดที่ ๓ ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างของหลักสูตร	๗
หมวดที่ ๔ ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอน และการประเมินผล	๒๐
หมวดที่ ๕ หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนิสิต	๓๐
หมวดที่ ๖ การพัฒนาคณาจารย์	๓๒
หมวดที่ ๗ การประกันคุณภาพหลักสูตร	๓๓
หมวดที่ ๘ การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร	๓๗
ภาคผนวก ก	
คำอธิบายรายวิชา	๔๐
ภาคผนวก ข	
ตารางเปรียบเทียบหลักสูตร	๕๐
ภาคผนวก ค	
ข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศที่เกี่ยวข้อง	๖๒
ภาคผนวก ง	
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร	๑๐๑
ภาคผนวก จ	
ประวัติและผลงานอาจารย์ประจำหลักสูตร	๑๐๘

รายละเอียดของหลักสูตร
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕)

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์/คณะ/ภาควิชา บัณฑิตวิทยาลัย

หมวดที่ ๑

ข้อมูลทั่วไป

๑. รหัสและชื่อหลักสูตร

รหัสหลักสูตร : ๒๕๔๖๑๘๕๑๑๐๒๒๐๑
ชื่อหลักสูตรภาษาไทย : หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
ชื่อหลักสูตรภาษาอังกฤษ : Master of Buddhism Program

๒. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

ชื่อเต็มภาษาไทย : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต
ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ : Master of Buddhism
ชื่อย่อภาษาไทย : พธ.ม.
ชื่อย่อภาษาอังกฤษ : M.B.

๓. วิชาเอก

-

๔. จำนวนหน่วยวิชาที่เรียนตลอดหลักสูตร

๔.๑ แผน ก แบบ ก ๑ จำนวน ๓๙ หน่วยกิต ตลอดหลักสูตร
๔.๒ แผน ก แบบ ก ๒ จำนวน ๓๙ หน่วยกิต ตลอดหลักสูตร
๔.๓ แผน ข จำนวน ๓๙ หน่วยกิต ตลอดหลักสูตร

๕. รูปแบบของหลักสูตร

๕.๑ รูปแบบ

หลักสูตรระดับปริญญาโท หลักสูตร ๒ ปี

๕.๒ ภาษาที่ใช้

ภาษาไทย

๕.๓ การรับเข้าศึกษา

รับนิสิตไทยและต่างประเทศที่สามารถใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี

๕.๔ ความร่วมมือกับสถาบันอื่น

เป็นหลักสูตรเฉพาะของสถาบัน

๕.๕ การให้ปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

ให้ปริญญาเพียงสาขาวิชาเดียว คือ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต

๖. สถานภาพของหลักสูตร

๖.๑ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕ ปรับปรุงจากหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
พระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐)

๖.๒ กำหนดเปิดสอนภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

๖.๓ กรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเห็นชอบในคราวประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๔

๖.๔ สภาวิชาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เห็นชอบหลักสูตรในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๕

๖.๕ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติหลักสูตรและอนุมัติให้เปิดสอนในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕

๗. ความพร้อมในการเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

หลักสูตรมีความพร้อมเผยแพร่เป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ในปีการศึกษา ๒๕๖๖

๘. อาชีพที่ประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

- ๘.๑ อาจารย์สอนพระพุทธศาสนาในสถาบันการศึกษา
- ๘.๒ รับราชการกรมการศาสนา
- ๘.๓ รับราชการในสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
- ๘.๔ อนุศาสนาจารย์ ๔ เหล่าทัพและอนุศาสนาจารย์กรมราชทัณฑ์
- ๘.๕ นักวิชาการอิสระและวิทยากรอบรมทางพระพุทธศาสนา

๙. ชื่อ สกุล เลขบัตรประจำตัวประชาชน ตำแหน่งและคุณวุฒิการศึกษาของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

ตำแหน่ง	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
รองศาสตราจารย์ (พระพุทธศาสนา)	พระมหาสมบุญ ภูตติกโร (พรธมมา)	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๑
		ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา)	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๒๕๔๔
		พธ.บ. (ภาษาอังกฤษ)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๐
รองศาสตราจารย์ (พระพุทธศาสนา)	ดร.ประพันธ์ ศุภษร	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๑
		ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา)	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๒๕๔๔
		พธ.บ. (ศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๐
ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ (พระพุทธศาสนา)	ดร.แม่ชีกฤษณา รักษาโฉม	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๑
		พธ.ม. (พระพุทธศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๕
		ศศ.บ. (ภาษาอังกฤษ)	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	๒๕๔๕
		ศษ.บ. (ภาษาไทย)	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	๒๕๕๕
		บ.ศ.๙	กองบาลีสนามหลวง	๒๕๔๐

๑๐. สถานที่จัดการเรียนการสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ที่อยู่ : ๗๙ หมู่ ๓ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑๑. สถานการณ์ภายนอกหรือการพัฒนาที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนหลักสูตร

๑๑.๑ สถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ มุ่งบรรลุเป้าหมายในระยะ ๕ ปีมีรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) หลักการที่สำคัญในแผนคือ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาที่ยั่งยืน คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา การสร้างงานวิจัยและนวัตกรรม จุดเน้นที่เกี่ยวกับการพัฒนาคนคือการให้คนไทยมีคุณลักษณะสมบูรณ์ด้วยวินัยประกอบด้วยทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ปรับตัวอย่างรู้เท่าทันสถานการณ์ มีความรับผิดชอบและทำประโยชน์ต่อสังคม สุขภาพกายและใจที่ดีมีความเจริญงอกงามทางจิตวิญญาณ

อย่างไรก็ตามประเทศไทยยังคงประสบกับปัญหาความยากจน ความขัดแย้ง ความแตกต่างของรายได้ การกระจายโอกาส การพัฒนาไม่ทั่วถึง การแข่งขันในการประกอบอาชีพ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากรผู้สูงอายุ ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม ปัญหาสิ่งแวดล้อม สภาพภูมิอากาศที่ผันผวน ภัยพิบัติแรงกดดันและความเสี่ยงจากการสื่อสารด้วยเทคโนโลยีโลกไร้พรมแดนทำให้สังคมมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้นเกิดภัยคุกคาม อาชญากรรม การก่อการร้าย การเคลื่อนย้ายคน โรคระบาด ปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในภาพรวม

ดังนั้นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมด้านจิตของบุคคลให้สามารถปรับตัวจากผลกระทบดังกล่าว การพัฒนาจิตใจจึงเป็นกุญแจสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อให้รู้ตื่น เบิกบานในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานแห่งความฉลาด ความดีและความสุข อันเป็นที่มาของการปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

๑๑.๒ สถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม

จุดแข็งของประเทศไทยคือความรุ่มรวยวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่สถานการณ์ปัจจุบันกลับพบว่ามีการแสวงวัฒนธรรมโลกผสมผสานกับวัฒนธรรมท้องถิ่นก่อให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมใหม่อันเกิดจากกระแสการไหลเลื่อนของวัฒนธรรมโลกส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ทศนคติ ความเชื่อและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เกิดวิกฤตทางวัฒนธรรม ส่งผลให้คนไทยละเลยอัตลักษณ์นำไปสู่การสูญเสียคุณค่าวัฒนธรรมเดิม

เพื่อให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ของชาติในการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมตลอดจนพระราชบัญญัติการอุดมศึกษาว่าด้วยการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมโดยการอนุรักษ์ พื้นฟู สืบสาน และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นและของชาติรวมทั้งส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์

๑๒. ผลกระทบจากข้อ ๑๑.๑ และ ๑๑.๒ ต่อการพัฒนาหลักสูตรและความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย

๑๒.๑ การพัฒนาหลักสูตร

จากผลกระทบในหัวข้อ ๑๑.๑ และ ๑๑.๒ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงได้ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตเพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีความรู้ด้านพระพุทธศาสนา สามารถบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่เพื่อแก้ปัญหาสังคมได้ ผลิตงานวิจัยทางพระพุทธศาสนาเพื่อสร้างสรรค์สังคม ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมโดยการ สืบสาน รักษาและต่อยอด โดยอิงกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ(๒๕๖๐-๒๕๗๙)กำหนดวิสัยทัศน์ดังนี้ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ ๒๑” กำหนดไว้ ๖ ยุทธศาสตร์คือ ๑.) การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ๒) การผลิตและการพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ๓) การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ๔) การสร้างโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา ๕) การจัดการศึกษาเพื่อ เสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ ๖)การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา ทั้ง ๖ ยุทธศาสตร์ดังกล่าวเน้นเน้นความรักในสถาบันหลักของชาติและยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข นอกจากนั้นต้องมีทักษะที่สำคัญความรู้ความสามารถ ประชาชนทุกคนได้รับโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษา จิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อม มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑๒.๒ ความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

หลักสูตรนี้จะส่งเสริมพันธกิจของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในการปลูกฝังและพัฒนาเพิ่มขีดความสามารถให้มีความรู้และเชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา สร้างงานวิจัยเน้นการพัฒนาองค์ความรู้ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา สามารถบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่เพื่อแก้ปัญหาสังคม ส่งเสริมพระพุทธศาสนาและการบริการวิชาการแก่สังคมตามปณิธานการจัดตั้งมหาวิทยาลัย ด้วยการสนับสนุนกิจการคณะสงฆ์ สร้างความรู้ความเข้าใจหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา สร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมแก่ประชาชน จัดประชุม สัมมนา

และฝึกอบรม เพื่อพัฒนาพระสงฆ์และบุคลากรทางศาสนา ให้มีศักยภาพในการธำรงรักษา เผยแผ่หลักคำสอน และเป็นแกนหลักในการพัฒนาจิตใจในวงกว้าง ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมด้วยการเสริมสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ให้เอื้อต่อการศึกษา เพื่อสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย สนับสนุนให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาเป็นรากฐานของการพัฒนาอย่างมีดุลยภาพ สามารถนำความรู้ทางพระพุทธศาสนาไปพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

๑๓. ความสัมพันธ์กับหลักสูตรอื่นที่เปิดสอนในคณะ/ภาควิชาอื่นของสถาบัน

๑๓.๑ กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรนี้ที่เปิดสอนโดยคณะ/ภาควิชา/หลักสูตรอื่น

ไม่มี

๑๓.๒ กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรที่เปิดสอนให้ภาควิชา/หลักสูตรอื่นต้องมาเรียน

ไม่มี

๑๓.๓ การบริหารจัดการหลักสูตร

๑๓.๓.๑ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มีรูปแบบการบริหารโดยอาจารย์ประจำหลักสูตร

๑๓.๓.๒ อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ควบคุมการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดรายวิชา โดยยึดหลักเกณฑ์การประเมินของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๑๓.๓.๓ อาจารย์ประจำหลักสูตร ทำหน้าที่ประสานงานกับอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ตลอดทั้งอาจารย์ผู้สอนเพื่อพิจารณาแนวสังเขปประจำวิชาและรายละเอียดประจำวิชา การจัดการเรียนการสอน การวัดผล และการประเมินผลการเรียน

หมวดที่ ๒

ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร

๑. ปรัชญา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑.๑ ปรัชญาของหลักสูตร

รอบรู้พระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ ผลิตงานวิจัยและรับใช้สังคม

๑.๒ ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต เป็นอัตลักษณ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นหลักสูตรที่เปิดสอนมาตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๓๑ มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้วิชาการและทักษะด้านพระพุทธศาสนา เน้นการเรียนการสอนคัมภีร์พระพุทธศาสนา การประยุกต์ศาสตร์สมัยใหม่เข้ากับพระพุทธศาสนา และการเขียนงานวิจัยทางพระพุทธศาสนา

หลักสูตรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในทุก ๕ ปีเพื่อพัฒนาโครงสร้างเนื้อหารายวิชาให้ทันสมัย สอดคล้องกับบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เหนือสิ่งอื่นใด พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ.๒๕๖๒ มุ่งพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความเชี่ยวชาญตามสาขาวิชาการหรือวิชาชีพที่ตนถนัดสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประเทศและขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับโลกได้ พัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่มีความรู้และเป็นคนดี ภูมิใจในชาติ เข้าใจสังคมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถปรับเปลี่ยนตนเองเพื่อรองรับสังคมโลกที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ร่วมกันแก้ปัญหาสังคม มีจิตอาสา มีคุณธรรมและจริยธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

๑.๓ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิตตามปรัชญาที่ตั้งไว้ จึงมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑.๒.๑ เพื่อผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิตให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนา ผ่านคัมภีร์พระไตรปิฎก และมีความสามารถในการบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่

๑.๒.๒ เพื่อผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิตให้มีทักษะการวิจัยเชิงบูรณาการ ในการพัฒนางานวิชาการทางพระพุทธศาสนาและพุทธนวัตกรรมเพื่อรับใช้สังคม ตลอดถึงมีทักษะในการสื่อสารด้วยเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒.๓ เพื่อผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิตให้มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในการพัฒนางานวิชาการและนวัตกรรมทางพระพุทธศาสนา มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะและมุ่งมั่นในการสร้างสังคมสันติสุข

ทั้งนี้หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มีตรีลักษณ์ที่พึงประสงค์ ๓ ประการดังนี้

๑.บริการวิชาการด้านพระพุทธศาสนา ๒.ประยุกต์พระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม ๓.มีศรัทธาอุทิศเพื่อพระพุทธศาสนา

๒. แผนพัฒนาปรับปรุง

แผนการพัฒนา/เปลี่ยนแปลง	กลยุทธ์	หลักฐาน/ตัวบ่งชี้
มีการปรับปรุงหลักสูตรทุก ๕ ปี โดยพิจารณาจากตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานที่อยูในการประเมินคุณภาพการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร	ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหลักสูตรทุก ๕ ปี ในด้าน ๑. ความพึงพอใจของนายจ้าง ผู้ประกอบการ และผู้ใช้มหาบัณฑิต ๒. การวิเคราะห์จุดอ่อนที่ควรต้องปรับปรุงหรือแก้ไข	๑. ระดับความพึงพอใจของนายจ้าง ผู้ประกอบการ และผู้ใช้มหาบัณฑิต ๒. รายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร

แผนการพัฒนา/เปลี่ยนแปลง	กลยุทธ์	หลักฐาน/ตัวบ่งชี้
๒. ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของคณะสงฆ์และองค์กรต่างๆ	<ul style="list-style-type: none"> - ติดตามความเปลี่ยนแปลงในความต้องการของคณะสงฆ์และองค์กรต่างๆ - นำแนวคิด รวมทั้งเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มศักยภาพของหลักสูตร - ติดตามความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต 	<ul style="list-style-type: none"> - รายงานผลประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อความรู้และความทันสมัยของหลักสูตร - รายงานผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต
๓. พัฒนาบุคลากรด้านการเรียน การสอนและการบริการวิชาการ	<ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์ทุกคนโดยเฉพาะอาจารย์ใหม่ต้องเข้าอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรการสอนรูปแบบต่างๆ และการวัดผลประเมินผล ทั้งนี้เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการประเมินผลตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิที่ผู้สอนจะต้องสามารถวัดและประเมินผลได้เป็นอย่างดี - สนับสนุนบุคลากรด้านการเรียนการสอนให้ทำงานบริการวิชาการแก่องค์กรภายนอก - ส่งเสริมให้มีการนำความรู้ทั้งจากภาคทฤษฎี และงานวิจัยไปใช้จริงเพื่อทำประโยชน์ให้แก่ชุมชน สังคมหรือคณะสงฆ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - รายชื่อบุคลากรและอาจารย์ที่เข้ารับการอบรม - ปริมาณงานบริการวิชาการต่ออาจารย์ในหลักสูตร - รายงานผลประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการวิชาการ - จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและความบรรลุผลสำเร็จ - ใบรับรองวิชาชีพ (กรณีมีการส่งเข้าอบรม)

หมวดที่ ๓

ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการและโครงสร้างหลักสูตร

๑.ระบบการจัดการศึกษา

๑.๑ ระบบ

จัดการศึกษาระบบทวิภาค โดย ๑ ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ ๑ ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์ อาจจัดการศึกษาภาคฤดูร้อนได้อีก ๑ ภาค มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ ซึ่งไม่ขัดต่อระเบียบว่าด้วยการจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน

ระบบการศึกษาในเรื่องอื่นๆ ให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.๒๕๔๑ (ฉบับที่ ๖) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๘

๑.๒ การจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน

คณะกรรมการประจำหลักสูตรอาจจัดการศึกษาภาคฤดูร้อนได้อีก ๑ ภาคการศึกษามีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ ที่เปิดการศึกษาภาคฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิต โดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ หรือกำหนดตามระเบียบว่าด้วยการศึกษาภาคฤดูร้อนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๕๘ และตามระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษาภาคฤดูร้อน พ.ศ. ๒๕๕๒

๑.๓ การเทียบเคียงหน่วยกิตในระบบทวิภาค

ไม่มี

๒. การดำเนินการหลักสูตร

๒.๑ วัน-เวลาในการดำเนินการเรียนการสอน

ให้มีระยะเวลาการศึกษาตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๔ ภาคการศึกษาปกติ (๒ปี) และไม่เกิน ๑๐ ภาคการศึกษาปกติ โดยแบ่งเป็นภาคการศึกษา ดังนี้

ภาคการศึกษาที่ ๑ ระหว่างเดือนมิถุนายน – เดือนกันยายน

ภาคการศึกษาที่ ๒ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน- เดือนมีนาคม

ภาคฤดูร้อน ระหว่างเดือนเมษายน- เดือนพฤษภาคม

(เรียนวันเวลาปกติ วันจันทร์-ศุกร์ และหรือวันเสาร์-วันอาทิตย์ เวลา ๐๙.๐๐-๑๗.๐๐ น.)

๒.๒ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

๒.๒.๑ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาแผน ก แบบ ก ๑

(๑) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา หรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือจากสถาบันอุดมศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับรอง และมีคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า ๓.๐๐

(๒) กรณีสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ ต้องมีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี

(๓) สำเร็จการศึกษาระดับเปรียญธรรม ๙ ประโยค หรืออิทธิธรรมบัณฑิต สำหรับผู้สมัครเข้าศึกษาที่มีคุณสมบัติอื่นที่นอกเหนือจากคุณสมบัติทั้ง ๓ ข้อ อาจได้รับการพิจารณาให้สามารถเข้าศึกษาได้ ทั้งนี้โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

๒.๒.๒ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา แผน ก แบบ ก ๒ และ แบบ ข

(๑) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกสาขา หรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือจากสถาบันอุดมศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับรอง

(๒) มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ ยกเว้นผู้มีประสบการณ์ทำงานเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปีนับแต่สำเร็จการศึกษา

(๓) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาธรรม ๙ ประโยค หรืออภิศรรมบัณฑิต

วิธีคัดเลือกผู้เข้าศึกษา

(๑) บัณฑิตวิทยาลัยจะดำเนินการคัดเลือกผู้สมัครเข้าศึกษา โดยแต่งตั้งคณะกรรมการสอบคัดเลือกผู้สมัครเข้าศึกษาในแต่ละปีการศึกษา ผู้สมัครต้องผ่านกระบวนการสอบคัดเลือกตามที่บัณฑิตกำหนด

(๒) วิธีคัดเลือกอื่นๆ ให้นำข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามาใช้โดยอนุโลม

(๓) ผู้สอบเข้าได้ตามประกาศของบัณฑิตวิทยาลัย ต้องเข้ารายงานตัวตามวัน เวลา และสถานที่ที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

๒.๓ ปัญหาของนิสิตแรกเข้า

ปัญหาการปรับตัวในการเรียนระดับบัณฑิตศึกษา ปัญหาความเข้าใจพระไตรปิฎก ปัญหาภาษาบาลี และปัญหาด้านภาษาอังกฤษ

๒.๔ กลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา/ข้อจำกัดของนิสิตในข้อ ๒.๓

ปัญหาของนิสิตแรกเข้า	กลยุทธ์ในการดำเนินการแก้ไขปัญหา
ปัญหาการปรับตัวในการเรียนระดับบัณฑิตศึกษา	- กำหนดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้คำปรึกษาแก่นิสิต - ประชุมนิสิตในแต่ละภาคการศึกษาเพื่อติดตามและให้คำปรึกษาด้านการปรับตัว
ปัญหาความเข้าใจในพระไตรปิฎก	สอนเสริมความรู้เกี่ยวกับพระไตรปิฎก
ปัญหาภาษาบาลี	สอนเสริมภาษาบาลี
ปัญหาด้านภาษาอังกฤษ	สอนเสริมภาษาอังกฤษ

๒.๕ แผนการรับนิสิตและจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในระยะเวลา ๕ ปี

แผน ก แบบ ก ๑

ระดับชั้นปี	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙
ชั้นปีที่ ๑	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ชั้นปีที่ ๒	-	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ชั้นปีที่ ๓	-	-	๒๕	๒๕	๒๕
รวมจำนวนนิสิต	๒๕	๕๐	๗๕	๗๕	๗๕
จำนวนนิสิตที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา		-	๒๕	๒๕	๒๕

แผน ก แบบ ก ๒

ระดับชั้นปี	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙
ชั้นปีที่ ๑	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ชั้นปีที่ ๒	-	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ชั้นปีที่ ๓	-	-	๒๕	๒๕	๒๕
รวมจำนวนนิสิต	๒๕	๕๐	๗๕	๗๕	๗๕
จำนวนนิสิตที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา		-	๒๕	๒๕	๒๕

แผน ข

ระดับชั้นปี	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙
ชั้นปีที่ ๑	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ชั้นปีที่ ๒	-	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ชั้นปีที่ ๓	-	-	๒๕	๒๕	๒๕
รวมจำนวนนิสิต	๒๕	๕๐	๗๕	๗๕	๗๕
จำนวนนิสิตที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา		-	๒๕	๒๕	๒๕

๒.๖. งบประมาณตามแผน

๒.๖.๑. งบประมาณรายรับ (สำหรับพระภิกษุและคฤหัสถ์) แผน ก แบบ ก ๑ แบบ ก ๒ และแผน ข

รายการรับ	ประมาณรายรับในปีงบประมาณ				
	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙
ค่าขึ้นทะเบียนนิสิตใหม่	๓๗,๕๐๐	๓๗,๕๐๐	๓๗,๕๐๐	๓๗,๕๐๐	๓๗,๕๐๐
ค่าลงทะเบียน	๖๐๐,๐๐๐	๑,๒๐๐,๐๐๐	๑,๒๐๐,๐๐๐	๑,๒๐๐,๐๐๐	๑,๒๐๐,๐๐๐
ค่าบำรุงการศึกษา	๕๖๐,๐๐๐	๑,๑๒๐,๐๐๐	๑,๑๒๐,๐๐๐	๑,๑๒๐,๐๐๐	๑,๑๒๐,๐๐๐
เงินอุดหนุนจากรัฐบาล	-	-	-	-	-
รวมรายรับทั้งหมด	๑,๑๙๗,๕๐๐	๒,๓๕๗,๕๐๐	๒,๓๕๗,๕๐๐	๒,๓๕๗,๕๐๐	๒,๓๕๗,๕๐๐

๒.๖.๑.๒ งบประมาณรายจ่าย (หน่วย : บาท)

รายการจ่าย	ประมาณความต้องการในปีงบประมาณ				
	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙
งบดำเนินการ					
- ค่าตอบแทนบุคลากรประจำสายสนับสนุน	-	-	-	-	-
- ค่าตอบแทนคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	๒๐๗,๕๐๐	๔๑๕,๐๐๐	๔๑๕,๐๐๐	๔๑๕,๐๐๐	๔๑๕,๐๐๐
อาจารย์บรรยายพิเศษ	๑๕,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐
ค่าเดินทาง ค่าที่พัก	๗๕,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐
- ค่าจัดซื้อหนังสือ วารสาร และตำรา	๘๔,๐๐๐	๑๖๘,๐๐๐	๑๖๘,๐๐๐	๑๖๘,๐๐๐	๑๖๘,๐๐๐
- ค่าวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน					
งบลงทุน					
- ค่าครุภัณฑ์	๑๐๕,๐๐๐	๒๑๐,๐๐๐	๒๑๐,๐๐๐	๒๑๐,๐๐๐	๒๑๐,๐๐๐
รวมรายจ่ายทั้งหมด	๔๘๖,๕๐๐	๙๗๓,๐๐๐	๙๗๓,๐๐๐	๙๗๓,๐๐๐	๙๗๓,๐๐๐

๒.๗ ระบบการศึกษา

รูปแบบชั้นเรียน

๒.๘ การเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชา และการลงทะเบียนข้ามสถาบัน

ไม่มี

๓. หลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน

๓.๑ หลักสูตร

๓.๑.๑ จำนวนหน่วยกิต

- ๑) หลักสูตรแผน ก แบบ ก ๑
- ๒) หลักสูตรแผน ก แบบ ก ๒
- ๓) หลักสูตรแผน ข

- จำนวน ๓๙ หน่วยกิต ตลอดหลักสูตร
 จำนวน ๓๙ หน่วยกิต ตลอดหลักสูตร
 จำนวน ๓๙ หน่วยกิต ตลอดหลักสูตร

๓.๑.๒ โครงสร้างหลักสูตร

๑) แผน ก แบบ ก ๑ ศึกษารายวิชาไม่นับหน่วยกิตจำนวน ๑๕ หน่วยกิต และทำวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๓๙ หน่วยกิต

๒) แผน ก แบบ ก ๒ ศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า ๒๗ หน่วยกิต และทำวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๑๒ หน่วยกิต

๓) แผน ข ศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า ๓๓ หน่วยกิต และทำสารนิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๖ หน่วยกิต

โครงสร้างหลักสูตร เป็นแบบ แผน ก แบบ ก ๑ แบบ ก ๒ และแผน ข โดยแบ่งหมวดวิชาตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังนี้

หมวดวิชา	แผน ก แบบ ก ๑	แผน ก แบบ ก ๒	แผน ข
๑. หมวดวิชาบังคับนับหน่วยกิต		๙	๙
๒. หมวดวิชาบังคับไม่นับหน่วยกิต	(๑๕)	(๑๕)	(๑๕)
๓. หมวดวิชาเอก		๑๒	๑๒
๔. หมวดวิชาเลือก		๖	๑๒
๕. วิทยานิพนธ์	๓๙	๑๒	-
๖. สารนิพนธ์		-	๖
รวมทั้งสิ้น	๓๙	๓๙	๓๙

๓.๑.๓ รายวิชาในหลักสูตร**(๑) แผน ก แบบ ก ๑**

วิชาบังคับแบบไม่นับหน่วยกิต จำนวน ๑๕ หน่วยกิต

๖๐๒ ๑๐๑	พระไตรปิฎกวิเคราะห์ Tipitaka Analysis	(๓) (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๑๐๔	ภาษาอังกฤษเพื่อการวิจัยทางพระพุทธศาสนา English for Buddhist Research	(๓) (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๒๐๓	ระเบียบวิธีวิจัยทางพระพุทธศาสนา Research Methodology in Buddhism	(๓) (๓-๐-๖)
๖๐๐ ๒๐๕	กรรมฐาน Buddhist Meditation	(๓) (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๒๐๖	การใช้ภาษาบาลี Usage of Pali	(๓) (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๑๐๐	วิทยานิพนธ์ Thesis	๓๙ หน่วยกิต

(๒) แผน ก แบบ ก ๒

วิชาบังคับแบบนับหน่วยกิต จำนวน ๙ หน่วยกิต

๖๐๒ ๑๐๑	พระไตรปิฎกวิเคราะห์ Tipitaka Analysis	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๑๐๒	อรรถกถาวิเคราะห์ Commentary Analysis	๓ (๓-๐-๖)

๖๐๒ ๒๐๓	ระเบียบวิธีวิจัยทางพระพุทธศาสนา Research Methodology in Buddhism	๓ (๓-๐-๖)
วิชาบังคับแบบไม่นับหน่วยกิต จำนวน ๑๕ หน่วยกิต		
๖๐๒ ๑๐๔	ภาษาอังกฤษเพื่อการวิจัยทางพระพุทธศาสนา English for Buddhist Research	(๓) (๓-๐-๖)
๖๐๐ ๒๐๕	กรรมฐาน Buddhist Meditation	(๓) (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๒๐๖	การใช้ภาษาบาลี Usage of Pali	(๓) (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๐๗	ภาษาบาลีเพื่อการวิจัยทางพระพุทธศาสนา Pali for Buddhist Research	(๓) (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๔๐๘	สัมมนาวิทยานิพนธ์ Seminar on Thesis	(๓) (๓-๐-๖)
วิชาเอก นิสิตต้องศึกษาวิชาเอกพระพุทธศาสนา จำนวน ๑๒ หน่วยกิต		
๖๐๒ ๑๐๙	พระพุทธศาสนาเถรวาท Theravada Buddhism	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๒๑๐	พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ Buddhism and Modern Sciences	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๑๑	พระพุทธศาสนาเถรวาท Mahayana Buddhism	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๑๒	ศึกษางานสำคัญทางพระพุทธศาสนา Selected Buddhist Works	๓ (๓-๐-๖)
วิชาเลือก นิสิตต้องเลือกศึกษาจากรายวิชาที่กำหนดให้ไม่น้อยกว่า จำนวน ๖ หน่วยกิต		
๖๐๒ ๓๑๓	พุทธปรัชญา Buddhist Philosophy	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๑๔	สัมมนาพระพุทธศาสนา Seminar on Buddhism	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๑๕	พุทธจริยศาสตร์กับปัญหาสังคมร่วมสมัย Buddhist Ethics and Contemporary Social Problems	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๑๖	ขบวนการพุทธใหม่ในโลกปัจจุบัน New-Buddhist Movements in Contemporary World	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๑๗	พระพุทธศาสนากับภูมิปัญญาไทย Buddhism and Thai Wisdom	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๑๘	สานเสวนาทางศาสนา Inter-Religious Dialogue	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๑๙	พระพุทธศาสนากับวรรณกรรมท้องถิ่น Buddhism and Local Literatures	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๒๐	พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรมท้องถิ่น Buddhism and Local Cultures	๓ (๓-๐-๖)

๖๐๒ ๓๒๑	พุทธศิลป์พุทธธรรม Buddhist Arts and Buddhadhamma	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๒๒	พระพุทธรูปศาสนากับสันติศึกษา Buddhism and Peace Education	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๒๓	พระพุทธรูปศาสนากับการสื่อสาร Buddhism and Communication	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๒๔	การศึกษาในพระพุทธรูปศาสนา Education in Buddhism	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๒๕	พระพุทธรูปศาสนาในประเทศจีน Chinese Buddhism	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๒๖	พระพุทธรูปศาสนาในประเทศญี่ปุ่น Japanese Buddhism	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๒๗	พระพุทธรูปศาสนาแบบทิเบต Tibetan Buddhism	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๒๘	การศึกษาภาคสนามและการเขียนรายงานทางพระพุทธรูปศาสนา Field Study & Report Writing on Buddhism	๓ (๓-๐-๖)

วิทยานิพนธ์ จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

๖๐๒ ๒๐๐	วิทยานิพนธ์ Thesis	๑๒ หน่วยกิต
---------	-----------------------	-------------

(๒) แผน ข

วิชาบังคับแบบนับหน่วยกิต จำนวน ๙ หน่วยกิต

๖๐๒ ๑๐๑	พระไตรปิฎกวิเคราะห์ Tipitaka Analysis	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๑๐๒	อรรถกถาวิเคราะห์ Commentary Analysis	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๒๐๓	ระเบียบวิธีวิจัยทางพระพุทธรูปศาสนา Research Methodology in Buddhism	๓ (๓-๐-๖)

วิชาบังคับแบบไม่นับหน่วยกิต จำนวน ๑๕ หน่วยกิต

๖๐๒ ๑๐๔	ภาษาอังกฤษเพื่อการวิจัยทางพระพุทธรูปศาสนา English for Buddhist Research	(๓) (๓-๐-๖)
๖๐๐ ๒๐๕	กรรมฐาน Buddhist Meditation	(๓) (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๒๐๖	การใช้ภาษาบาลี Usage of Pali	(๓) (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๐๗	ภาษาบาลีเพื่อการวิจัยทางพระพุทธรูปศาสนา Pali for Buddhist Research	(๓) (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๔๐๘	สัมมนาวิทยานิพนธ์ Seminar on Thesis	(๓) (๓-๐-๖)

วิชาเอก นิสิตต้องศึกษาวิชาเอกพระพุทธศาสนา จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

๖๐๒ ๑๐๙	พระพุทธศาสนาเถรวาท Theravada Buddhism	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๒๑๐	พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ Buddhism and Modern Sciences	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๑๑	พระพุทธศาสนามหายาน Mahayana Buddhism	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๑๒	ศึกษางานสำคัญทางพระพุทธศาสนา Selected Buddhist Works	๓ (๓-๐-๖)

วิชาเลือก นิสิตต้องเลือกศึกษาจากรายวิชาที่กำหนดให้ไม่น้อยกว่า จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

๖๐๒ ๓๑๓	พุทธปรัชญา Buddhist Philosophy	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๑๔	สัมมนาพระพุทธศาสนา Seminar on Buddhism	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๑๕	พุทธจริยศาสตร์กับปัญหาสังคมร่วมสมัย Buddhist Ethics and Contemporary Social Problems	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๑๖	ขบวนการพุทธใหม่ในโลกปัจจุบัน New-Buddhist Movements in Contemporary World	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๑๗	พระพุทธศาสนากับภูมิปัญญาไทย Buddhism and Thai Wisdom	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๑๘	สานเสวนาทางศาสนา Inter-Religious Dialogue	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๑๙	พระพุทธศาสนากับวรรณกรรมท้องถิ่น Buddhism and Local Literatures	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๒๐	พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรมท้องถิ่น Buddhism and Local Cultures	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๒๑	พุทธศิลป์พุทธธรรม Buddhist Arts and Buddhadhamma	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๒๒	พระพุทธศาสนากับสันติศึกษา Buddhism and Peace Education	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๒๓	พระพุทธศาสนากับการสื่อสาร Buddhism and Communication	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๒๔	การศึกษาในพระพุทธศาสนา Education in Buddhism	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๒๕	พระพระพุทธศาสนาในประเทศจีน Chinese Buddhism	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๒๖	พระพุทธศาสนาในประเทศญี่ปุ่น Japanese Buddhism	๓ (๓-๐-๖)

๖๐๒ ๓๒๗ พระพุทธศาสนาแบบทิเบต ๓ (๓-๐-๖)
Tibetan Buddhism

๖๐๒ ๓๒๘ การศึกษาภาคสนามและการเขียนรายงานทางพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖)
Field Study & Report Writing on Buddhism

สารนิพนธ์ ๖ หน่วยกิต

๖๐๒ ๔๐๐ สารนิพนธ์ ๖ หน่วยกิต
Research Paper

๓.๑.๔ แผนการศึกษา

(๑) แผนการศึกษา แผน ก แบบ ก ๑

ชั้นปีที่ ๑

ภาคเรียน	รหัสวิชา/รายวิชา	หน่วยกิต
๑	๖๐๒ ๑๐๑ พระไตรปิฎกวิเคราะห์	(๓)
	๖๐๒ ๑๐๔ ภาษาอังกฤษเพื่อการวิจัยทางพระพุทธศาสนา	(๓)
	๖๐๒ ๒๐๓ ระเบียบวิธีวิจัยทางพระพุทธศาสนา	(๓)
	๖๐๐ ๒๐๕ กรรณฐาน	(๓)
	๖๐๒ ๒๐๖ การใช้ภาษาบาลี	(๓)
	๖๐๒ ๒๐ ๐ วิทยานิพนธ์	๖
	รวม	๖

ชั้นปีที่ ๑

ภาคเรียน	รหัสวิชา/รายวิชา	หน่วยกิต
๒	๖๐๒ ๑๐๐ วิทยานิพนธ์	๑๒
	รวม	๑๒

ชั้นปีที่ ๒

ภาคเรียน	รหัสวิชา/รายวิชา	หน่วยกิต
๑	๖๐๒ ๑๐๐ วิทยานิพนธ์	๑๒
	รวม	๑๒

ชั้นปีที่ ๒

ภาคเรียน	รหัสวิชา/รายวิชา	หน่วยกิต
๒	๖๐๒ ๑๐๐ วิทยานิพนธ์	๙
	รวม	๙

(๒) แผนการศึกษา แผน ก แบบ ก ๒

ชั้นปีที่ ๑

ภาคเรียน	รหัสวิชา/รายวิชา	หน่วยกิต
๑	วิชาบังคับ	
	๖๐๒ ๑๐๑ พระไตรปิฎกวิเคราะห์	๓
	๖๐๒ ๑๐๒ อรรถกถาวิเคราะห์	๓
	๖๐๒ ๑๐๔ ภาษาอังกฤษเพื่อการวิจัยทางพระพุทธศาสนา วิชาเอก	(๓)
	๖๐๒ ๑๐๙ พระพุทธศาสนาเถรวาท	๓
	รวม	๙

ชั้นปีที่ ๑

ภาคเรียน	รหัสวิชา/รายวิชา	หน่วยกิต
๒	วิชาบังคับ	
	๖๐๒ ๒๐๓ ระเบียบวิธีวิจัยทางพระพุทธศาสนา	๓
	๖๐๐ ๒๐๕ กรรณฐาน	(๓)
	๖๐๒ ๒๐๖ การใช้ภาษาบาลี	(๓)
	วิชาเอก	
	๖๐๒ ๒๑๐ พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่	๓
	วิชาเลือก	
	xxx xxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	๓
	รวม	๙

ชั้นปีที่ ๒

ภาคเรียน	รหัสวิชา/รายวิชา	หน่วยกิต
๑	วิชาบังคับ	
	๖๐๒ ๓๐๗ ภาษาบาลีเพื่อการวิจัยทางพระพุทธศาสนา	(๓)
	วิชาเอก	
	๖๐๒ ๓๑๑ พระพุทธศาสนามหายาน	๓
	๖๐๒ ๓๑๒ ศึกษางานสำคัญทางพระพุทธศาสนา	๓
	วิชาเลือก	
	xxx xxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	๓
	รวม	๙

ชั้นปีที่ ๒

ภาคเรียน	รหัสวิชา/รายวิชา	หน่วยกิต
๒	วิชาบังคับ	
	๖๐๒ ๔๐๘ สัมมนาวิทยานิพนธ์	(๓)
	๖๐๒ ๒๐๐ วิทยานิพนธ์	๑๒
	รวม	๑๕

(๓) แผนการศึกษา แผน ข

ชั้นปีที่ ๑

ภาคเรียน	รหัสวิชา/รายวิชา	หน่วยกิต
๑	วิชาบังคับ	
	๖๐๒ ๑๐๑ พระไตรปิฎกวิเคราะห์	๓
	๖๐๒ ๑๐๒ อรรถกถาวิเคราะห์	๓
	๖๐๒ ๑๐๔ ภาษาอังกฤษเพื่อการวิจัยทางพระพุทธศาสนา วิชาเอก	(๓)
	๖๐๒ ๑๐๙ พระพุทธศาสนาเถรวาท	๓
	รวม	๙

ชั้นปีที่ ๑

ภาคเรียน	รหัสวิชา/รายวิชา	หน่วยกิต
๒	วิชาบังคับ	
	๖๐๒ ๒๐๓ ระเบียบวิธีวิจัยทางพระพุทธศาสนา	๓
	๖๐๐ ๒๐๕ กรรณฐาน	(๓)
	๖๐๒ ๒๐๖ การใช้ภาษาบาลี	(๓)
	วิชาเอก	
	๖๐๒ ๒๑๐ พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่	๓
	วิชาเลือก	
	xxx xxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	๓
	รวม	๙

ชั้นปีที่ ๒

ภาคเรียน	รหัสวิชา/รายวิชา	หน่วยกิต
๑	วิชาบังคับ	
	๖๐๒ ๓๐๗ ภาษาบาลีเพื่อการวิจัยทางพระพุทธศาสนา	(๓)
	วิชาเอก	
	๖๐๒ ๓๑๑ พระพุทธศาสนามหายาน	๓
	๖๐๒ ๓๑๒ ศึกษางานสำคัญทางพระพุทธศาสนา	๓
	วิชาเลือก	
	xxx xxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	๓
	รวม	๙

ชั้นปีที่ ๒

ภาคเรียน	รหัสวิชา/รายวิชา	หน่วยกิต
๒	วิชาบังคับ	(๓)
	๖๐๒ ๔๐๘ สัมมนาวิทยานิพนธ์	
	วิชาเลือก	
	xxx xxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	
	xxx xxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	
๖๐๒ ๔๐๐ สารนิพนธ์	๖	
	รวม	๑๒

๓.๑.๕ คำอธิบายรายวิชา

คำอธิบายรายวิชาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (ดูจากภาคผนวก ก)

๓.๒ ชื่อ สกุล เลขประจำตัวประชาชน ตำแหน่งและคุณวุฒิการศึกษาของอาจารย์

๓.๒.๑ อาจารย์ประจำหลักสูตร

ตำแหน่ง	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
รอง ศาสตราจารย์	พระมหาสมบุญญ์ วุฑฒิโกโร (พรธรรมา) *	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๑
		ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา)	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๒๕๔๔
		พธ.บ. (ภาษาอังกฤษ)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๐
ศาสตราจารย์	พระธรรมวัชรบัณฑิต (สมจินต์ สมมาปญโญ) วันจันทร์	Ph.D. (Pali & Buddhist studies)	Banaras Hindu University, India	๒๕๓๗
		พธ.ม. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๓๔
		ศษ.บ. (มัธยมศึกษา)	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	๒๕๓๑
		ป.ธ.๙	กองบาลีสนามหลวง	๒๕๒๘
รอง ศาสตราจารย์	พระเทพปวรเมธี (ประสิทธิ์ พรหมรังสี) อินทร์กรุงเก่า	Ph.D. (Philosophy)	University of Madras, India	๒๕๓๙
		M.A. (Philosophy)	University of Madras, India	๒๕๓๑
		พธ.บ. (ปรัชญา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๒๘
รอง ศาสตราจารย์	พระเทพวัชรจารย์ (เทียบ สิริญาโณ) มาลัย	Ph.D. (Pali)	University of Pune, India	๒๕๔๐
		M.A. (Pali & Sanskrit)	University of Pune, India	๒๕๓๕
		ป.ธ. ๙	กองบาลีสนามหลวง	๒๕๓๐
ศาสตราจารย์	พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส (นิตินุณยากร)	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๘
		ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา)	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๒๕๔๓
		พธ.บ. (ปรัชญา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๑
รอง ศาสตราจารย์	ดร.ประพันธ์ ศุภษร *	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๑
		ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา)	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๒๕๔๔
		พธ.บ. (ศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๐
ผู้ช่วย ศาสตราจารย์	ดร.แมชีกฤษณา รักษาโณ *	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๑
		พธ.ม. (พระพุทธศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๕
		ศศ.บ. (ภาษาอังกฤษ)	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	๒๕๔๕
		ศษ.บ. (ภาษาไทย)	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	๒๕๕๕
		บ.ศ.๙	กองบาลีสนามหลวง	๒๕๔๐
ผู้ช่วย ศาสตราจารย์	พระมหาทวี มหาปญโญ (ละลง)	Ph.D. (Buddhist Studies)	Delhi University, India	๒๕๔๙
		M.Phil. (Buddhist Studies)	Delhi University, India	๒๕๔๗
		ศน.ม. (พุทธศาสนศึกษา)	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๕๔๕
		พธ.บ. (ปรัชญา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๕
		ป.ธ.๙	กองบาลีสนามหลวง	๒๕๔๔
ผู้ช่วย ศาสตราจารย์	ดร.บุญเลิศ โอธูสู	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๕
		พธ.ม. (ธรรมนิเทศ)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๓
		พธ.บ. (การสอนสังคมศึกษา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๐
ผู้ช่วย ศาสตราจารย์	ดร.ดวงเพชร สมศรี	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๗
		พธ.ม. (พุทธศาสตร์และศิลปะแห่งชีวิต)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๓
		ค.บ. (ภาษาอังกฤษ)	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	๒๕๓๙

		วท.บ. (คหกรรมศาสตร์ทั่วไป)	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	๒๕๓๕
อาจารย์	ดร.สมคิด เศษวงค์	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา) พธ.บ. (สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๖๐ ๒๕๕๐ ๒๕๔๘

หมายเหตุ * อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

๓.๒.๒ อาจารย์พิเศษ

ให้เป็นไปตามความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

๔. องค์ประกอบเกี่ยวกับประสบการณ์ภาคสนาม

ไม่มี

๕. ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์

๕.๑ คำอธิบายโดยย่อ

๕.๑.๑ นิสิตแผน ก แบบ ก ๑ เสนอหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ในวันมาสมัครเรียน

๕.๑.๒ นิสิตแผน ก แบบ ก ๒ เสนอหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ แผน ข เสนอหัวข้อโครงร่างสารนิพนธ์ เพื่อขออนุมัติลงทะเบียนทำวิทยานิพนธ์ได้ต่อเมื่อศึกษารายวิชามาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษาปกติ และมีหน่วยกิตสะสมในรายวิชาไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต

๕.๑.๓ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ๒๕๕๘ และตามระเบียบบัณฑิตวิทยาลัยว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์

๕.๑.๔ นิสิตมีสิทธิ์ขอสอบวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ได้ เมื่อศึกษารายวิชาครบตามที่กำหนดได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมในรายวิชาไม่น้อยกว่า ๓.๐๐ ทำวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ โดยใช้เวลาทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๓ เดือน นับจากวันลงทะเบียนทำวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ เจื่อนไขอื่น ๆ เกี่ยวกับวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ให้เป็นไปตามระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์

๕.๑.๕ การเสนอหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ การลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ การสอบวิทยานิพนธ์ ให้เป็นไปตามระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์

๕.๑.๖ ผลงานวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการหรือเสนอต่อที่ประชุมวิชาการที่มีนักวิชาการกลั่นกรองและมีรายงานการประชุม (Proceedings)

๕.๒ มาตรฐานผลการเรียนรู้

นิสิตมีศักยภาพในการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถคิดและวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและหลักธรรมอย่างเป็นระบบและมีหลักการ สามารถประยุกต์ใช้ศาสตร์ต่างๆ ทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในการเขียนวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ได้และนำเสนอเผยแพร่ผลงานวิทยานิพนธ์สารนิพนธ์และการเผยแพร่ผลงานวิชาการอย่างมีจริยธรรม

๕.๓ ช่วงเวลา

๕.๓.๑ นิสิตที่ศึกษาตามแผน ก แบบ ก ๑ ทำวิทยานิพนธ์ได้ในภาคการศึกษาที่ ๑

๕.๓.๒ นิสิตที่ศึกษาตามแผน ก แบบ ก ๒ ทำวิทยานิพนธ์ได้ในชั้นปีที่ ๒ ภาคการศึกษาที่ ๒

๕.๓.๓ นิสิตที่ศึกษาตามแผน ข ทำสารนิพนธ์ได้ในชั้นปีที่ ๒ ภาคการศึกษาที่ ๒

๕.๔ จำนวนหน่วยกิต

๕.๔.๑ การศึกษาตามแผน ก แบบ ก ๑ ทำวิทยานิพนธ์ จำนวน ๓๙ หน่วยกิต

๕.๔.๒ การศึกษาตามแผน ก แบบ ก ๒ ทำวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

๕.๔.๓ การศึกษาตามแผน ข ทำสารนิพนธ์ จำนวน ๖ หน่วยกิต

๕.๕ การเตรียมการ

- ๕.๕.๑ ให้ลงทะเบียนเรียนวิชาเกี่ยวข้องกับการวิจัยทางพระพุทธศาสนา
- ๕.๕.๒ จัดให้มีการแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์
- ๕.๕.๓ กำหนดชั่วโมงให้คำปรึกษา จัดทำบันทึกการให้คำปรึกษา
- ๕.๕.๔ จัดสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์และจัดให้มีคลินิกวิทยานิพนธ์
- ๕.๕.๕ ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ทั้งทางการบรรยายทางเอกสารและทางเว็บไซต์

๕.๖ กระบวนการประเมินผล

๕.๖.๑ คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัยแต่งตั้งคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ๒๕๕๘

๕.๖.๒ ในการสอบวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์นิสิตต้องตอบข้อซักถามต่างๆ เกี่ยวกับวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์โดยคณะกรรมการสอบ หลังจากสอบแล้วให้คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ประชุมพิจารณาประเมินผล ในขณะที่ประเมินผลให้นิสิตออกจากห้องสอบ

๕.๖.๓ มีการจัดบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินผลวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ทุกครั้ง

๕.๖.๔ หากคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์มีมติให้แก้ไขวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ไม่ว่ากรณีใดๆ นิสิตต้องแก้ไขวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ให้ถูกต้องตามมติและคำแนะนำนั้นก่อนที่จะนำวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ฉบับที่แก้ไขแล้วส่งบัณฑิตวิทยาลัย กรณีที่นิสิตไม่สามารถส่งวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ได้ทันเวลาตามที่คณะกรรมการกำหนด จะต้องดำเนินการยื่นขอขยายเวลาการส่งวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัยโดยผ่านความเห็นชอบของประธานคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ ทั้งนี้การขยายเวลาต้องอยู่ภายในระยะเวลา ๖ เดือนนับแต่วันสอบ หากเกินจากกำหนดนี้ให้ถือว่าสอบไม่ผ่านและจะต้องดำเนินการขอสอบใหม่ กรณีที่ยังคงสถานภาพนิสิตเท่า นั้น

๕.๖.๕ ให้คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ทำการประเมินผลวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์โดยกำหนดเป็น ๔ ระดับคือ

ผลการศึกษา	ระดับ
ดีเยี่ยม (Excellence)	A
ดีมาก (Very Good)	A-
ดี (Good)	B+
ผ่าน (Passed)	B
ตก (Failed)	F

๕.๖.๖ การลงนามของกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ในหน้าอนุมัติ อาจกระทำได้เมื่อเห็นสมควรแต่ประธานคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์จะลงนามได้ต่อเมื่อวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์นั้นได้รับการแก้ไขทั้งรูปแบบและเนื้อหาเรียบร้อยแล้วเท่านั้น จากนั้นคณะบดีบัณฑิตวิทยาลัยจึงลงนามอนุมัติ

๕.๖.๖ ให้ประธานคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์เสนอผลการประเมินต่อคณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย หากมีมติไม่เป็นเอกฉันท์โดยคณะกรรมการเสียงข้างมากมีมติให้ผ่าน ให้รวบรวมใบประเมินผลของกรรมการทุกท่าน เพื่อส่งให้คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาชี้ขาด เมื่อทราบผลการประเมินและให้นิสิตส่งวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ฉบับที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว บัณฑิตวิทยาลัยจะประกาศผลให้ทราบโดยทั่วกัน

หมวดที่ ๔
ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล

๑. การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนิสิต

คุณลักษณะพิเศษ	กลยุทธ์หรือกิจกรรมของนิสิต
๑ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม โดยผ่านกระบวนการเรียนการสอน
๒.ด้านความรู้ลึกในพระพุทธศาสนา	ส่งเสริมให้มีความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาโดยเน้นคัมภีร์พระพุทธศาสนา และการรู้จักแสวงหาความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาจากแหล่งเรียนรู้อื่นๆส่งเสริมให้นิสิตเข้าร่วมกิจกรรมทั้งในระดับชาติและนานาชาติเพื่อส่งเสริมประสบการณ์ด้านพระพุทธศาสนา
๓. ด้านการวิเคราะห์สังเคราะห์	กิจกรรมการสอน การตั้งประเด็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยเพื่อให้นิสิตได้คิดวิเคราะห์หาคำตอบแก้ไขปัญหาโดยฐานทางพระพุทธศาสนา สามารถผลิตงานวิจัยที่มีประโยชน์และนำไปประยุกต์ใช้งานให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม
๔. ด้านภาวะผู้นำความรับผิดชอบต่อสังคมและสืบสานศิลปวัฒนธรรม	สอนให้มีภาวะผู้นำด้านพระพุทธศาสนา มีจิตอาสา ทำงานเป็นร่วมกับผู้อื่นได้ สำนักสาธารณะให้บริการวิชาการด้านพระพุทธศาสนาแก่สังคมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย
๕. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกระบวนการเรียนรู้และปฏิบัติงาน การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยการร่วมมือกับสำนักเทคโนโลยีของมหาวิทยาลัย ฝึกให้นิสิตสร้างห้องเรียนออนไลน์ google meet google form google classroom การสร้างคลังวิดีโอเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๒.การพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน

๒.๑ ด้านคุณธรรม จริยธรรม		
ผลการเรียนรู้	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้	กลยุทธ์ในการประเมินผลการเรียนรู้
๑) มีความซื่อสัตย์สุจริต สามารถจัดการและชี้แนะเกี่ยวกับปัญหาทางด้านจริยธรรมที่ซับซ้อนในทางสังคม ภายใต้หลักการทางพระพุทธศาสนาและด้วยความเข้าใจในความรู้สึกถึงผู้อื่น	๑) สอดแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรมในการสอนทุกรายวิชา และทุกกิจกรรม ตักเตือนนิสิตที่ประพฤติผิดศีลธรรมจรรยาและยกย่องนิสิตที่ทำความดีมีจิตอาสาตามหลัก “ข่มผู้ที่ควรข่ม ยกย่องผู้ที่ควรยกย่อง”	๑) การสังเกตพฤติกรรม ๒) คุณภาพของผลงานที่ได้รับมอบหมาย ๓) รายงานผลการวิเคราะห์กรณีศึกษา
๒) มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม คำนึงถึงความรู้สึกของผู้ที่จะได้รับผลกระทบทุกระดับ	๒) มอบหมายงานศึกษาค้นคว้ารายกลุ่มและรายบุคคล	
๓) ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	๓) ใช้กรณีศึกษาเพื่อเป็นแบบอย่างให้นิสิตมีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเสียสละ มี	

<p>และมีความกระตือรือร้น มีความคิดริเริ่มในการหยิบยกข้อบกพร่องของจรรยาบรรณ ที่มีอยู่ในปัจจุบันเพื่อให้เกิดการทบทวนและแก้ไข</p> <p>๔) มีจิตสาธารณะ มีความเสียสละ มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา แสดงออกซึ่งคุณธรรม จริยธรรมของผู้นำ</p>	<p>ภาวะผู้นำและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์</p>	
๒.๒ ด้านความรู้		
ผลการเรียนรู้	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้	กลยุทธ์ในการประเมินผลการเรียนรู้
<p>๑) มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการทางพระพุทธศาสนาบนฐานของคัมภีร์พระไตรปิฎกอย่างถ่องแท้ สามารถนำมาศึกษาค้นคว้าในทางวิชาการตลอดถึงประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและสังคม</p> <p>๒) มีความรู้ ความเข้าใจและวิธีการในการถ่ายทอดรวมถึงต่อยอดความคิดและความรู้ได้อย่างเป็นระบบ</p> <p>๓) มีความรู้และความเข้าใจอย่างละเอียดในกระบวนการวิจัย พัฒนาองค์ความรู้ใหม่และสร้างสรรค์พุทธนวัตกรรม</p> <p>๔) มีความรู้และความเข้าใจในการประยุกต์หลักการพระพุทธศาสนาแนวคิดทฤษฎีในเชิงบูรณาการ ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม และตระหนักในสภาพบริบททางสังคมและวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม</p>	<p>๑) การบรรยายและร่วมอภิปรายในชั้นเรียน</p> <p>๒) จัดกิจกรรมการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง โดยมีการฝึกปฏิบัติการ และการนำเสนอผลการเรียนรู้</p> <p>๓) จัดการบรรยายพิเศษโดยวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือจัดสัมมนาทางวิชาการ</p> <p>๔) ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย และ ค้นคว้า องค์ความรู้ในพระไตรปิฎกเพื่อนำมาบูรณาการในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาสังคม</p>	<p>๑) การสอบวัดผลและ/หรือคุณภาพงานการศึกษาค้นคว้า</p> <p>๒) คุณภาพของผลงานการศึกษาค้นคว้าในรายวิชา</p> <p>๓) คุณภาพของวิทยานิพนธ์</p> <p>๔) คุณภาพของผลงานวิจัยทางวิชาการและการพัฒนา เผยแพร่สู่สังคมตามเกณฑ์ที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด</p>
๒.๓ ด้านทักษะทางปัญญา		
ผลการเรียนรู้	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้	กลยุทธ์ในการประเมินผลการเรียนรู้
<p>๑) สามารถบูรณาการความรู้ภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ ที่หลากหลายได้อย่างเหมาะสมกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป</p> <p>๒) สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิพากษ์ วิจัย และวินิจฉัยอย่างผู้ทรงความรู้ คิดเชื่อมโยงความสัมพันธ์</p>	<p>๑) ฝึกทักษะการสืบค้นข้อมูล ผลงานวิจัย สิ่งตีพิมพ์ทางวิชาการ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และนำมาประยุกต์ใช้กับองค์ความรู้ทางพุทธศาสนา</p> <p>๒) ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ตามหลักทฤษฎี การคิดต่อยอดองค์</p>	<p>๑) ประเมินด้วยการนำเสนอผลงานการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการนำเสนอผลงานในชั้นเรียน</p> <p>๒) ประเมินด้วยการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย</p> <p>๓) ประเมินด้วยการนำเสนอผลงาน การอธิบาย การถามและตอบ</p>

<p>คิดริเริ่ม สร้างสรรค์ เพื่อพัฒนา งานวิจัยหรือพุทธรณนวัตกรรมที่เป็น ต้นแบบได้อย่างสร้างสรรค์สู่ระดับชาติ อย่างมีคุณค่าและยั่งยืน</p> <p>๓) สามารถใช้เทคนิควิธีการวิจัย และ ให้ข้อสรุปที่สมบูรณ์ซึ่งขยายองค์ ความรู้ หรือ แนวทางการปฏิบัติใน การพัฒนาจิตใจและสังคมได้อย่างมี นัยสำคัญ</p> <p>๔) มีความสามารถในการสังเคราะห์ ประยุกต์ใช้ผลงานวิจัยจาก วิทยานิพนธ์ และจากสิ่งพิมพ์หรือสื่อ ต่าง ๆ ที่อ้างอิงได้ ในวงวิชาการ และ พัฒนาความคิดใหม่ ๆ ที่สำคัญ โดย การบูรณาการเข้ากับศาสตร์สมัยใหม่</p>	<p>ความรู้และการแก้ไขปัญหา</p> <p>๓) เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วย การปฏิบัติงานจริง และเน้นการ เรียนรู้ที่สามารถประยุกต์ใช้กับ สถานการณ์จริง โดยใช้ปัญหาเป็น ตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้</p> <p>๔) การอภิปราย สัมมนาวิชาการ และการนำเสนอผลงาน</p>	<p>คำถาม</p> <p>๔) ประเมินด้วยการนำเสนอผลงาน วิชาการสู่สาธารณะ</p>
<p>๒.๔ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ</p>		
<p>ผลการเรียนรู้</p>	<p>กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการ เรียนรู้</p>	<p>กลยุทธ์ในการประเมินผลการ เรียนรู้</p>
<p>๑) สามารถเสริมสร้างแนวคิด ถ้อยแถลงทัศนคติที่มีคุณค่าต่อสังคม แสวงหาข้อมูลข่าวสารและเพิ่มพูน ทักษะได้อย่างเป็นอิสระ และ ประยุกต์ใช้ข่าวสารได้อย่างมี ประสิทธิภาพ</p> <p>๒)สามารถเข้าใจบทบาทและหน้าที่ เรียนรู้ ปรับตัว เคารพสิทธิ รับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น และการอยู่ ร่วมกับสังคมต่างวัฒนธรรม</p> <p>๓) สามารถแสดงภาวะผู้นำในการ เพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น และแก้ปัญหาใน สถานการณ์ที่หลากหลาย โดยหลัก ธรรมาภิบาล</p> <p>๔) มีความรับผิดชอบต่อความคิด คำพูด และการกระทำของตนเอง และ ตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกติกา ของมหาวิทยาลัยและสังคม</p>	<p>๑) การจัดกิจกรรมในรายวิชาที่เน้น การเรียนการสอนที่มีการ ปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างผู้เรียนและ ผู้สอน</p> <p>๒) ฝึกฝนภาวะความเป็นผู้นำ ผู้ ตาม การแสดงออกถึงภาวะความ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การมีมนุษย สัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงาน และการ รับฟังความคิดเห็นผู้อื่นในการ ปฏิบัติงานเป็นทีมและการทำงาน วิจัย</p> <p>๓) ฝึกฝนการทำกิจกรรมกลุ่ม จัดการประชุม แบ่งหน้าที่ความ รับผิดชอบ ติดตามผล และ ประสานงาน</p> <p>๔) ฝึกสังเกต สรุปรายงานผลงาน นำเสนอแนวทางการแก้ไข</p>	<p>๑) ประเมินด้วยการสังเกต พฤติกรรมและการแสดงออกของ นิสิตในหลายๆ ด้าน ระหว่าง กิจกรรมการเรียนการสอน เช่น พฤติกรรมความสนใจ ตั้งใจเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง</p> <p>๒) ประเมินด้วยการสังเกต พฤติกรรมการแสดงบทบาทภาวะ ผู้นำและผู้ตามที่ดี ความสามารถในการ ทำงานร่วมกับผู้อื่น</p> <p>๓) ประเมินด้วยการสังเกต พฤติกรรมความรับผิดชอบในการ เรียนและงานที่ได้รับมอบหมาย การ นำเสนอผลงาน การทำงานวิจัย และการร่วมทำกิจกรรมเพื่อสังคม</p> <p>๔) ประเมินด้วยการสังเกตความ สนใจ การแสดงความคิดเห็น เพื่อ การแก้ไขปัญหา และพัฒนาตนเอง และกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม</p>

๒.๕ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		
ผลการเรียนรู้	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้	กลยุทธ์ในการประเมินผลการเรียนรู้
<p>๑) มีตรรกะทางความคิด มีความสามารถในการประเมินตามหลักโยนิโสมนสิการ สามารถนำแนวคิดเชิงสถิติมาประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างเหมาะสม</p> <p>๒) สามารถสื่อสารภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ และภาษาสื่อสารอื่นๆ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาภาพ ภาษาเสียง ภาษากาย ภาษาคอมพิวเตอร์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>๓) สามารถสื่อสาร ถ่ายทอดแนวความคิดได้อย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีการและรูปแบบที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ</p> <p>๔) สามารถบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล การสร้างสรรค์พจนานุกรม การนำเสนอผลงาน ตลอดจนตรวจสอบปัญหา หาข้อสรุปและข้อเสนอแนะได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>๑) จัดการส่งเสริม แนวทางการเรียนรู้ เชิงสถิติ และการวิเคราะห์ การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในรายวิชา</p> <p>๒) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีประกอบการค้นคว้าและการทำวิทยานิพนธ์</p> <p>๓) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะการสื่อสาร และการนำเสนอโดยใช้เทคโนโลยีทั้งด้วยตนเองและร่วมกับผู้อื่น</p>	<p>๑) ประเมินด้วยการทดสอบความรู้ และเทคนิคการวิเคราะห์และวิจารณ์ทฤษฎีหรือแนวคิดใหม่ ๆ</p> <p>๒) ประเมินด้วยการทำงานวิจัย ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงขั้นตอนการเขียนรายงาน และการนำเสนอผลงาน</p> <p>๓) ประเมินด้วยการรายงานผล การนำเสนอข้อมูลวิจัย</p>

๓. แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้ จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping)

แสดงให้เห็นว่าแต่ละรายวิชาในหลักสูตรรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้ในด้านใดบ้าง (สัมพันธ์กับการพัฒนาผลการเรียนรู้แต่ละด้าน) โดยระบุว่าเป็นความรับผิดชอบหลักหรือความรับผิดชอบรอง โดยที่ผลการเรียนรู้แต่ละข้อของด้านต่าง ๆ ในตารางมีความหมายดังต่อไปนี้

๓.๑ ด้านคุณธรรม จริยธรรม

๑) มีความซื่อสัตย์สุจริต สามารถจัดการและชี้แจงเกี่ยวกับปัญหาทางด้านจริยธรรมที่ซับซ้อนในทางสังคมภายใต้หลักการทางพระพุทธศาสนาและด้วยความเข้าใจในความรู้สึกถึงผู้อื่น

๒) มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม คำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่นที่จะได้รับผลกระทบทุกระดับ

๓) ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และมีความกระตือรือร้น มีความคิดริเริ่มในการหยิบยกข้อบกพร่องของจรรยาบรรณ ที่มีอยู่ในปัจจุบันเพื่อให้เกิดการทบทวนและแก้ไข

๔) มีจิตสาธารณะ มีความเสียสละ มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา แสดงออกซึ่งคุณธรรม จริยธรรมของผู้นำ

๓.๒ ด้านความรู้

๑) มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการทางพระพุทธศาสนาบนฐานของคัมภีร์พระไตรปิฎกอย่างถ่องแท้ สามารถนำมาศึกษาค้นคว้าในทางวิชาการ ตลอดถึงประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและสังคม

๒) มีความรู้ ความเข้าใจและวิธีการในการถ่ายทอดรวมถึงต่อยอดความคิดและความรู้ได้อย่างเป็นระบบ

๓) มีความรู้และความเข้าใจอย่างละเอียดในกระบวนการวิจัย พัฒนาองค์ความรู้ใหม่และสร้างสรรค์พุทธนวัตกรรม

๔) มีความรู้และความเข้าใจในการประยุกต์หลักการพระพุทธศาสนา แนวคิดทฤษฎีในเชิงบูรณาการ ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม และตระหนักในสภาพบริบททางสังคมและวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

๓.๓ ด้านทักษะทางปัญญา

๑) สามารถบูรณาการความรู้ภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ ที่หลากหลายได้อย่างเหมาะสมกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป

๒) สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิพากษ์ วิจรณ์ และวินิจฉัยอย่างผู้ทรงความรู้ คิดเชื่อมโยงความสัมพันธ์ คิดริเริ่ม สร้างสรรค์ เพื่อพัฒนางานวิจัยหรือพุทธนวัตกรรมที่เป็นต้นแบบได้อย่างสร้างสรรค์สู่ระดับชาติอย่างมีคุณค่าและยั่งยืน

๓) สามารถใช้เทคนิควิธีการวิจัย และให้ข้อสรุปที่สมบูรณ์ซึ่งขยายองค์ความรู้ หรือ แนวทางการปฏิบัติในการพัฒนาจิตใจและสังคมได้อย่างมีนัยสำคัญ

๔) มีความสามารถในการสังเคราะห์ ประยุกต์ใช้ผลงานวิจัยจากวิทยานิพนธ์ และจากสิ่งพิมพ์หรือสื่อต่าง ๆ ที่อ้างอิงได้ ในวงวิชาการ และพัฒนาความคิดใหม่ ๆ ที่สำคัญ โดยการบูรณาการเข้ากับศาสตร์สมัยใหม่

๓.๔ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

๑) สามารถเสริมสร้างแนวคิด ถ่ายทอดทัศนคติที่มีคุณค่าต่อสังคม แสวงหาข้อมูลข่าวสารและเพิ่มพูนทักษะได้อย่างเป็นอิสระ และประยุกต์ใช้ข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) สามารถเข้าใจบทบาทและหน้าที่ เรียนรู้ ปรับตัว เคารพสิทธิ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และการอยู่ร่วมกับสังคมต่างวัฒนธรรม

๓) สามารถแสดงภาวะผู้นำในการเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานร่วมกับผู้อื่น และแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่หลากหลาย โดยหลักธรรมาภิบาล

๔) มีความรับผิดชอบต่อความคิด คำพูด และการกระทำของตนเอง และตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และกติกาของมหาวิทยาลัยและสังคม

๓.๕ ด้านทักษะการวิเคราะห์ การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ

๑) มีตรรกะทางความคิด มีความสามารถในการประเมินตามหลักโยนิโสมนสิการ สามารถนำแนวคิดเชิงสถิติมาประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างเหมาะสม

๒) สามารถสื่อสารภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ และภาษาสื่อสารอื่น ๆ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาภาพ ภาษาเสียง ภาษากาย ภาษาคอมพิวเตอร์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) สามารถสื่อสาร ถ่ายทอดแนวความคิดได้อย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีการและรูปแบบที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ

๔) สามารถบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล การสร้างสรรค์พุทธนวัตกรรม การนำเสนอผลงาน ตลอดถึงตรวจสอบปัญหา หาข้อสรุปและข้อเสนอแนะได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping)

● ความรับผิดชอบหลัก ○ ความรับผิดชอบรอง

รายวิชา	๑.ด้านคุณธรรมจริยธรรม				๒.ด้านความรู้				๓. ด้านทักษะทางปัญญา				๔. ด้านทักษะความสัมพันธ์ ฯ				๕. ด้านทักษะการวิเคราะห์ ฯ				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	
๑. หมวดวิชาบังคับแบบนับหน่วยกิต																○					
๖๐๐ ๑๐๑ พระไตรปิฎกวิเคราะห์	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	●	○	○
๖๐๒ ๑๐๒ อรรถกถาวิเคราะห์	●	○	○	○	○	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	●
๖๐๒ ๒๐๓ ระเบียบวิธีวิจัยทางพระพุทธศาสนา	○	○	●	○	○	○	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●	●	○	○	○	○
๒. หมวดวิชาบังคับไม่นับหน่วยกิต																					
๖๐๐ ๑๐๔ ภาษาอังกฤษเพื่อการวิจัยทางพระพุทธศาสนา	○	●	○	○	○	●	○	○	●	○	○	○	●	○	○	○	○	○	●	○	○
๖๐๐ ๒๐๕ กรรณฐาน	○	○	○	●	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	●
๖๐๒ ๒๐๖ การใช้ภาษาบาลี	○	○	○	●	○	●	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๖๐๒ ๓๐๗ ภาษาบาลีเพื่อการวิจัยทางพระพุทธศาสนา	○	●	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๖๐๒ ๔๐๘ สัมมนาวิทยานิพนธ์	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๓. หมวดวิชาเอก																					
๖๐๒ ๑๐๙ พระพุทธศาสนาเถรวาท	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๖๐๒ ๒๑๐ พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๖๐๒ ๓๑๑ พระพุทธศาสนาเถรวาท	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๖๐๒ ๓๑๒ ศึกษางานสำคัญของพระพุทธศาสนา	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔. หมวดวิชาเลือก																					
๖๐๐ ๓๑๓ พุทธปรัชญา	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๖๐๒ ๓๑๔ สัมมนาพระพุทธศาสนา	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๖๐๒ ๓๑๕ พุทธจริยศาสตร์กับปัญหาสังคมร่วมสมัย	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๖๐๒ ๓๑๖ ขบวนการพุทธใหม่ในโลกปัจจุบัน	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๖๐๒ ๓๑๗ พระพุทธศาสนากับภูมิปัญญาไทย	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๖๐๒ ๓๑๘ สานเสวนาทางศาสนา	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๖๐๒ ๓๑๙ พระพุทธศาสนากับวรรณกรรมท้องถิ่น	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๖๐๒ ๓๒๐ พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรมท้องถิ่น	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๖๐๒ ๓๒๑ พุทธศิลป์พุทธธรรม	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๖๐๒ ๓๒๒ พระพุทธศาสนากับสันติศึกษา	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๖๐๒ ๓๒๓ พระพุทธศาสนากับการสื่อสาร	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๖๐๒ ๓๒๔ การศึกษาในพระพุทธศาสนา	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○

๔.ความคาดหวังของผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อสิ้นปีการศึกษา

ปีที่	ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อสิ้นปีการศึกษา
๑	จบการศึกษาปีที่ ๑ นิสิตมีความรู้คัมภีร์พระพุทธศาสนาและเนื้อหาสาระของพระพุทธศาสนาเถรวาท สามารถคิดวิเคราะห์หลักธรรมและเนื้อหาบริบทในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเพื่อประยุกต์ใช้ในการเขียนโครงร่างวิทยานิพนธ์และเขียนงานวิชาการ มีทักษะในการนำเสนอ การพูดการอธิบายหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
๒	จบการศึกษาปีที่ ๒ สามารถนำความรู้ในการเรียนรายวิชาในปีที่๑มาเป็นฐานในการทำงานวิชาการ เข้าใจทฤษฎีการวิจัยทางพระพุทธศาสนา สามารถสืบค้นข้อมูลในพระไตรปิฎกและอรรถกถาพร้อมทั้งผลงานวิจัย สิ่งตีพิมพ์ทางวิชาการจากแหล่งข้อมูล เพื่อนำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ พัฒนาความคิดใหม่ในการเขียนวิทยานิพนธ์ เมื่อจบการศึกษาแล้วนิสิตสามารถนำผลงานวิจัยของตนเองไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านพระพุทธศาสนา และประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตพัฒนาหน้าที่การงานได้อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม

หมวดที่ ๕

หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนิสิต

๑. กฎระเบียบหรือหลักเกณฑ์ในการให้ระดับคะแนน (เกรด)

เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ และฉบับที่ ๓ แก้ไขเพิ่มเติม ๒๕๔๙ ดังนี้

ระดับ	ค่าระดับ	เกณฑ์คะแนน	
		วิชาเลือก	วิชาบังคับและเอก
A	๔.๐๐	๙๕ - ๑๐๐	๙๕ - ๑๐๐
A-	๓.๖๗	๙๐ - ๙๔	๙๐ - ๙๔
B+	๓.๓๓	๘๕ - ๘๙	๘๕ - ๘๙
B	๓.๐๐	๘๐ - ๘๔	๘๐ - ๘๔
C+	๒.๕๐	๗๕ - ๗๙	ต่ำกว่า ๘๐
C	๒.๐๐	๗๐ - ๗๔	
F	๐	ต่ำกว่า ๗๐	

๒. กระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิต

การกำหนดระบบและกลไกการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ เกิดขึ้นเพื่อแสดงหลักฐานยืนยันหรือสนับสนุนว่านิสิตและมหาบัณฑิตทุกคนมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ทุกด้านเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิ เป็นอย่างน้อย

๒.๑ การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้รายวิชาขณะนิสิตยังไม่สำเร็จการศึกษา

แต่งตั้งคณะกรรมการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิตโดยให้มีผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกสถาบันมาเป็นคณะกรรมการร่วม และกำหนดให้เป็นเงื่อนไขในกระบวนการประกันคุณภาพทั้งภายในสถาบันและภายนอกสถาบัน สุ่มประเมินรายละเอียดของรายวิชาถึงผลการเรียนรู้ประเมินถึงความสอดคล้องกับความรับผิดชอบในหลักสูตร มีกระบวนการประเมินผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ แต่ละรายวิชาโดยพิจารณาจากการสอบซึ่งผ่านเกณฑ์ตามมาตรฐานที่กำหนด (ร้อยละ ๒๕ ของวิชาเปิดสอนในปีการศึกษานั้น ๆ) การประเมินผลคุณภาพการวัดผลจากข้อสอบและรายงานการวิเคราะห์ข้อสอบและพิจารณาจากการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาสำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด การสอบวิทยานิพนธ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

๒.๒ การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้หลังจากนิสิตสำเร็จการศึกษา

การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้หลังจากนิสิตสำเร็จการศึกษา เน้นการทำวิจัยสัมฤทธิ์ผลของการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อของมหาบัณฑิต โดยทำการวิจัยอย่างต่อเนื่อง แล้วนำผลที่ได้มาเป็นข้อมูลในการประเมินคุณภาพของหลักสูตร การพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน โดยมีหัวข้อการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

๒.๒.๑ สถานะการได้งานทำหรือศึกษาต่อของมหาบัณฑิต ประเมินจากการได้งานทำหรือศึกษาต่อตรงตามสาขาหรือในสาขาที่เกี่ยวข้อง และระยะเวลาในการหางาน โดยทำการประเมินจากมหาบัณฑิตแต่ละรุ่นที่สำเร็จการศึกษา

๒.๒.๒ ตำแหน่งงานและความก้าวหน้าในสายงานของมหาบัณฑิต

๒.๒.๓ ความพึงพอใจของมหาบัณฑิต ต่อความรู้ความสามารถที่ได้เรียนรู้จากหลักสูตร ที่ใช้ในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ พร้อมกับเปิดโอกาสให้มีการเสนอข้อคิดเห็นในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒.๒.๔ ความพึงพอใจของผู้ใช้มหาบัณฑิตหรือนายจ้าง พร้อมกับเปิดโอกาสให้มีข้อเสนอแนะต่อสิ่งที่คาดหวังหรือต้องการจากหลักสูตรในการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ

๒.๒.๕ ความพึงพอใจของสถาบันการศึกษาอื่น ซึ่งรับมหาบัณฑิตที่สำเร็จจากหลักสูตรเข้าศึกษาต่อเพื่อปริญญาที่สูงขึ้น โดยประเมินทางด้านความรู้ ความพร้อม และคุณสมบัติอื่นๆ

๒.๒.๖ ความเห็นและข้อเสนอแนะจากอาจารย์พิเศษและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ องค์กรความรู้ และการปรับปรุงหลักสูตร ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ทางการศึกษา และสังคมในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

๒.๒.๗ ผลงานของนิสิตและวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ที่สามารถวัดเป็นรูปธรรมได้ เช่น

- (๑) จำนวนผลงานวิจัยที่เผยแพร่
- (๒) จำนวนสิทธิบัตร
- (๓) จำนวนกิจกรรมเพื่อสังคมและประเทศชาติ
- (๔) จำนวนกิจกรรมอาสาสมัครในองค์กรที่ทำประโยชน์เพื่อสังคม

๓. เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาของหลักสูตร

๓.๑ แผน ก แบบ ก ๑

๑) เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการบัณฑิตวิทยาลัยแต่งตั้ง และต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้

๒) ผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือระดับนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่องหลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

๓) เกณฑ์อื่นๆ

- ต้องผ่านการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๓.๒ แผน ก แบบ ก ๒

๑) ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตรโดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า พร้อมทั้งเสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการบัณฑิตวิทยาลัยแต่งตั้งและต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้

๒) ผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือระดับนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่องหลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ ผลงานทางวิชาการ หรือนำเสนอต่อที่ประชุมวิชาการ โดยบทความที่นำเสนอฉบับสมบูรณ์ (Full Paper) ได้รับการตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceedings) ดังกล่าว

๓) เกณฑ์อื่นๆ

- ต้องผ่านการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๓.๓ แผน ข

๑) ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้อง ได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า และสอบผ่านการสอบ ประมวลความรู้ (Comprehensive Examination) ด้วยข้อเขียนและ/หรือปากเปล่าในสาขาวิชานั้น

๒) เสนอรายงานการค้นคว้าอิสระและสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายโดยคณะกรรมการที่บัณฑิตวิทยาลัยแต่งตั้ง โดยเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้ และรายงานการค้นคว้าอิสระ หรือส่วนหนึ่งของรายงานการค้นคว้าอิสระต้องได้รับการเผยแพร่ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่สืบค้นได้

๓) เกณฑ์อื่นๆ

- ต้องผ่านการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

หมวดที่ ๖ การพัฒนาคณาจารย์

๑. การเตรียมการสำหรับอาจารย์ใหม่

จัดให้มีการปฐมนิเทศแนะแนวอาจารย์ใหม่ ให้มีความรู้และเข้าใจนโยบายของสถาบันอุดมศึกษา คณะและหลักสูตรที่สอน โดยสาระประกอบด้วย

๑.๑ บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ในพันธกิจของสถาบัน

๑.๒ สิทธิผลประโยชน์ของอาจารย์ และกฎระเบียบต่างๆ

๑.๓ หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมต่างๆ ของสาขาวิชา

และมีอาจารย์อาวุโสเป็นอาจารย์พี่เลี้ยง โดยมีหน้าที่ให้คำแนะนำและการปรึกษาเพื่อเรียนรู้และปรับตัวเองเข้าสู่การเป็นอาจารย์ในสาขาวิชา มีการนิเทศการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่ต้องสอน และมีการประเมินและติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของอาจารย์ใหม่ ให้เข้าร่วมรับผิดชอบรายวิชาและมอบหมายงานบางส่วนในการดูแลนิสิต

๒. การพัฒนาความรู้และทักษะให้แก่คณาจารย์

๒.๑ การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล

๒.๑.๑ ส่งเสริมให้อาจารย์ได้เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลการพัฒนาหลักสูตร การศึกษาดูงานในองค์กรต่างๆ การลาศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์

๒.๑.๒ สร้างเสริมประสบการณ์เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองด้านการวิจัย สนับสนุนให้เขียนโครงการวิจัยและสนับสนุนการวิจัยทั้งในระดับคณะ/มหาวิทยาลัยและทุนวิจัยจากภายนอกมหาวิทยาลัย

๒.๒ การพัฒนาวิชาการและวิชาชีพด้านอื่นๆ

๒.๒.๑ สนับสนุนให้อาจารย์พัฒนาผลงานทางวิชาการสายตรงในสาขาวิชา

๒.๒.๒ สนับสนุนให้อาจารย์มีส่วนร่วมในการเข้าประชุม สัมมนา และอบรมทางวิชาการและวิจัย

๒.๒.๓ สนับสนุนให้อาจารย์มีส่วนร่วมในกิจกรรมบริการวิชาการต่างๆการมีส่วนร่วมในกิจกรรมบริการวิชาการแก่ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความรู้และคุณธรรม รับเชิญเป็นวิทยากรในการประชุมวิชาการระดับชาตินานาชาติ รับเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินบทความวิจัย ตำแหน่งทางวิชาการ ประเมินโครงการวิจัยและเป็นคณะกรรมการวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๔ สนับสนุนให้อาจารย์ขอทุนสนับสนุนการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและตีพิมพ์บทความทางวิชาการ และผลงานวิจัย

๒.๒.๕ สนับสนุนให้อาจารย์สร้างเครือข่ายทางวิชาการร่วมกับหน่วยงานและสถาบันทั้งในและต่างประเทศ

หมวดที่ ๗

การประกันคุณภาพหลักสูตร

๑. การกำกับมาตรฐานหลักสูตร

การบริหารจัดการหลักสูตรจัดให้ดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนดโดย กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตามรายละเอียดต่อไปนี้

๑) จัดให้มีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรจำนวน ๓ ท่าน ซึ่งมีคุณสมบัติและมีผลงานวิชาการเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ทำหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผน การควบคุมคุณภาพ การติดตามประเมินผล ติดตามประเมินผลและการพัฒนาหลักสูตรตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษา และมีหน้าที่ในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และ/หรืออาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ และ/หรืออาจารย์ผู้สอน

๒) จัดให้มีอาจารย์ประจำหลักสูตร ซึ่งมีคุณสมบัติและมีผลงานวิชาการเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ทำหน้าที่รับผิดชอบตามพันธกิจของการอุดมศึกษาและปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา มีหน้าที่ในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และ/หรืออาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ และ/หรืออาจารย์ผู้สอน

๓) มีการควบคุมภาระงานอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๘

๔) มีการประเมินความพึงพอใจของหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา

๕) ผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ของผู้สำเร็จการศึกษาได้รับการตีพิมพ์หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๘

๖) จัดให้มีคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรเพื่อรับผิดชอบในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุกๆ ๕ ปี

๗) มีการวางแผนติดตาม ควบคุมการดำเนินงานของหลักสูตรให้เป็นไปตามตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตรและการเรียนการสอน ตามตัวบ่งชี้ TQF ข้อ ๑-๕ ให้ครบถ้วนทุกตัวเป็นตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ทั้งนี้เกณฑ์การประเมินผ่าน คือมีการดำเนินงานตามข้อ ๑-๕ และอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ของตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานที่ระบุไว้ในแต่ละปี

๒. บัณฑิต

๑) มีการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต เพื่อวัดผลและควบคุมคุณภาพบัณฑิตให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

๒) มีการพัฒนาและส่งเสริม ควบคุมและติดตามให้ผลงานนิสิตและผู้สำเร็จการศึกษาได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ผลงานวิชาการในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

๓) อื่นๆ (ตามกำหนดเพิ่มเติมของบัณฑิตวิทยาลัย)

๓. นิสิต

๑) มีการวางแผนกระบวนการรับนิสิตอย่างมีระบบ มีกลไก นำไปสู่การปฏิบัติและจัดให้มีการวัดผล ประเมินผลเพื่อติดตามและนำมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาคุณภาพกระบวนการรับนิสิตโดยกำหนดคุณสมบัติของนิสิตให้ สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของหลักสูตร เกณฑ์ในการคัดเลือกมีความโปร่งใสชัดเจน มีเครื่องมือในการคัดเลือกนิสิต ที่มีความพร้อมสามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

๒) สำหรับนิสิตที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กำหนดในการประกาศรับ หลักสูตรมีกระบวนการในการเตรียมความพร้อมให้กับนิสิตก่อนเข้าศึกษา อย่างมีระบบ มีกลไกนำไปสู่การปฏิบัติและมีการประเมินผลติดตามเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกระบวนการเตรียมความพร้อมให้นิสิตก่อนเข้ารับการศึกษา

๓) มีกระบวนการดูแลให้คำปรึกษาและมีการวางระบบการป้องกันหรือการบริหารจัดการความเสี่ยงของ นิสิตและให้คำปรึกษาทั้งด้านการเรียนการสอน และการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยตลอดระยะเวลาที่มีสภาพเป็นนิสิต

๔) มีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการเรียนรู้จากการปฏิบัติและประสบการณ์จริง

๕) มีระบบการสื่อสารข้อมูลให้เข้าถึงนิสิตอย่างทั่วถึง เช่น การสื่อสารผ่าน (e-mail) เป็นต้น

๕) อื่นๆ (ตามกำหนดเพิ่มเติมของบัณฑิตวิทยาลัย)

๔. คณาจารย์

๑) มีการวางแผนกระบวนการการบริหารและการพัฒนาอาจารย์ โดยการรับอาจารย์ใหม่ต้องมีวุฒิ การศึกษาระดับปริญญาเอกในสาขาวิชาพระพุทธศาสนาหรือสาขาที่สัมพันธ์หรือเกี่ยวข้อง โดยมีระบบ มีกลไกที่นำไปสู่ การปฏิบัติและมีการติดตามประเมินผลเพื่อการพัฒนา ในการรับอาจารย์ใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพบริบท ปรัชญา วิสัยทัศน์ของสถาบันและหลักสูตร มีกลไกการคัดเลือกที่เหมาะสมและโปร่งใส

๒) มีการวางแผนกระบวนการบริหารอาจารย์ อย่างมีระบบ มีกลไกที่นำไปสู่การปฏิบัติและประเมินผล เพื่อการพัฒนาคุณภาพของอาจารย์ที่มีคุณสมบัติทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่ กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา มีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ประจำ หลักสูตรอย่างชัดเจน และมีความเหมาะสมกับคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ มีระบบการกำหนด ภาระงานและแรงจูงใจในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การบริหารอาจารย์ประจำหลักสูตรมีระเบียบและมีความ โปร่งใสชัดเจน

๓) มีระบบการส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์ โดยการกำหนดแผนการลงทุน งบประมาณและทรัพยากรและ กิจกรรมการดำเนินงาน เพื่อกำกับติดตามคุณภาพของอาจารย์อย่างมีระบบ มีกลไกที่นำไปสู่การปฏิบัติและติดตาม ประเมินผลเพื่อการพัฒนา มีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาศักยภาพของอาจารย์สนับสนุนการเผยแพร่ผลงานทาง วิชาการของอาจารย์ และมีการรักษาอัตราการคงอยู่ของอาจารย์ โดยการกำกับควบคุมให้อัตรานิสิตต่ออาจารย์มีจำนวน เหมาะสมกับจำนวนนิสิตที่รับเข้าในหลักสูตร โดยจัดให้มีการประเมินผลความพึงพอใจของอาจารย์ต่อการบริหาร หลักสูตร

๕. หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน

๑) มีกระบวนการในการวางแผนควบคุมกำกับสาระของรายวิชาในหลักสูตร อย่างมีระบบ มีกลไกที่นำไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผลเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา ในการการจัดทำรายวิชาต่างๆ ให้มีเนื้อหาที่ทันสมัย มีความก้าวหน้าก้าวหน้าทันวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยมีการบริหารจัดการเปิดรายวิชาต่างๆ ทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือก ที่เน้นนิสิตเป็นสำคัญ สามารถตอบสนองความต้องการของนิสิตและตลาดแรงงาน

๒) มีกระบวนการในการควบคุมกำกับมาตรฐานของหัวข้อวิทยานิพนธ์ที่เน้นความสามารถในการใช้การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่

๓) มีกระบวนการในการวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน อย่างมีระบบ มีกลไกในการนำไปสู่การปฏิบัติและการประเมินผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนา โดยมีการพิจารณากำหนดผู้สอนในแต่ละรายวิชาที่มีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน และมีการกำกับติดตามอาจารย์ในการจัดทำ มคอ. ๓

๔) มีการกำหนดเกณฑ์ในการแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่มีความเหมาะสมกับหัวข้อวิทยานิพนธ์ และมีกระบวนการในการติดตามกำกับควบคุมการให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ ตั้งแต่กระบวนการพัฒนาหัวข้อจนถึงการทำวิทยานิพนธ์ การสอบป้องกัน และการเผยแพร่ผลงานวิจัยจนสำเร็จการศึกษา

๕) มีกระบวนการในประเมินผู้เรียนที่มีระบบ มีกลไกที่นำไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผลเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา ในการติดตามการประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มีการตรวจสอบการประเมินผลการเรียนรู้ของนิสิต การกำกับจัดการเรียนการสอนและประเมินหลักสูตร (มคอ.๕ มคอ.๖ และ มคอ.๗) และมีการวางระบบการประเมินวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพ

๖) มีการวัดผลและรายงานผลการดำเนินงานหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

๖. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

มีกระบวนการในการจัดการความพร้อมของสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีระบบ มีกลไกที่นำไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผลเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ความพร้อมทางกายภาพ เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องทำวิจัย อุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องสมุด การบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ Wifi และอื่นๆ ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้นิสิตสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยพิจารณาการดำเนินการปรับปรุงพัฒนาจากผลการประเมินความพึงพอใจของนิสิตและอาจารย์ต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เพียงพอและมีความเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน

๗. ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators)

ดัชนีตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน	ปีที่๑	ปีที่๒	ปีที่๓	ปีที่๔	ปีที่๕
๑. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ มีส่วนร่วมในการประชุม เพื่อวางแผน ติดตาม และทบทวนการดำเนินการของหลักสูตร	X	X	X	X	X
๒. มีรายละเอียดของหลักสูตร ตามแบบ มคอ.๒ ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ และ/หรือ มาตรฐานคุณวุฒิสาขา (ถ้ามี)	X	X	X	X	X
๓. มีรายละเอียดของรายวิชา ตามแบบ มคอ.๓ อย่างน้อยก่อนเปิดการสอน ในแต่ละภาคการศึกษาให้ครบทุกรายวิชา	X	X	X	X	X

ดัชนีตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน	ปีที่๑	ปีที่๒	ปีที่๓	ปีที่๔	ปีที่๕
๔. จัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา ตามแบบ มคอ.๕ ภายใน ๓๐ วันหลังสิ้นสุดภาคการศึกษาที่เปิดสอนให้ครบทุกรายวิชา (ไม่มี มคอ.๖ รายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม)	X	X	X	X	X
๕. จัดทำรายงานการดำเนินการของหลักสูตร ตามแบบ มคอ.๗ ภายใน ๖๐ วันหลังสิ้นสุดปีการศึกษา	X	X	X	X	X
๖. มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนิสิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนด ใน มคอ.๓ อย่างน้อยร้อยละ ๒๕ ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา	X	X	X	X	X
๗. มีการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอน หรือ ประเมินผลการเรียนรู้จากผลการประเมินการดำเนินงานที่รายงานใน มคอ.๗ ปีที่แล้ว		X	X	X	X
๘. อาจารย์ใหม่ทุกคน (ถ้ามี) ได้รับการปฐมนิเทศหรือแนะนำด้านการเรียน การสอน	X	X	X	X	X
๙. อาจารย์ทุกคนได้รับการพัฒนาทางวิชาการ และ/หรือ วิชาชีพอย่างน้อยปี ละ ๑ ครั้ง	X	X	X	X	X
๑๐. บุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน (ถ้ามี) ได้รับการพัฒนาทาง วิชาการ และ/หรือ วิชาชีพอย่างน้อยร้อยละ ๕๐ ต่อปี	X	X	X	X	X
๑๑. ระดับความพึงพอใจของนิสิตปีสุดท้ายมหาบัณฑิตใหม่ที่มีต่อคุณภาพ หลักสูตร เฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๓.๕ จากคะแนนเต็ม ๕.๐		X	X	X	X
๑๒. ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้มหาบัณฑิตที่มีต่อมหาบัณฑิตใหม่เฉลี่ยไม่ น้อยกว่า ๓.๕ จากคะแนนเต็ม ๕.๐			X	X	X
รวมตัวบ่งชี้ที่ต้องดำเนินการข้อ ๑-๕ ในแต่ละปี	๕	๕	๕	๕	๕
รวมตัวบ่งชี้ในแต่ละปี	๙	๑๑	๑๒	๑๒	๑๒

หมวดที่ ๘

การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร

๑. การประเมินประสิทธิผลของการสอน

๑.๑ การประเมินกลยุทธ์การสอน

กระบวนการที่ใช้ในการประเมินและปรับปรุงยุทธศาสตร์การเรียนการสอนนั้น จะพิจารณาจากผู้เรียน โดยอาจารย์ผู้สอนจะต้องประเมินผู้เรียนในทุกๆ หัวข้อ ว่ามีความเข้าใจหรือไม่ โดยอาจประเมินจากการทดสอบย่อย การสังเกตพฤติกรรมของนิสิต การอภิปรายโต้ตอบจากนิสิต และการตอบคำถามของนิสิตในชั้นเรียน ซึ่งเมื่อรวบรวมข้อมูลจากที่กล่าวข้างต้นแล้ว ก็จะสามารถประเมินเบื้องต้นได้ว่า ผู้เรียนมีความเข้าใจหรือไม่ หากวิธีการที่ใช้ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ ก็จะต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอน การทดสอบกลางภาคเรียนและปลายภาคเรียน จะสามารถชี้ได้ว่าผู้เรียนมีความเข้าใจหรือไม่ในเนื้อหาที่ได้สอนไป หากพบว่ามีปัญหาก็จะต้องมีการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในโอกาสต่อไป

๑.๒ การประเมินทักษะของอาจารย์ในการใช้แผนกลยุทธ์การสอน

ให้นิสิตทำการประเมินผลการสอนของอาจารย์ในทุกด้าน ทั้งด้านทักษะกลยุทธ์การสอน การตรงต่อเวลา การชี้แจงเป้าหมาย วัตถุประสงค์รายวิชา ชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลรายวิชา และการใช้สื่อการสอนในทุกรายวิชา

๒. การประเมินหลักสูตรในภาพรวม

๒.๑ การประเมินจากนิสิตและศิษย์เก่า

ดำเนินการประเมินจากนิสิต โดยติดตามจากผลการทำวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ ซึ่งอาจารย์สามารถประเมินผลการดำเนินงานได้ตั้งแต่เริ่มต้นนิสิตเริ่มต้นกระบวนการ จนถึงขั้นตอนการนำเสนอเป็นรายบุคคล และสำหรับศิษย์เก่า นั้น จะประเมินโดยใช้แบบสอบถาม หรืออาจจัดประชุมสัมมนาศิษย์เก่าตามโอกาสที่เหมาะสม

๒.๒ ประเมินจากนายจ้างหรือสถานประกอบการ

ดำเนินการโดยการสัมภาษณ์จากนายจ้างหรือสถานประกอบการ หรือใช้วิธีการส่งแบบสอบถามไปยังผู้ซึ่งมหาบัณฑิต

๒.๓ ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิหรือที่ปรึกษา

ดำเนินการโดยผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความเห็นหรือจากข้อมูลในรายงานผลการดำเนินงานหลักสูตร หรือจากรายงานของการประเมินผลการประกันคุณภาพภายใน

๓. การประเมินผลการดำเนินงานตามที่กำหนดในรายละเอียดหลักสูตร

ประเมินตามตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานที่ระบุไว้ในหมวด ๗ ข้อ ๗ โดยคณะกรรมการประเมินอย่างน้อย ๓ คน ซึ่งต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาเดียวกันอย่างน้อย ๑ คน (ควรเป็นคณะกรรมการประเมินชุดเดียวกับการประกันคุณภาพภายใน)

๔. การทบทวนผลการประเมินและวางแผนปรับปรุง

จากการรวบรวมผลการประเมินทั้งหมด จะทำให้ทราบปัญหาของการบริหารหลักสูตรทั้งภาพรวม และในแต่ละรายวิชา กรณีที่พบปัญหาของรายวิชาที่สามารถที่จะดำเนินการปรับปรุงรายวิชานั้น ๆ ได้ทันที ซึ่งก็จะเป็นการปรับปรุงย่อย ในการปรับปรุงย่อยนั้นควรทำได้ตลอดเวลาที่พบปัญหา สำหรับการปรับปรุงหลักสูตรทั้งฉบับนั้น จะกระทำทุกๆ ๕ ปี ทั้งนี้เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้มหาบัณฑิตอยู่เสมอ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
คำอธิบายรายวิชา

คำอธิบายรายวิชา
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕

---

๖๐๐ ๑๐๑ พระไตรปิฎกวิเคราะห์

๓ (๓-๐-๖)

Tipitaka Analysis

ศึกษาวิเคราะห์ประวัติ พัฒนาการ โครงสร้าง สารสังเขป และสาระสำคัญในพระไตรปิฎก พุทธทัศน์เกี่ยวกับความจริง ความดี ความงาม ตลอดจนประยุกต์หลักการทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในการดำเนินชีวิต และการพัฒนาสังคมสันติสุข

To study and analyze the Buddhist history, the development, structure and essence in brief of Tipitaka and also to explore the Buddhist perspectives on the truth, virtues and aesthetics including the application of such Buddhist principles into the ways of life and the development of peaceful society.

๖๐๒ ๑๐๒ อรรถกถาวิเคราะห์

๓ (๓-๐-๖)

Commentary Analysis

ศึกษาวิเคราะห์โครงสร้าง เนื้อหา สังเคราะห์แก่นธรรมและตีความเนื้อหาสาระในอรรถกถา รวมถึงการประเมินคุณค่าของคัมภีร์อรรถกถา โดยการเชื่อมโยงกับพระไตรปิฎก เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนบทความทางวิชาการและการทำวิจัย

The purpose of this course is to study, analyze and synthesize the structures, contents, the core of Dhamma and the interpretation of its essences in the Commentaries in the manner of performing critical appraisal of its value in connection with Tipitaka as the means for academic and research writing.

๖๐๒ ๒๐๓ ระเบียบวิธีวิจัยทางพระพุทธศาสนา

๓ (๓-๐-๖)

Research Methodology in Buddhism

ศึกษาหลักการและกระบวนการของการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยรูปแบบอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับการศึกษาวิจัยทางพระพุทธศาสนา ฝึกปฏิบัติการในการในการกำหนดชื่อเรื่อง ที่มาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ เครื่องมือการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสังเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผลการวิจัย

To study principles and procedures of the quantitative and qualitative research including other forms of related research which are suitable to Buddhist research works and practise giving research titles, writing background and problems, research objectives, research methodology, data collection, data analysis and synthesis, and research conclusion respectively.

๖๐๐ ๑๐๔ ภาษาอังกฤษเพื่อการวิจัยทางพระพุทธศาสนา

(๓) (๓-๐-๖)

English for Buddhist Research

ศึกษาพระพุทธศาสนาผ่านภาษาอังกฤษทั้งการพูด การฟัง การอ่านและการเขียนโดยเน้นฝึกหาคำการใช้ศัพท์ เฉพาะวิชาการด้านพระพุทธศาสนา (technical term) การอ่านคัมภีร์หรือตำรางานวิจัยทางพระพุทธศาสนาใน ภาษาอังกฤษเพื่อประโยชน์ในการทำงานวิจัยและวิทยานิพนธ์

It is to study Buddhism through English which basically focuses on speaking, listening, reading and writing where the usage of technical terms and Buddhist scriptural and textual reading is emphasized in order to benefit thesis and research works.

๖๐๐ ๒๐๕ กรรมฐาน

(๓) (๓-๐-๖)

Buddhist Meditation

ศึกษาหลักสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐานที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา รูปแบบการปฏิบัติ กรรมฐานของสำนักต่าง ๆ ในสังคมไทย เน้นศึกษาอารมณ์ของกรรมฐาน ลำดับขั้นตอนของการเจริญกรรมฐานและผลที่เกิดจากการเจริญกรรมฐาน รวมทั้งฝึกการเจริญกรรมฐานตามเกณฑ์การศึกษาระดับปริญญาโท

This course is to study the principles of the tranquility and insight meditation as appeared in Buddhist scriptures. In doing these, it also delves into the formation of various schools of meditation practices in Thai society. While studying, it lays great emphasis on the subjects of meditation, the levels of development and its effects derived from such practices. In the given course, it becomes compulsory for students to attain the prescribed meditation practices.

๖๐๒ ๒๐๖ การใช้ภาษาบาลี

(๓)(๓-๐-๖)

Usage of Pali

ศึกษาประวัติและพัฒนาการภาษาบาลี การพูด อ่าน เขียน ภาษาบาลีในระดับพื้นฐาน และแปลบาลีเป็น ภาษาไทยและภาษาไทยเป็นภาษาบาลี โดยใช้หนังสือชาตักกัฎฐกถาและธรรมปัทมกถาประกอบ

It is to study the Pāli's history and its development through speaking, reading, writing at the basic level and it is also focused on the translation of Pāli into Thai and Thai language into Pāli. In this course, the teaching materials are of *Jātakaññhakathā* and *Dhammapada ññhakathā*

๖๐๒ ๓๐๗ ภาษาบาลีเพื่อการวิจัยทางพระพุทธศาสนา

(๓) (๓-๐-๖)

Pali for Buddhist Research

ศึกษาประวัติและพัฒนาการภาษาบาลี การพูด อ่าน เขียนภาษาบาลีในระดับพื้นฐาน รูปแบบวรรณกรรม เน้นให้นิสิตศึกษาค้นคว้าเนื้อหาสาระในพระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลีอักษรต่าง ๆ วรรณกรรมภาษาบาลีอื่น ๆ ที่สามารถนำไปใช้ในงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความวิจัย

To study the Pāli's history and its development focusing on speaking, reading and its writing basic Pāli including the forms of literature so as to encourage students to do intensive research in various alphabet forms of Pāli Tipitaka and other Pāli literature where students can utilize them in their research works, thesis and research articles.

๖๐๐ ๔๐๘ สัมมนาวิทยานิพนธ์

(๓) (๓-๓-๖)

Seminar on Thesis

สัมมนาเชิงปฏิบัติการ โดยนางานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความวิจัยที่มีคุณภาพมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของชื่อเรื่อง วัตถุประสงค์ ขอบเขตการวิจัย คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย การทบทวนวรรณกรรม วิธีการดำเนินการวิจัย และโครงสร้างเนื้อหา และผลการวิจัย เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของงานวิทยานิพนธ์และบทความวิจัยของนิสิต

This thesis seminar course is aimed at training workshop on the studies of quality research works, thesis and research articles in order to find out and to examine coherence of titles, objectives, scopes of research, definitions, literature reviews, research methodology, the structures of contents and research findings in order to apply those in students' thesis and research articles to meet the fulfilled requirements.

๖๐๒ ๑๐๙ พระพุทธศาสนาเถรวาท

๓ (๓-๐-๖)

Theravada Buddhism

ศึกษาวิเคราะห์กำเนิดและพัฒนาการของพระพุทธศาสนาเถรวาท คัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาทและหลักคำสอนสำคัญ ซึ่งสะท้อนอัตลักษณ์ความเป็นพระพุทธศาสนาเถรวาท การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเถรวาทในประเทศต่าง ๆ ตลอดจนสิ่งท้าทายและการปรับตัวของพระพุทธศาสนาเถรวาทในโลกปัจจุบัน

This course is to study and analyze the origin, development and scriptures of Theravada Buddhism including the essential teachings which characteristically reflect on Theravada Buddhist identities. It is also to explore the spread of Theravada Buddhism in various countries where the great deal of challenges and its adjustment of Theravada Buddhism along the course of time until present.

๖๐๒ ๒๑๐ พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่

๓ (๓-๐-๖)

Buddhism and Modern Sciences

ศึกษาวิเคราะห์พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ที่ครอบคลุมวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยวิเคราะห์ เปรียบเทียบ และการประยุกต์ เพื่ออธิบายคำสอนทางพระพุทธศาสนา และวิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่ควรนำมาศึกษาวิจัยต่อยอด

It is purposely assigned to critically analyze Buddhism and modern sciences covering science, social science and humanities etc. wherein the analysis, comparison and application are made to explain the Buddhist teachings for further research.

๖๐๒ ๓๑๑ พระพุทธศาสนาเถรวาท

๓ (๓-๐-๖)

Mahayana Buddhism

ศึกษาวิเคราะห์กำเนิดและพัฒนาการของพระพุทธศาสนาเถรวาท คัมภีร์สำคัญ นิกายสำคัญทางพระพุทธศาสนาเถรวาทและคำสอนสำคัญ ซึ่งสะท้อนอัตลักษณ์ความเป็นพระพุทธศาสนาเถรวาท การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเถรวาทในประเทศต่าง ๆ ตลอดจนสิ่งท้าทายและการปรับตัวของพระพุทธศาสนาเถรวาทในโลกปัจจุบัน

To study and analyse the origin and its development of Mahayana Buddhism including the significant scriptures, sects, and teachings which obviously shed the light on Mahayana Buddhist identities. It is also to explore the spread of Mahayana Buddhism in various countries including the new challenges put into Mahayana Buddhism and its adjustment in the current world.

๖๐๒ ๓๑๒ ศึกษางานสำคัญทางพระพุทธศาสนา

๓ (๓-๐-๖)

Selected Buddhist Works

ศึกษางานสำคัญทางพระพุทธศาสนาของนักปราชญ์คนสำคัญทางพระพุทธศาสนาทั้งฝ่ายเถรวาทและมหายาน ซึ่งสะท้อนอัตลักษณ์และการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยการวิเคราะห์ประเด็นที่มาและความสำคัญของผลงาน วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ โครงสร้าง เนื้อหา และประเด็นปัญหาที่ควรนำมาศึกษาวิจัยต่อยอด

This course is to study the significant Buddhist literary works contributed by the great Buddhist scholars both in Theravada and Mahayana Buddhism which shed light on the identities and the spread of Buddhism. In this respect, students are required to critically analyze the origin and important development of those works in terms of its objectives, procedures, structures, contents and related issues.

๖๐๒ ๓๑๓ พุทธปรัชญา

๓ (๓-๐-๖)

Buddhist Philosophy

ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทางอภิปรัชญา ญาณวิทยา จริยศาสตร์ และสุนทรียศาสตร์ ในพระพุทธศาสนายุคต้นเถรวาท สรวาสตีวาท เสาตรานติกะ มหายมิกะ โยคจาร สุขาวัตีและพุทธตันตระ

To study and analyze the concepts on metaphysics, epistemology, ethics and aesthetics in the early Buddhism, Theravada, Saravāstivāda, Suātrāntika, Mādhyamika, Yogācāra, Sukhāvādī and Buddha-tantra.

๖๐๒ ๓๑๔ สัมมนาพระพุทธศาสนา

๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Buddhism

สัมมนาพระพุทธศาสนากับประเด็นปัญหาสังคมร่วมสมัย โดยให้นิสิตมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นการสัมมนา การวิเคราะห์ เสนอข้อคิดเห็น หาแนวทางประยุกต์พุทธธรรม และพัฒนาโจทย์วิจัยที่นำไปสู่การแก้ปัญหาสังคม

It is to provide students the seminar course on Buddhism and contemporary issues. In so doing, the clear-cut determination of problems must be made in order to analyze and provide the relevant solutions including their proposed viewpoints and thereby discovering the ways to possibly apply Buddhadhamma into the existing problems where the research questions can be set.

๖๐๒ ๓๑๕ พุทธจริยศาสตร์กับปัญหาสังคมร่วมสมัย

๓ (๓-๐-๖)

Buddhist Ethics and Contemporary Social Problems

ศึกษาแนวคิดทางพุทธจริยศาสตร์ที่เกี่ยวกับเกณฑ์ตัดสินความดี ความชั่ว ควร ไม่ควร โดยเฉพาะหลักอริยวินัย เพื่อเป็นฐานในการอธิบายและตอบปัญหาสังคมร่วมสมัยที่มีผลกระทบต่อสังคมและมนุษย์ มาจากความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปัจจุบัน

This course is to study Buddhist ethics concerning its criterion in the Noble Order to be able to make judgement on what is good, what is bad, what ought to be done, what ought not to be done, so to explain and to provide solutions to the contemporary social issues affecting on society and man caused by the current advancement of science and technology development.

๖๐๒ ๓๑๖ ขบวนการพุทธใหม่ในโลกปัจจุบัน

๓ (๓-๐-๖)

New-Buddhist Movements in Contemporary World

ศึกษาวิเคราะห์ขบวนการพระพุทธรศาสนาแนวใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมโลกปัจจุบัน ความสัมพันธ์ระหว่างบริบททางสังคมกับการเกิดขึ้นของขบวนการ โครงสร้าง/รูปแบบองค์กร ปรัชญา/วิสัยทัศน์/พันธกิจ การตีความคำสอน วิธีการเผยแผ่คำสอน รวมทั้งอิทธิพลที่มีต่อสังคมปัจจุบัน

To study and analyze neo-Buddhist movements in the contemporary world focusing on the social contexts and its development, structures/formations of organization, philosophy/vision /commitment, interpretation of teachings, methods of its spread including its influences which affect the current society.

๖๐๒ ๓๑๗ พระพุทธศาสนากับภูมิปัญญาไทย

๓ (๓-๐-๖)

Buddhism and Thai wisdom

ศึกษาวิเคราะห์หลักพระพุทธศาสนาที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาไทย ในด้านการเกษตร ด้านเศรษฐกิจ ด้านการแพทย์ ด้านค่านิยมทางสังคม ด้านความเชื่อและประเพณี ด้านการจัดการทรัพยากร ด้านศิลปกรรม ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านภาษาและวรรณกรรม เป็นต้น

This course is assigned to study and analyze Buddhist principles in connection with Thai traditional knowledge in terms of agriculture, economics, medicine, social values, beliefs and tradition, management of natural resources, arts, environment, language and literary works etc.

๖๐๒ ๓๑๘ สานเสวนาทางศาสนา

๓ (๓-๐-๖)

Inter-Religious Dialogue

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วิธีการสานเสวนาทางศาสนา การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือทางศาสนา รวมถึงฝึกปฏิบัติการสานเสวนาโดยให้บัณฑิตมีส่วนร่วม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความสามัคคีและสันติภาพของโลก

This course is to study the ideas, theories, and methods of interfaith dialogue including the religious relationships and cooperation. In so doing, students are actively required to practise such dialogue so that the ways leading to the mutual harmony and peace of the world can be established.

๖๐๒ ๓๑๙ พระพุทธศาสนากับวรรณกรรมท้องถิ่น

๓ (๓-๐-๖)

Buddhism and Local Literatures

ศึกษาวิเคราะห์พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวรรณกรรมท้องถิ่นในประเทศไทย ทั้งประเภทมุขปาฐะและประเภทลายลักษณ์ วิเคราะห์ความเป็นมา รูปแบบหรือลักษณะทั่วไปของวรรณกรรม องค์ประกอบ แก่นของเรื่อง คุณค่าของวรรณกรรมท้องถิ่น และการเผยแผ่พระพุทธศาสนาผ่านวรรณกรรมท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าและการวิจัยวรรณกรรมในท้องถิ่น

It is to study and analyze Buddhism as the foundation of Thai regional literary works both in the oral and written characteristics by which it is to analyze to discover its formation or general characteristics, components, themes, values and the spread of Buddhism made through such literature in order to pave the way for further studies and research on topics related.

๖๐๒ ๓๒๐ พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรมท้องถิ่น

๓ (๓-๐-๖)

Buddhism and Local Cultures

ศึกษาวิเคราะห์พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิเคราะห์วัฒนธรรมในมิติต่าง ๆ ทั้งคติธรรม นิติธรรม สหธรรม และวัตรธรรม ที่ปรากฏในวิถีชีวิตและสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น ที่เชื่อมโยงกับหลักการสำคัญแห่งคำสอนในพระพุทธศาสนา เพื่อสร้างสำนึกการอนุรักษ์และสืบทอดต่อไป

This course is to study and analyze Buddhism and local cultures through the different dimensions in terms of moralities, legality and materialism appearing in people's ways of life and local identities which involve the Buddhist teachings in order to provide the inspiration for the further conservation and preservation.

๖๐๒ ๓๒๑ พุทธศิลป์พุทธธรรม

๓ (๓-๐-๖)

Buddhist Arts and Buddhadhamma

ศึกษาวิเคราะห์ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของงานพุทธศิลปกรรม ในด้านจิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม ทัศนสัญลักษณ์ในงานพุทธศิลปกรรมทั้งในแบบโบราณและร่วมสมัย หลักพุทธธรรมที่แฝงอยู่ในผลงานการสร้างแนวความคิดทางศิลปะที่ลุ่มลึก รวมถึงมุมมองทางด้านสุนทรียศาสตร์ในพุทธปรัชญา

To study and analyze the history and its development of Buddhist arts in terms of painting, sculpture and architecture focusing on visual symbols in the Buddhist arts in both ancient and contemporary formation. In this, it is also to explore the Buddhist teachings underlying the creation of ideas on the spectacular art including the aesthetical perspectives in Buddhist philosophy.

๖๐๒ ๓๒๒ พระพุทธศาสนากับสันติศึกษา

๓ (๒-๒-๖)

Buddhism and Peace Education

ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติภาพและปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี หลักคำสอนสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสันติภาพ หลักการและวิธีการป้องกันแก้ไขและ

เปลี่ยนผ่านความขัดแย้งและความรุนแรงแนวพุทธ อีกทั้งพัฒนาทักษะการเสริมสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคม พหุวัฒนธรรมและมีขั้นตอนธรรมในการฟังและอยู่ร่วมกับศาสนาและชาติพันธุ์ต่าง ๆ อย่างสันติสุข

This course is to study and analyze the ideas and theories relating to the conflicts, violence, peace and management of conflicts through peaceful means. It is also to study the Buddhist teachings in actively dealing with the conflicts and violence where correction and transformation of them are available. It also focuses on the development of essential skills in enhancing the harmony to multicultural communities where the religious tolerance is cultivated to listen and live happily among religions and different races.

๖๐๒ ๓๒๓ พระพุทธศาสนากับการสื่อสาร **๓ (๒-๒-๖)**
Buddhism and Communication

ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีการสื่อสาร องค์ประกอบสำคัญของการสื่อสาร สื่อและประเภทของสื่อ หลักคำสอนในพระพุทธศาสนาที่สัมพันธ์กับการสื่อสาร และจริยธรรมการสื่อสารในพระพุทธศาสนา รวมถึงการฝึกปฏิบัติการในการผลิตสื่อใหม่ เพื่อการสื่อสารผลงานวิจัย และองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนาอย่างมีประสิทธิภาพ

To study and analyze the ideas and theories of communication emphasizing on the important constituents of communication, media, types of media, Buddhist teachings concerning with the communication, Buddhist mass communication ethics including the practical training in producing new media in order to effectively communicate research works and bodies of Buddhist knowledge to general public.

๖๐๒ ๓๒๔ การศึกษาในพระพุทธศาสนา **๓ (๓-๐-๖)**
Education in Buddhism

ศึกษาวิเคราะห์ประวัติศาสตร์การศึกษาในพระพุทธศาสนา ก่อนพุทธกาล วิธีการสอนของพระพุทธเจ้า การพัฒนาการศึกษาในพระพุทธศาสนา บทบาทของพระเจ้าอโศกมหาราชในการสนับสนุนการศึกษาพระพุทธศาสนา วัฒนธรรมการศึกษาสงฆ์ และมหาวิทยาลัยพุทธ

This course is to study and analyze the history of education in Buddhism prior to the Buddha's times, teaching methods of the Buddha, the development of education in Buddhism, roles of Ashoka, the Great, in supporting education in Buddhism, the Sangha's educational tradition, and Buddhist universities.

๖๐๒ ๓๒๕ พระพุทธศาสนาในประเทศจีน **๓ (๓-๐-๖)**
Chinese Buddhism

ศึกษาวิเคราะห์เหตุการณ์และความคิดที่สำคัญในประวัติศาสตร์พุทธศาสนาของจีน การจัดตั้งนิกายพุทธศาสนาของจีน การยอมรับพุทธศาสนาและผสมผสานเข้ากับศาสนาท้องถิ่นของจีน คณาจารย์คนสำคัญผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาพระพุทธศาสนาของจีน

To study and analyze the significant historical events and ideas of Chinese Buddhism, the establishment of sects, the acceptance and assimilation of Chinese regional land, prominent masters whose roles in the development of Chinese Buddhism are distinguished.

๖๐๒ ๓๒๖ พระพุทธศาสนาในประเทศญี่ปุ่น
Japanese Buddhism

๓ (๓-๐-๖)

ศึกษาวิเคราะห์ประวัติและพัฒนาการพระพุทธศาสนาในประเทศญี่ปุ่น จนถึงสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่สองผู้ก่อตั้งสำนักความคิดทางพุทธศาสนาต่าง ๆ เช่น Saicho, Kukai, Honen, Shinran, Eisai, Dogen, Nichiren และอื่น ๆ พร้อมทั้งคำสอนหลัก และผลกระทบของพุทธศาสนาที่มีต่อวัฒนธรรมญี่ปุ่น

This course is to analyze the history and development of Buddhism in Japan till the end of the second world war focusing on the famous masters who established various schools of thoughts, Saicho, Kukai, Honen, Shinran, Eisai, Dogen, Nichiren, and others. It is also to explore the significant teachings and its effects on Japanese culture.

๖๐๒ ๓๒๗ พระพุทธศาสนาแบบทิเบต
Tibetan Buddhism

๓ (๓-๐-๖)

ศึกษาวิเคราะห์ประวัติและพัฒนาการพระพุทธศาสนาแบบทิเบต เน้นศึกษาตัวแทนทางประวัติศาสตร์และเหตุการณ์ที่นำไปสู่การถ่ายทอดพระพุทธศาสนาไปยังทิเบต การก่อตัวและคำสอนของนิกายต่าง ๆ รวมทั้งความแตกต่างด้านหลักคำสอนและอิทธิพลทางสังคมและการเมือง ศิลปะ สัญลักษณ์ทางศาสนา ตันตระเทคนิค เวทย์มนต์ และประสบการณ์ทางศาสนา

To analyze the Tibetan history and development of Buddhism embracing the historical representatives and its important events leading to the landing of Buddhism in Tibet where the establishment and teachings of different sects are recorded. It is also to study the demarcation of essential principles of teaching and socio-politico-influences, art, religious symbols, Tantra, Mantra and religious experiences.

๖๐๒ ๓๒๘ การศึกษาภาคสนามและการเขียนรายงานทางพระพุทธศาสนา
Field Study & Writing Report on Buddhism

๓ (๑-๔-๖)

ปฏิบัติการศึกษาภาคสนาม เพื่อเรียนรู้ประเด็นทางพระพุทธศาสนาทั้งด้านประวัติศาสตร์ วรรณกรรม การประยุกต์พุทธธรรมในชีวิตและวิถีชุมชน และประเด็นอื่น ๆ ซึ่งนิสิตต้องจัดทำโครงการเสนอและใช้เวลาอย่างน้อยหนึ่งสัปดาห์ในภาคสนาม พร้อมเขียนรายงาน ตามที่อาจารย์ประจำวิชาเห็นชอบ

This course is aimed at the practicing research field works in order to learn various Buddhist issues in the history, literature, the application of Buddhhadhamma into the individual and community's ways of life including other various related issues. Students are required to do project proposals for not-less-than-one-week on-site field work research including writing reports under the instructions' approvals of particular courses.

๖๐๒ ๑๐๐ วิทยานิพนธ์ แบบ ก ๑

๓๙ หน่วยกิต

Thesis

เป็นโครงการเฉพาะบุคคลที่มีเนื้อหาตามลักษณะวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

This course is to provide the individual project where the thesis contents are prescribed as per the subject description in the given curriculum.

๖๐๒ ๒๐๐ วิทยานิพนธ์

๑๒ หน่วยกิต

Thesis

เป็นโครงการเฉพาะบุคคลที่มีเนื้อหาตามลักษณะวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

This course is to provide the individual project where the thesis contents are prescribed as per the subject description in the given curriculum.

๖๐๒ ๔๐๐ สารนิพนธ์

๖ หน่วยกิต

Research paper

เป็นโครงการเฉพาะบุคคลที่มีเนื้อหาตามลักษณะวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

This course is to provide the individual project wherein the research contents are fixed as per the subject descriptions in the given curriculum.

ภาคผนวก ข
ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

ตารางเปรียบเทียบการปรับปรุงของหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐ กับ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕

ชื่อหลักสูตรและชื่อปริญญา		หมายเหตุ
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	
๑. รหัสและชื่อหลักสูตร รหัสหลักสูตร : ๒๕๔๖๑๘๕๑๑๐๒๒๐๑ ชื่อหลักสูตรภาษาไทย : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา พระพุทธศาสนา ชื่อหลักสูตรภาษาอังกฤษ : Master of Arts Program in Buddhist Studies	๑. รหัสและชื่อหลักสูตร รหัสหลักสูตร : ๒๕๔๖๑๘๕๑๑๐๒๒๐๑ ชื่อหลักสูตรภาษาไทย : <u>พุทธศาสตรมหาบัณฑิต</u> ชื่อหลักสูตรภาษาอังกฤษ : <u>Master of Buddhism Program</u>	ปรับปรุงแก้ไข
๒. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา ชื่อเต็มภาษาไทย : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา) ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ : Master of Arts (Buddhist Studies) ชื่อย่อภาษาไทย : พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) ชื่อย่อภาษาอังกฤษ : M.A. (Buddhist Studies)	๒. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา ชื่อเต็มภาษาไทย : <u>พุทธศาสตรมหาบัณฑิต</u> ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ : <u>Master of Buddhism</u> ชื่อย่อภาษาไทย : <u>พธ.ม.</u> ชื่อย่อภาษาอังกฤษ : M.B.	ปรับปรุงแก้ไข

ปรัชญา ความสำคัญของหลักสูตรและวัตถุประสงค์		หมายเหตุ
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	
๑.๑. ปรัชญา มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา บูรณาการวิชาการสู่งานวิจัย พัฒนาสังคมอุดมปัญญา เสริมคุณค่าด้วย คุณธรรมและจริยธรรม	๑.๑. ปรัชญา <u>รอบรู้พระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่</u> <u>ผลิตงานวิจัยและรับใช้สังคม</u>	ปรับปรุงแก้ไข

<p>๑.๒ ความสำคัญของหลักสูตร</p> <p>ความเจริญทางวัตถุในทั่วโลกได้มีการพัฒนาก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วพร้อมกับความแก่งแย่งเอาเปรียบซึ่งกันและกันส่งผลให้เกิดความเครียดทางด้านจิตใจ เพื่อรองรับการพัฒนาด้านจิตใจจำเป็นต้องมีการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพของพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาพระพุทธศาสนาที่มีความรู้ความสามารถในการค้นคว้าวิจัยด้านพระพุทธศาสนาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและมีคุณธรรมและจริยธรรม</p>	<p>๑.๒ ความสำคัญของหลักสูตร</p> <p>หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา เป็นอัตลักษณ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นหลักสูตรที่เปิดสอนมาตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๓๑ มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทางวิชาการและทักษะด้านพระพุทธศาสนาเน้นการเรียนการสอนคัมภีร์พระพุทธศาสนา การประยุกต์ศาสตร์สมัยใหม่เข้ากับพระพุทธศาสนาและการเขียนงานวิจัยทางพระพุทธศาสนา</p> <p>หลักสูตรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในทุก ๕ ปีเพื่อพัฒนาโครงสร้างเนื้อหารายวิชาให้ทันสมัยสอดคล้องกับบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เหนือสิ่งอื่นใด พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ.๒๕๖๒ มุ่งพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความเชี่ยวชาญตามสาขาวิชาการหรือวิชาชีพที่ตนถนัดสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประเทศและขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับโลกได้ พัฒนาคณาจารย์ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และทักษะ ที่จำเป็น เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ เข้าใจสังคมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถปรับเปลี่ยนตนเองเพื่อรองรับสังคมโลกที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ร่วมกันแก้ปัญหาสังคม มีจิตอาสา มีคุณธรรมและจริยธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข</p>	<p>ปรับปรุงแก้ไข</p>
---	--	----------------------

<p>๑.๒. วัตถุประสงค์</p> <p>๑.๒.๑ เพื่อผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิตทางพระพุทธศาสนาที่มีคุณธรรมและจริยธรรม</p> <p>๑.๒.๒ เพื่อผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิตให้มีความรู้ทางพระพุทธศาสนา</p> <p>๑.๒.๓ เพื่อผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิตให้เป็นผู้มีความสามารถบูรณาการความรู้ด้านพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ได้อย่างเป็นระบบ</p> <p>๑.๒.๔ เพื่อผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิตให้เป็นผู้มีจิตอาสาและทำงานเป็นทีมได้</p> <p>๑.๒.๕ เพื่อผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิตให้เป็นผู้สามารถศึกษาพระพุทธศาสนาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาข้อมูลเพื่อทำวิจัยและนำเสนอข้อค้นพบในงานวิจัย</p>	<p>๑.๒. วัตถุประสงค์</p> <p>๑.เพื่อผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิตให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนา ผ่านคัมภีร์พระไตรปิฎก และมีความสามารถในการบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่</p> <p>๒.เพื่อผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิตให้มีทักษะการวิจัยเชิงบูรณาการในการพัฒนางานวิชาการทางพระพุทธศาสนา และพุทธนวัตกรรมเพื่อรับใช้สังคม ตลอดถึงมีทักษะในการสื่อสารด้วยเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>๓.เพื่อผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิตให้มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในการพัฒนางานวิชาการและนวัตกรรมทางพระพุทธศาสนา มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะและมุ่งมั่นในการสร้างสังคมสันติสุข</p> <p>ทั้งนี้หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มีตรีลักษณ์ที่พึงประสงค์</p> <p>๓ ประการดังนี้</p> <p>๑.บริการวิชาการด้านพระพุทธศาสนา</p> <p>๒.ประยุกต์พระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม</p> <p>๓.มีศรัทธาอุทิศเพื่อพระพุทธศาสนา</p>	<p>ปรับปรุงแก้ไข</p>
---	--	----------------------

**ตารางเปรียบเทียบโครงสร้างหลักสูตร
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐ กับ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕**

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕				หมายเหตุ																																																								
<p>๓.๑.๒ โครงสร้างหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร เป็นแบบ แผน ก แบบ ก (๒) แผน ข โดยแบ่งหมวดวิชาตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ดังนี้</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">หมวดวิชา</th> <th style="text-align: center;">แผน ก แบบ ก (๒) /หน่วยกิต</th> <th style="text-align: center;">แผน ข / หน่วยกิต</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>๑. หมวดวิชาบังคับนับหน่วยกิต</td> <td style="text-align: center;">๙</td> <td style="text-align: center;">๙</td> </tr> <tr> <td>๒. หมวดวิชาบังคับไม่นับหน่วยกิต</td> <td style="text-align: center;">(๑๕)</td> <td style="text-align: center;">(๑๕)</td> </tr> <tr> <td>๓. หมวดวิชาเอก</td> <td style="text-align: center;">๑๒</td> <td style="text-align: center;">๑๒</td> </tr> <tr> <td>๔. หมวดวิชาเลือก</td> <td style="text-align: center;">๖</td> <td style="text-align: center;">๑๒</td> </tr> <tr> <td>๕. วิทยานิพนธ์</td> <td style="text-align: center;">๑๒</td> <td style="text-align: center;">-</td> </tr> <tr> <td>๖. สารนิพนธ์</td> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">๖</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">รวมทั้งสิ้น</td> <td style="text-align: center;">๓๙</td> <td style="text-align: center;">๓๙</td> </tr> </tbody> </table>	หมวดวิชา	แผน ก แบบ ก (๒) /หน่วยกิต	แผน ข / หน่วยกิต	๑. หมวดวิชาบังคับนับหน่วยกิต	๙	๙	๒. หมวดวิชาบังคับไม่นับหน่วยกิต	(๑๕)	(๑๕)	๓. หมวดวิชาเอก	๑๒	๑๒	๔. หมวดวิชาเลือก	๖	๑๒	๕. วิทยานิพนธ์	๑๒	-	๖. สารนิพนธ์	-	๖	รวมทั้งสิ้น	๓๙	๓๙	<p>๓.๑.๒ โครงสร้างหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร เป็นแบบ แผน ก แบบ ก ๑ แบบ ก ๒ และแผน ข โดยแบ่งหมวดวิชาตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังนี้</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">หมวดวิชา</th> <th style="text-align: center;">แผน กแบบ ๑/หน่วยกิต</th> <th style="text-align: center;">แผน ก แบบ ก ๒ /หน่วย กิต</th> <th style="text-align: center;">แผน ข / หน่วยกิต</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>๑. หมวดวิชาบังคับนับหน่วยกิต</td> <td></td> <td style="text-align: center;">๙</td> <td style="text-align: center;">๙</td> </tr> <tr> <td>๒. หมวดวิชาบังคับไม่นับหน่วยกิต</td> <td style="text-align: center;">(๑๕)</td> <td style="text-align: center;">(๑๕)</td> <td style="text-align: center;">(๑๕)</td> </tr> <tr> <td>๓. หมวดวิชาเอก</td> <td></td> <td style="text-align: center;">๑๒</td> <td style="text-align: center;">๑๒</td> </tr> <tr> <td>๔. หมวดวิชาเลือก</td> <td></td> <td style="text-align: center;">๖</td> <td style="text-align: center;">๑๒</td> </tr> <tr> <td>๕. วิทยานิพนธ์</td> <td style="text-align: center;">๓๙</td> <td style="text-align: center;">๑๒</td> <td style="text-align: center;">-</td> </tr> <tr> <td>๖. สารนิพนธ์</td> <td></td> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">๖</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">รวมทั้งสิ้น</td> <td style="text-align: center;">๓๙</td> <td style="text-align: center;">๓๙</td> <td style="text-align: center;">๓๙</td> </tr> </tbody> </table>				หมวดวิชา	แผน กแบบ ๑/หน่วยกิต	แผน ก แบบ ก ๒ /หน่วย กิต	แผน ข / หน่วยกิต	๑. หมวดวิชาบังคับนับหน่วยกิต		๙	๙	๒. หมวดวิชาบังคับไม่นับหน่วยกิต	(๑๕)	(๑๕)	(๑๕)	๓. หมวดวิชาเอก		๑๒	๑๒	๔. หมวดวิชาเลือก		๖	๑๒	๕. วิทยานิพนธ์	๓๙	๑๒	-	๖. สารนิพนธ์		-	๖	รวมทั้งสิ้น	๓๙	๓๙	๓๙	<p>เพิ่ม โครงสร้าง หลักสูตร แผน ก ๑</p>
หมวดวิชา	แผน ก แบบ ก (๒) /หน่วยกิต	แผน ข / หน่วยกิต																																																											
๑. หมวดวิชาบังคับนับหน่วยกิต	๙	๙																																																											
๒. หมวดวิชาบังคับไม่นับหน่วยกิต	(๑๕)	(๑๕)																																																											
๓. หมวดวิชาเอก	๑๒	๑๒																																																											
๔. หมวดวิชาเลือก	๖	๑๒																																																											
๕. วิทยานิพนธ์	๑๒	-																																																											
๖. สารนิพนธ์	-	๖																																																											
รวมทั้งสิ้น	๓๙	๓๙																																																											
หมวดวิชา	แผน กแบบ ๑/หน่วยกิต	แผน ก แบบ ก ๒ /หน่วย กิต	แผน ข / หน่วยกิต																																																										
๑. หมวดวิชาบังคับนับหน่วยกิต		๙	๙																																																										
๒. หมวดวิชาบังคับไม่นับหน่วยกิต	(๑๕)	(๑๕)	(๑๕)																																																										
๓. หมวดวิชาเอก		๑๒	๑๒																																																										
๔. หมวดวิชาเลือก		๖	๑๒																																																										
๕. วิทยานิพนธ์	๓๙	๑๒	-																																																										
๖. สารนิพนธ์		-	๖																																																										
รวมทั้งสิ้น	๓๙	๓๙	๓๙																																																										

ตารางเปรียบเทียบรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
ก. วิชาบังคับ (แบบนับหน่วยกิต)	ก. วิชาบังคับ (แบบนับหน่วยกิต)	
๖๐๐ ๑๐๑ พระไตรปิฎกวิเคราะห์ ๓(๓-๐-๖) Tipitaka Analysis ศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างสาระและพัฒนาการพระไตรปิฎก สาระสังเขปและวิเคราะห์หลักธรรมสำคัญ หลักธรรมที่ประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติ	๖๐๐ ๑๐๑ พระไตรปิฎกวิเคราะห์ ๓ (๓-๐-๖) Tipitaka Analysis <u>ศึกษาวิเคราะห์ประวัติ พัฒนาการ โครงสร้าง สาระสังเขป และสาระสำคัญในพระไตรปิฎก พุทธทัศน์เกี่ยวกับความจริง ความดี ความงาม ตลอดถึงประยุกต์หลักการทาง พระพุทธศาสนาไปใช้ในการดำเนินชีวิต และการพัฒนาสังคม สันติสุข</u>	ปรับ คำอธิบาย รายวิชา
๖๐๐ ๑๐๒ พุทธปรัชญา ๓(๓-๐-๖) Buddhist Philosophy วิเคราะห์ประวัติและพัฒนาการของพุทธปรัชญาในพระพุทธศาสนายุคต้น เถรวาท สรวาสติวาท เสาตรานติกะ มายมิกะ โยคจาร สุขาวดีและพุทธตันตระ ทั้งนี้ การศึกษาแนวคิดเหล่านั้นจะเน้นการศึกษาวิเคราะห์ในกรอบของแนวคิดทางอภิปรัชญา แนวคิดทางญาณวิทยา และแนวคิดทางจริยศาสตร์		ย้ายไปเป็น รายวิชา เลือก
	๖๐๒ ๑๐๒ อรรถกถาวิเคราะห์ Commentary Analysis ศึกษาวิเคราะห์โครงสร้าง เนื้อหา สังเคราะห์แก่นธรรมและตีความเนื้อหาสาระในอรรถกถา รวมถึงการประเมินคุณค่าของคัมภีร์อรรถกถา โดยการเชื่อมโยงกับพระไตรปิฎก เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนบทความทางวิชาการและการทำวิจัย	รายวิชา ใหม่
๖๐๒ ๒๐๓ ระเบียบวิธีวิจัยทางพระพุทธศาสนา ๓(๓-๐-๖) Research Methodology in Buddhism ศึกษาหลักการและกระบวนการของการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงเอกสารโดยเน้นระเบียบวิธีวิจัยที่เหมาะสมกับการศึกษาทางพระพุทธศาสนา	๖๐๒ ๒๐๓ ระเบียบวิธีวิจัยทางพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖) Research Methodology in Buddhism ศึกษาหลักการและกระบวนการของการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยรูปแบบอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับการศึกษาวิจัยทางพระพุทธศาสนา <u>ฝึกปฏิบัติการในการกำหนดชื่อเรื่อง ที่มาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ เครื่องมือการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสังเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผลการวิจัย</u>	ปรับ คำอธิบาย รายวิชา
ข. วิชาบังคับ (ไม่นับหน่วยกิต)	ข. วิชาบังคับ (ไม่นับหน่วยกิต)	
๖๐๐ ๑๐๔ พระพุทธศาสนาภาษาอังกฤษ (๓)(๓-๐-๖) Buddhism in English ศึกษาพระพุทธศาสนาผ่านภาษาอังกฤษทั้งการพูด การฟัง การอ่านและการเขียนโดยเน้นฝึกหาคำการใช้ศัพท์	๖๐๐ ๑๐๔ ภาษาอังกฤษเพื่อการวิจัยทางพระพุทธศาสนา (๓) (๓-๐-๖) English for Buddhist Research ศึกษาพระพุทธศาสนาผ่านภาษาอังกฤษทั้งการพูด การฟัง การอ่านและการเขียนโดยเน้นฝึกหาคำการใช้ศัพท์ เฉพาะวิชาการด้านพระพุทธศาสนา (technical term) การ	ปรับชื่อ รายวิชา และ คำอธิบาย

<p>เฉพาะวิชาการด้านพระพุทธศาสนา(technical term) การอ่านคัมภีร์หรือตำรางานวิจัยทางพระพุทธศาสนาในภาษาอังกฤษเพื่อประโยชน์ในการทำงานวิชาการของนิสิต</p>	<p>อ่านคัมภีร์หรือตำรางานวิจัยทางพระพุทธศาสนาในภาษาอังกฤษเพื่อประโยชน์ในการทำงานวิจัยและวิทยานิพนธ์</p>	
<p>๖๐๐ ๒๐๕ ธรรมฐาน (๓)(๓-๐-๖) Buddhist Meditation ศึกษาหลักสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐานที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อнуฎีกา และปกรณ์วิเสส รวมทั้งรูปแบบการปฏิบัติกรรมฐานของสำนักต่างๆ ในสังคมไทย โดยเน้นศึกษาอารมณ์ของสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐาน ลำดับขั้นตอนของการเจริญกรรมฐานและผลที่เกิดจากการเจริญกรรมฐาน ได้แก่ สมาบัติ ๘ และวิปัสสนาญาณ ๑๖ เป็นต้น๖๐๐ ๒๐๕ ธรรมฐาน (๓) (๓-๐-๖) Buddhist Meditation (1-4-6)</p>	<p>๖๐๐ ๒๐๕ ธรรมฐาน (๓)(๓-๐-๖) Buddhist Meditation ศึกษาหลักสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐานที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา รูปแบบการปฏิบัติกรรมฐานของสำนักต่าง ๆ ในสังคมไทย เน้นศึกษาอารมณ์ของกรรมฐาน ลำดับขั้นตอนของการเจริญกรรมฐานและผลที่เกิดจากการเจริญกรรมฐาน รวมทั้งฝึกการเจริญกรรมฐานตามเกณฑ์การศึกษาระดับปริญญาโท</p>	<p>ปรับ คำอธิบาย</p>
<p>๖๐๐ ๔๐๑ สัมมนาวิทยานิพนธ์ (๓)(๓-๐-๖) Seminar on Thesis สัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับตัวอย่างงานวิจัยและวิทยานิพนธ์วิเคราะห์โครงสร้างเนื้อหาวิทยานิพนธ์ โดยเน้นการตั้งชื่อ วัตถุประสงค์ ขอบเขตการวิจัย คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย การทบทวนวรรณกรรม วิธีการดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย รวมทั้งฝึกปฏิบัติการเขียนวิทยานิพนธ์และบทความวิจัย</p>	<p>๖๐๐ ๔๐๘ สัมมนาวิทยานิพนธ์ ๓ (๓-๓-๖) Seminar on Thesis สัมมนาเชิงปฏิบัติการ โดยนำงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความวิจัยที่มีคุณภาพมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของชื่อเรื่อง วัตถุประสงค์ ขอบเขตการวิจัย คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย การทบทวนวรรณกรรม วิธีการดำเนินการวิจัย และโครงสร้างเนื้อหา และผลการวิจัย เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของงานวิทยานิพนธ์และบทความวิจัยของนิสิต</p>	<p>ปรับ คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๒ ๓๐๒ การใช้ภาษาบาลี ๑ (๓)(๓-๐-๖) Usage of Pali I ศึกษาประวัติและพัฒนาการภาษาบาลี การพูด อ่าน เขียน ภาษาบาลีในระดับพื้นฐาน และแปลบาลีเป็นภาษาไทยและภาษาไทยเป็นภาษาบาลี โดยใช้หนังสือชาตักกัฎฐกถาและธรรมปทัฎฐกถาประกอบ</p>	<p>๑๐๒ ๒๐๖ การใช้ภาษาบาลี (๓) (๓-๐-๖) Usage of Pali ศึกษาประวัติและพัฒนาการภาษาบาลี การพูด อ่าน เขียน ภาษาบาลีในระดับพื้นฐาน และแปลบาลีเป็นภาษาไทยและภาษาไทยเป็นภาษาบาลี โดยใช้หนังสือชาตักกัฎฐกถาและธรรมปทัฎฐกถาประกอบ</p>	<p>ยุบรวม เป็น ๑ วิชา</p>
<p>๑๐๒ ๓๐๖ การใช้ภาษาบาลี ๒ (๓) (๓-๐-๖) Usage of Pali II ศึกษาการพูด อ่าน เขียน ภาษาบาลี ต่อจากการใช้ภาษาบาลี ๑ และแปลภาษาบาลีเป็นไทย และภาษาไทยเป็นภาษาบาลี โดยใช้หนังสือมังคลัตถทีปนีและวิสุทธิมรรคประกอบ</p>	<p>๑๐๒ ๓๐๗ ภาษาบาลีเพื่อการวิจัยทางพระพุทธศาสนา (๓) (๓-๐-๖) Pali for Buddhist Research ศึกษาประวัติและพัฒนาการภาษาบาลี การพูด อ่าน เขียนภาษาบาลีในระดับพื้นฐาน รูปแบบวรรณกรรม เน้นให้นิสิตศึกษาค้นคว้าเนื้อหาสาระในพระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลีอักษรต่าง ๆ วรรณกรรมภาษาบาลีอื่น ๆ ที่สามารถนำไปใช้ในงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความวิจัย</p>	<p>รายวิชา ใหม่</p>

วิชาเอก วิชาเอก ๑๒ หน่วยกิต	วิชาเอก วิชาเอก ๑๒ หน่วยกิต	
	๖๐๒ ๓๑๓ พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ ๓ (๓-๐-๖) Buddhism and Modern Sciences <u>ศึกษาวิเคราะห์พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ที่ครอบคลุมวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยวิเคราะห์ เปรียบเทียบ และการประยุกต์ เพื่ออธิบายคำสอนทางพระพุทธศาสนา และวิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่ควรนำมาศึกษาวิจัยต่อยอด</u>	เดิมเป็น วิชาเลือก ปรับเป็น วิชาเอก และปรับ คำอธิบาย รายวิชา
๖๐๒ ๑๐๖ พระพุทธศาสนาเถรวาท ๓ (๓-๐-๖) Theravada Buddhism ศึกษากำเนิดและพัฒนาการของพระพุทธศาสนาเถรวาท คัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาทและหลักคำสอนสำคัญที่สะท้อนอัตลักษณ์ความเป็นพุทธศาสนาเถรวาท พร้อมทั้งการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเถรวาทในประเทศต่างๆ	๖๐๒ ๑๐๖ พระพุทธศาสนาเถรวาท ๓ (๓-๐-๖) Theravada Buddhism ศึกษาวิเคราะห์กำเนิดและพัฒนาการของพระพุทธศาสนาเถรวาท คัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาทและหลักคำสอนสำคัญ ซึ่งสะท้อนอัตลักษณ์ความเป็นพุทธศาสนาเถรวาท การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเถรวาทในประเทศต่าง ๆ <u>ตลอดถึงสิ่งท้าทายและการปรับตัวของพระพุทธศาสนาเถรวาทในโลกปัจจุบัน</u>	ปรับ คำอธิบาย รายวิชา
๖๐๒ ๓๐๗ พระพุทธศาสนามหายาน ๓ (๓-๐-๖) Mahayana Buddhism ศึกษากำเนิดและพัฒนาการของพระพุทธศาสนามหายาน คัมภีร์สำคัญ นิกายสำคัญทางพระพุทธศาสนามหายานและคำสอนสำคัญที่สะท้อนอัตลักษณ์ความเป็นพุทธศาสนามหายาน พร้อมทั้งการเผยแผ่พระพุทธศาสนามหายานในประเทศต่างๆ	๖๐๒ ๓๐๗ พระพุทธศาสนามหายาน ๓ (๓-๐-๖) Mahayana Buddhism ศึกษาวิเคราะห์กำเนิดและพัฒนาการของพระพุทธศาสนามหายาน คัมภีร์สำคัญ นิกายสำคัญทางพระพุทธศาสนามหายานและคำสอนสำคัญ ซึ่งสะท้อนอัตลักษณ์ความเป็นพุทธศาสนามหายาน การเผยแผ่พระพุทธศาสนามหายานใน <u>ประเทศต่าง ๆ ตลอดถึงสิ่งท้าทายและการปรับตัวของพระพุทธศาสนามหายานในโลกปัจจุบัน</u>	ปรับ คำอธิบาย รายวิชา
๖๐๒ ๒๐๘ ศึกษางานสำคัญทางพระพุทธศาสนา Selected Buddhist Works ๓(๓-๐-๖) ศึกษาผลงานทางคัมภีร์ ผลงานทางวรรณกรรมและหลักคำสอนสำคัญของนักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาคนสำคัญทั้งในอดีตและปัจจุบันที่สะท้อนอัตลักษณ์และการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเช่นผลงานของพระพุทธโฆสาจารย์ พระอนุรุทธาจารย์ พระสิริมังคลาจารย์ พระพุทธทาสภิกขุ พระพุทธโฆสาจารย์(ป.อ.ปยุตโต) พระวัลโปละราหุล พระโสภณมหาเถระ(เลดิสยาตอ) นาคารชุน อสังขะ วสุพันธ์ุ สองขะปะ(วัชรยาน) พระนารทมหาเถระ(ศรีลังกา) ริส เดวิดส์ เซอร์บาตสกี ดี.ที.ชูชุกิ ทะไลลามะ ติช นัท ฮันท์ เป็นต้น	๖๐๒ ๒๐๘ ศึกษางานสำคัญทางพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖) Selected Buddhist Works <u>ศึกษางานสำคัญทางพระพุทธศาสนาของนักปราชญ์คนสำคัญทางพระพุทธศาสนาทั้งฝ่ายเถรวาทและมหายาน ซึ่งสะท้อนอัตลักษณ์และการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยการวิเคราะห์ประเด็นที่มาและความสำคัญของผลงาน วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ โครงสร้าง เนื้อหา และประเด็นปัญหาที่ควรนำมาศึกษาวิจัยต่อยอด</u>	ปรับ คำอธิบาย รายวิชา
๖๐๒ ๓๐๙ สัมมนาพระพุทธศาสนา ๓(๓-๐-๖) Seminar on Buddhism สัมมนาพระพุทธศาสนากับประเด็นปัญหาสังคม		ย้ายไปเป็น วิชาเลือก

<p>ปัจจุบันโดยให้บัณฑิตมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นการอภิปราย เสนอข้อคิดเห็น และการวิเคราะห์หาแนวทางประยุกต์พุทธธรรมมาแก้ปัญหาสังคมปัจจุบัน</p>		
<p>วิชาเลือก</p>	<p>วิชาเลือก</p>	
<p>๖๐๒ ๓๑๐ พุทธจริยศาสตร์กับปัญหาสังคมร่วมสมัย ๓ (๓-๐-๖) Buddhist Ethics and Contemporary Social Problems</p> <p>ศึกษาแนวคิดทางพุทธจริยศาสตร์ที่เกี่ยวกับเกณฑ์ตัดสินความดี ความชั่ว ควร ไม่ควร เพื่อเป็นฐานในการอธิบายและตอบปัญหาสังคมร่วมสมัย โดยเฉพาะปัญหาที่มีผลกระทบมาจากความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น การทำแท้ง การตัดต่อพันธุกรรม การทำการุณยฆาต การทำโคลนนิง</p>	<p>๖๐๒ ๓๑๐ พุทธจริยศาสตร์กับปัญหาสังคมร่วมสมัย ๓ (๓-๐-๖) Buddhist Ethics and Contemporary Social Problems</p> <p>ศึกษาแนวคิดทางพุทธจริยศาสตร์ที่เกี่ยวกับเกณฑ์ตัดสินความดี ความชั่ว ควร ไม่ควร <u>โดยเฉพาะหลักอริยวินัย เพื่อเป็นฐานในการอธิบายและตอบปัญหาสังคมร่วมสมัยที่มีผลกระทบ มาจากความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี</u></p>	<p>ปรับ คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๖๐๒ ๓๑๑ ขบวนการพุทธใหม่ในโลกปัจจุบัน๓(๓-๐-๖) New-Buddhist Movements in Contemporary World</p> <p>ศึกษาขบวนการพระพุทธศาสนาแนวใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมโลกปัจจุบัน ความสัมพันธ์ระหว่างบริบททางสังคมกับการเกิดขึ้นของขบวนการพระพุทธศาสนา รูปแบบการจัดตั้งองค์กร การตีความคำสอน วิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนา รวมทั้งอิทธิพลต่อสังคมปัจจุบัน</p>	<p>๖๐๒ ๓๑๑ ขบวนการพุทธใหม่ในโลกปัจจุบัน ๓ (๓-๐-๖) New-Buddhist Movements in Contemporary World</p> <p>ศึกษาวิเคราะห์ขบวนการพระพุทธศาสนาแนวใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมโลกปัจจุบัน ความสัมพันธ์ระหว่างบริบททางสังคมกับการเกิดขึ้นของขบวนการ <u>โครงสร้าง/รูปแบบองค์กร ปรัชญา/วิสัยทัศน์/พันธกิจ การตีความคำสอน วิธีการเผยแผ่คำสอน รวมทั้งอิทธิพลที่มีต่อสังคมปัจจุบัน</u></p>	<p>ปรับ คำอธิบาย รายวิชา</p>
	<p>๖๐๒ ๓๐๙ สัมมนาพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖) Seminar on Buddhism</p> <p>สัมมนาพระพุทธศาสนากับประเด็นปัญหาสังคมร่วมสมัย โดยให้บัณฑิตมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นการสัมมนา <u>การวิเคราะห์ เสนอข้อคิดเห็น หาแนวทางประยุกต์พุทธธรรม และพัฒนาโจทย์วิจัยที่นำไปสู่การแก้ปัญหาสังคม</u></p>	<p>เดิมเป็น วิชาเอก/ ปรับ คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๖๐๐ ๓๑๓ พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ ๓(๓-๐-๖) Buddhism and Modern Sciences</p> <p>ศึกษาพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ที่ครอบคลุมวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์โดยการบูรณาการ การวิเคราะห์เปรียบเทียบและการประยุกต์อธิบายคำสอนทางพระพุทธศาสนา</p>		<p>ปรับไป เป็น วิชาเอก</p>
<p>๖๐๒ ๓๑๔ พระพุทธศาสนากับภูมิปัญญาไทย ๓(๓-๐-๖) Buddhism and Thai wisdom</p> <p>ศึกษาหลักธรรมสำคัญของพระพุทธศาสนาที่มีความสัมพันธ์กับภูมิปัญญาไทย ในด้านประวัติศาสตร์ ปรัชญา ความเชื่อ จารีตประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม เป็นต้น โดยวิเคราะห์บทบาทและอิทธิพลของ</p>	<p>๖๐๒ ๓๑๔ พระพุทธศาสนากับภูมิปัญญาไทย ๓ (๓-๐-๖) Buddhism and Thai wisdom</p> <p><u>ศึกษาวิเคราะห์หลักพระพุทธศาสนาที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาไทย ในด้านการเกษตร ด้านเศรษฐกิจ ด้านการแพทย์ ด้านค่านิยมทางสังคม ด้านความเชื่อและประเพณี ด้านการจัดการทรัพยากร ด้านศิลปกรรม ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม</u></p>	<p>ปรับ คำอธิบาย รายวิชา</p>

พระพุทธศาสนาที่มีต่อภูมิปัญญาไทย	ด้านภาษาและวรรณกรรม เป็นต้น	
<p>๖๐๒ ๓๑๕ สานเสวนาทงศาสนา ๓(๓-๐-๖) Inter-Religious Dialogue ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและวิธีการสานเสวนาทงศาสนา รวมถึงวิธีการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือทงศาสนา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความสามัคคีและสันติภาพของโลก</p>	<p>๖๐๒ ๓๑๕ สานเสวนาทงศาสนา ๓ (๓-๐-๖) Inter-Religious Dialogue (๒-๒-๖) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วิธีการสานเสวนาทงศาสนา การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือทงศาสนา รวมถึงฝึกปฏิบัติการสานเสวนาโดยให้นิสิตมีส่วนร่วม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความสามัคคีและสันติภาพของโลก</p>	<p>ปรับ คำอธิบาย รายวิชา</p>
	<p>๖๐๐ ๑๐๒ พุทธปรัชญา ๓ (๓-๐-๖) Buddhist Philosophy ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทงอภิปรัชญา ญาณวิทยา จริยศาสตร์ และสุนทรียศาสตร์ ในพระพุทธศาสนายุคต้น เถรวาท สรวาสตีวาท เสาตรานติกะ มหายมิกะ โยคจาร สุชาวดีและพุทธตันตระ</p>	<p>เดิมเป็น วิชาบังคับ ปรับ คำอธิบาย รายวิชา</p>
	<p>๖๐๒ ๓๑๙ พระพุทธศาสนากับวรรณกรรมท้องถิ่น ๓(๓-๐-๖) Buddhism and Local Literatures ศึกษาวิเคราะห์พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวรรณกรรมท้องถิ่นในประเทศไทย ทั้งประเภทมุขปาฐะ และประเภทลายลักษณ์ วิเคราะห์ความเป็นมา รูปแบบหรือลักษณะทั่วไปของวรรณกรรม องค์ประกอบ แก่นของเรื่อง คุณค่าของวรรณกรรมท้องถิ่น และการเผยแพร่พระพุทธศาสนาผ่านวรรณกรรมท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าและการวิจัยวรรณกรรมในท้องถิ่น</p>	<p>รายวิชา ใหม่</p>
	<p>๖๐๒ ๓๑๐ พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรมท้องถิ่น ๓ (๓-๐-๖) Buddhism and Local Cultures ศึกษาวิเคราะห์พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิเคราะห์วัฒนธรรมในมิติต่าง ๆ ทั้งคติธรรม นิติธรรม สหธรรม และวัตรธรรม ที่ปรากฏในวิถีชีวิตและสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น ที่เชื่อมโยงกับหลักการสำคัญแห่งคำสอนในพระพุทธศาสนา เพื่อสร้างสำนึกการอนุรักษ์และสืบทอดต่อไป</p>	<p>รายวิชา ใหม่</p>
	<p>๖๐๒ ๓๒๑ พุทธศิลป์พุทธธรรม ๓(๓-๐-๖) Buddhist Arts and Buddhadhamma ศึกษาวิเคราะห์ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของงานพุทธศิลป์กรรม ในด้านจิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม ทศนสัญลักษณ์ในงานพุทธศิลป์กรรมทั้งในแบบโบราณและร่วมสมัย หลักพุทธธรรมที่แฝงอยู่ในผลงานการสร้างแนวความคิดทงศิลปะที่ลุ่มลึก รวมถึงมุมมองทงด้านสุนทรียศาสตร์ในพุทธปรัชญา</p>	<p>รายวิชา ใหม่</p>

	๖๐๒ ๓๒๒ พระพุทธศาสนากับสันติศึกษา ๓ (๒-๒-๖) Buddhism and Peace Education ☐ ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความ ชัดแย้ง ความรุนแรง สันติภาพและปฏิบัติการจัดการความ ชัดแย้งโดยสันติวิธี หลักคำสอนสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่ เกี่ยวกับสันติภาพ หลักการและวิธีการป้องกันแก้ไขและ เปลี่ยนผ่านความขัดแย้งและความรุนแรงแนวพุทธ อีกทั้ง พัฒนาทักษะการเสริมสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคม พหุวัฒนธรรมและมีขั้นตอนธรรมในการฟังและอยู่ร่วมกับ ศาสนาและชาติพันธุ์ต่าง ๆ อย่างสันติสุข ☐	รายวิชา ใหม่
	๖๐๒ ๓๒๓ พระพุทธศาสนากับการสื่อสาร ๓ (๒-๒- ๖) ☐ Buddhism and Communication ☐ ศึกษา วิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีการสื่อสาร องค์ประกอบสำคัญของ การสื่อสาร สื่อและประเภทของสื่อ หลักคำสอนใน พระพุทธศาสนาที่สัมพันธ์กับการสื่อสาร และจริยธรรมการ สื่อสารในพระพุทธศาสนา รวมถึงการฝึกปฏิบัติการในการ ผลิตสื่อใหม่ เพื่อการสื่อสารผลงานวิจัย และองค์ความรู้ทาง พระพุทธศาสนาอย่างมีประสิทธิภาพ ☐	รายวิชา ใหม่
	๖๐๒ ๓๒๔ การศึกษาในพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖) Education in Buddhism ศึกษาวิเคราะห์ประวัติศาสตร์การศึกษาใน พระพุทธศาสนา ก่อนพุทธกาล วิธีการสอนของพระพุทธเจ้า การพัฒนาการศึกษาในพระพุทธศาสนา บทบาทของพระเจ้า อโศกมหาราชในการสนับสนุนการศึกษาพระพุทธศาสนา วัฒนธรรมการศึกษาสงฆ์ และมหาวิทยาลัยพุทธ ☐	รายวิชา ใหม่
	๖๐๒ ๓๒๕ พระพุทธศาสนาในประเทศจีน ๓ (๓-๐-๖) Chinese Buddhism ศึกษาวิเคราะห์เหตุการณ์และความคิดที่สำคัญใน ประวัติศาสตร์พุทธศาสนาของจีน การจัดตั้งนิกายพุทธ ศาสนาของจีน การยอมรับพุทธศาสนาและผสมผสานเข้ากับ ศาสนาท้องถิ่นของจีน คณาจารย์คนสำคัญผู้มีส่วนร่วมในการ พัฒนาพระพุทธศาสนาของจีน	รายวิชา ใหม่
	๖๐๒ ๓๒๖ พระพุทธศาสนาในประเทศญี่ปุ่น ๓ (๓-๐-๖) Japanese Buddhism ศึกษาวิเคราะห์ประวัติและพัฒนาการ พระพุทธศาสนาในประเทศญี่ปุ่น จนถึงสิ้นสุดสงครามโลก ครั้งที่สอง ผู้ก่อตั้งสำนักความคิดทางพุทธศาสนาต่าง ๆ เช่น Saicho, Kukai, Honen, Shinran, Eisai, Dogen, Nichiren และอื่น ๆ พร้อมทั้งคำสอนหลัก และผลกระทบ	รายวิชา ใหม่

	ของพุทธศาสนาที่มีต่อวัฒนธรรมญี่ปุ่น	
	๖๐๒ ๓๒๗ พระพุทธศาสนาแบบทิเบต ๓(๓-๐-๖) Tibetan Buddhism ศึกษาวิเคราะห์ประวัติและพัฒนาการ พระพุทธศาสนาแบบทิเบต เน้นศึกษาตัวแทนทาง ประวัติศาสตร์และเหตุการณ์ที่นำไปสู่การถ่ายทอด พระพุทธศาสนาไปยังทิเบต การก่อตัวและคำสอนของนิกาย ต่าง ๆ รวมทั้งความแตกต่างด้านหลักคำสอนและอิทธิพลทาง สังคมและการเมือง ศิลปะ สัญลักษณ์ทางศาสนา ต้นตระกูล เทคนิค เวทย์มนต์ และประสบการณ์ทางศาสนา	รายวิชา ใหม่
	๖๐๒ ๓๒๘ การศึกษาภาคสนามและการเขียนรายงานทาง พระพุทธศาสนา ๓ (๑-๔-๖) Field Study & Report Writing on Buddhism ปฏิบัติการศึกษาภาคสนาม เพื่อเรียนรู้ประเด็นทาง พระพุทธศาสนาทั้งด้านประวัติศาสตร์ วรรณกรรม การ ประยุกต์พุทธธรรมในชีวิตและวิถีชุมชน และประเด็นอื่น ๆ ซึ่งนิสิตต้องจัดทำโครงการเสนอและใช้เวลาอย่างน้อยหนึ่ง สัปดาห์ในภาคสนาม พร้อมเขียนรายงาน ตามที่อาจารย์ ประจำวิชาเห็นชอบ	รายวิชา ใหม่
	วิทยานิพนธ์ แบบ ก ๑ ๓๙ หน่วยกิต	
	๖๐๒ ๑๐๐ วิทยานิพนธ์ Thesis เป็นโครงการเฉพาะบุคคลที่มีเนื้อหาตามลักษณะวิชาที่ กำหนดไว้ในหลักสูตร	รายวิชา ใหม่
วิทยานิพนธ์ ๑๒ หน่วยกิต	วิทยานิพนธ์ แบบ ก๒ ๑๒ หน่วยกิต	
๖๐๒ ๔๐๐ วิทยานิพนธ์ Thesis เป็นโครงการเฉพาะบุคคลที่มีเนื้อหาตามลักษณะ วิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร	๖๐๒ ๒๐๐ วิทยานิพนธ์ Thesis เป็นโครงการเฉพาะบุคคลที่มีเนื้อหาตามลักษณะวิชาที่ กำหนดไว้ในหลักสูตร	คงเดิม
สารนิพนธ์ ๖ หน่วยกิต	สารนิพนธ์ ๖ หน่วยกิต	
๖๐๒ ๒๐๐ สารนิพนธ์ Research paper เป็นโครงการเฉพาะบุคคลที่มีเนื้อหาตามลักษณะวิชาที่ กำหนดไว้ในหลักสูตร	๖๐๒ ๔๐๐ สารนิพนธ์ Research paper เป็นโครงการเฉพาะบุคคลที่มีเนื้อหาตามลักษณะวิชาที่ กำหนดไว้ในหลักสูตร	คงเดิม

ภาคผนวก ค
ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศที่เกี่ยวข้อง

**ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑**

เพื่อให้การบริหารงานในบัณฑิตวิทยาลัยบรรลุวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย
จึงเห็นสมควรออกข้อบังคับมหาวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในคราว ประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๔๑ เมื่อวันที่
๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงมีมติให้ออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

**หมวดที่ ๑
บททั่วไป**

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษา
ระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑”

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อ
บังคับนี้ ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

“นิสิต” หมายถึง ผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

ข้อ ๕ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

ข้อ ๖ คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาระดับมหาบัณฑิต

๖.๑ ผู้สมัครเข้าเป็นนิสิตต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจาก
มหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่สภามหาวิทยาลัยรับรองและต้องมีคุณสมบัติอื่นตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๖.๒ ต้องได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาตรี ไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ จากระบบ ๔ แต้ม
ยกเว้นผู้มีประสบการณ์การทำงานติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปีนับแต่สำเร็จการศึกษาและผู้จบเปรียญ
ธรรมเก้าประโยคและ

๖.๓ ไม่เคยถูกลงโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๗ คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

๗.๑ ผู้สมัครเข้าเป็นนิสิตต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาโทหรือเทียบเท่าจาก
มหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษา ที่สภามหาวิทยาลัยรับรองและต้องมีคุณสมบัติอื่นตามที่
มหาวิทยาลัยกำหนด

๗.๒ ต้องได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาโทไม่ต่ำกว่า ๓.๕๐ จากระบบ
๔ แต้ม ยกเว้นผู้มีประสบการณ์การทำงานติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ปีนับแต่สำเร็จการศึกษา หรือมี
ผลงานทางวิชาการที่คณะกรรมการ ประจำบัณฑิตวิทยาลัยเห็นชอบ

๗.๓ ไม่เคยถูกลงโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๘ บัณฑิตวิทยาลัยจะดำเนินการเกี่ยวกับการรับสมัครนิสิตใหม่โดยพิจารณาแต่งตั้ง
คณะกรรมการสอบคัดเลือกผู้สมัครเข้าศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในแต่ละปีการศึกษา

หมวดที่ ๒ การจัดและวิธีการศึกษา

ข้อ ๙ ระบบการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จัดการศึกษาระบบหน่วยกิตทวิภาค โดยแบ่งเวลาการศึกษาในแต่ละปีการศึกษาออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ แต่ละภาคการศึกษามีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๖ สัปดาห์ บัณฑิตวิทยาลัยอาจจัดการศึกษาภาคฤดูร้อนได้อีก ๑ ภาค มีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ และจะกำหนดระเบียบว่าด้วยการศึกษาภาคฤดูร้อนที่ไม่ขัดกับข้อบังคับนี้โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๑๐ หลักสูตร

๑๐.๑ หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ให้ศึกษางานรายวิชาไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต และวิทยานิพนธ์ ๑๒ หน่วยกิต จำแนกประเภท ดังนี้

วิชาบังคับ	๑๒	หน่วยกิต
กลุ่มวิชา	๑๘	หน่วยกิต
วิชาเลือก ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
วิทยานิพนธ์	๑๒	หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	๔๘	หน่วยกิต

๑๐.๒ หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ให้ศึกษางานรายวิชาไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต และวิทยานิพนธ์ ๓๖ หน่วยกิต จำแนกประเภท ดังนี้

วิชาบังคับ	๙	หน่วยกิต
กลุ่มวิชา	๙	หน่วยกิต
วิชาเลือก ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
วิทยานิพนธ์	๓๖	หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	๖๐	หน่วยกิต

ข้อ ๑๑ ระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มีดังนี้

๑๑.๑ หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ให้มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๔ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๑๐ ภาคการศึกษาปกติ

๑๑.๒ หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ให้มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๑๐ ภาคการศึกษาปกติ ในกรณีที่นิสิตไม่สามารถจบการศึกษาได้ในระยะเวลา ๑๐ ภาคการศึกษาปกติตามข้อ ๑๑.๑ และข้อ ๑๑.๒ คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยอาจอนุมัติให้ต่ออายุสภาพนิสิตได้อีก แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน ๒ ภาคการศึกษาปกติ

๑๑.๓ การนับเวลาในข้อ ๑๑.๑ และข้อ ๑๑.๒ ให้นับรวมเวลาที่นิสิตได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษาด้วย ยกเว้นนิสิตที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษา ตามข้อ ๑๓.๑.๑

๑๑.๔ รายวิชาที่กำหนดให้นิสิตฟังการบรรยายสัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมงและศึกษานอกเวลาอีกไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ ๓ ชั่วโมงตลอดภาคการศึกษา ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๑๑.๕ รายวิชาที่นิสิตใช้เวลาปฏิบัติการ อภิปราย หรือสัมมนาสัปดาห์ละ ๒ ถึง ๓ ชั่วโมงและเมื่อรวมเวลาการศึกษานอกเวลาแล้ว นิสิตใช้เวลาไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ ๓ ชั่วโมงตลอดภาคการศึกษา ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต

ข้อ ๑๒ การเปลี่ยนสาขาวิชาจะกระทำได้อีกต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไปและคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยบัณฑิตวิทยาลัยอาจนุ่มัติให้นิสิตที่ขอเปลี่ยนสาขาวิชาโอนหน่วยกิตของรายวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาที่ได้ศึกษาไว้แล้วไม่เกิน ๕ ปีได้ตามที่เห็นสมควร แต่ต้องไม่เกิน ๘ หน่วยกิต โดยไม่ให้นำไปคำนวณค่าระดับเฉลี่ยสะสม และรายวิชานั้นต้องได้ผลการศึกษาไม่ต่ำกว่า B หรือ S

ข้อ ๑๓ การลาพักและการกลับเข้าศึกษาใหม่

๑๓.๑ นิสิตที่มีเหตุจำเป็น อาจลาพักการศึกษาภาคใดภาคหนึ่ง เมื่อได้ศึกษาในบัณฑิตวิทยาลัยไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษาปกติ โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป นิสิตต้องยื่นคำร้องต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยภายใน ๓๐ วันนับจากวันเปิด ภาคการศึกษาใหม่ หากพ้นจากกำหนดการลาพัก การศึกษาดังกล่าว นิสิตอาจขอลาพักการศึกษา เป็นกรณีพิเศษในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

๑๓.๑.๑ ถูกเกณฑ์หรือระดมเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

๑๓.๑.๒ มีความจำเป็นต้องเดินทางไปต่างประเทศ

๑๓.๑.๓ เจ็บป่วยต้องพักรักษาตัวเป็นเวลานานตามคำสั่งแพทย์โดยมี

ใบรับรองแพทย์มาแสดงต่อบัณฑิตวิทยาลัย

๑๓.๑.๔ มีเหตุจำเป็นสุดวิสัยอื่นที่สำคัญในกรณีที่นิสิตได้รับอนุมัติให้ลาพัก การศึกษาให้นับระยะเวลาที่ลาพักการศึกษารวมอยู่ในระยะเวลาศึกษาด้วย ยกเว้นนิสิตที่ได้รับอนุมัติให้ลาพัก การศึกษาตามข้อ ๑๓.๑.๑ นิสิตที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษา ต้องชำระค่าธรรมเนียมเพื่อรักษาสุขภาพการ เป็นนิสิตทุกภาคการศึกษา ยกเว้นนิสิตที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษาหลังจากที่ได้ลงทะเบียนรายวิชาแล้ว ใน กรณีนี้ ให้นิสิตได้ W ในทุกรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนไว้ในภาคการศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษา

ข้อ ๑๔ การฟื้นสภาพการเป็นนิสิต

นิสิตฟื้นสภาพการเป็นนิสิตในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑๔.๑ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยประจำภาคการศึกษาที่ ๑ ต่ำกว่า ๒.๕๐

๑๔.๒ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๓.๐๐

๑๔.๓ ไม่สามารถสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรภายในกำหนดเวลาตามข้อ ๑๑.๑ หรือข้อ ๑๑.๒ แล้วแต่กรณี

๑๔.๔ มหาวิทยาลัยลงโทษให้ฟื้นสภาพการเป็นนิสิตตามข้อ ๓๒.๕

๑๔.๕ ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการลาพักตามข้อ ๑๓ หรือไม่ลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษา ปกติตามข้อ ๑๗.๕

๑๔.๖ ได้รับอนุมัติให้ลาออกจากกรเป็นนิสิต

ข้อ ๑๕ นิสิตที่ฟื้นสภาพตามข้อ ๑๔.๕ และ ๑๔.๖ อาจขอกลับเข้าเป็นนิสิตใหม่ได้ภายในกำหนด ระยะเวลา ๒ ปี นับจากวันที่นิสิตฟื้นสภาพการเป็นนิสิต และถ้าคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยโดยคำแนะนำของ คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยเห็นสมควรอนุมัติโดยให้คิดระยะเวลาที่ฟื้นสภาพการเป็นนิสิตนั้นรวมอยู่ ในระยะเวลาการศึกษาทั้งหมด ในกรณีเช่นนี้นิสิตต้องเสียค่าธรรมเนียมต่างๆ เหมือนกับผู้ลาพักการศึกษาทั่วไป

หมวดที่ ๓

การขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตและการลงทะเบียนรายวิชา

ข้อ ๑๖ การขึ้นทะเบียนเป็นนิสิต

๑๖.๑ ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตต้องนำหลักฐานที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนดมายื่นต่อกองทะเบียนและวัดผลด้วยตนเองตามวันเวลาและสถานที่ที่กำหนด พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด สำหรับภาคการศึกษาแรกที่เข้าศึกษาในบัณฑิตวิทยาลัยนิสิตต้องลงทะเบียนรายวิชาที่ต้องศึกษาในภาคนั้นทั้งหมด พร้อมกับการขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตด้วย

๑๖.๒ ผู้ไม่สามารถมายื่นคำร้องขอขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตตามวันที่กำหนดต้องแจ้งเหตุขัดข้องให้กองทะเบียนและวัดผลทราบเป็นลายลักษณ์อักษรภายใน ๗ วันหลังจากวันที่กำหนดไว้ มิฉะนั้น จะถือว่าสละสิทธิ์ในกรณีที่ได้แจ้งให้กองทะเบียนและวัดผลทราบตามความในวรรคแรกแล้วต้องมาขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตด้วยตนเอง ยกเว้นกรณีที่มีมหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่ามิเหตุจำเป็นอย่างยิ่งจึงอนุญาตให้มอบหมายผู้แทนมาขึ้นทะเบียนแทนได้ ทั้งนี้ต้องทำให้เรียบร้อยภายใน ๗ วัน

นับจากวันเปิดภาคการศึกษา

๑๖.๓ ผู้ที่ได้รับอนุมัติให้เข้าศึกษาในสาขาวิชาใด ต้องขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตของบัณฑิตวิทยาลัยในสาขาวิชานั้น และจะศึกษาเกินกว่า ๑ สาขาวิชาในขณะเดียวกันไม่ได้

ข้อ ๑๗ การลงทะเบียนรายวิชา

๑๗.๑ นิสิตต้องลงทะเบียนรายวิชาทุกภาคการศึกษาตามกำหนดเวลาในปฏิทินการศึกษา โดยความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป

๑๗.๒ นิสิตที่ไม่มาลงทะเบียนรายวิชาภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกตินับจากวันเปิดภาคการศึกษา ไม่มีสิทธิ์ลงทะเบียนในภาคการศึกษานั้นเว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

๑๗.๓ จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดให้นิสิตลงทะเบียนแต่ละภาคการศึกษาต้องไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิตและไม่เกิน ๑๕ หน่วยกิต

๑๗.๔ นิสิตที่ลงทะเบียนล่าช้ากว่าที่กำหนด ต้องชำระค่าธรรมเนียมการศึกษาตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๑๗.๕ นิสิตที่ไม่ลงทะเบียนวิชาในภาคการศึกษาใด ต้องลาพักการศึกษาตาเงื่อนไขที่ระบุไว้ใน

ข้อ ๑๓ หากไม่ปฏิบัติตามต้องพ้นสภาพการเป็นนิสิต

๑๗.๖ นิสิตที่ได้ศึกษารายวิชาครบตามหลักสูตรแล้วแต่ยังไม่สำเร็จการศึกษา ต้องลงทะเบียนรักษาสภาพการเป็นนิสิตทุกภาคการศึกษา

ข้อ ๑๘ อาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป

นิสิตต้องมีอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไปหนึ่งท่านเป็นผู้แนะนำและช่วยวางแผน การศึกษาโดยคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยเป็นผู้แต่งตั้งจากอาจารย์ที่มีชื่อในทำเนียบอาจารย์บัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๑๙ การถอน เพิ่ม และเปลี่ยนรายวิชา

๑๙.๑ การถอนรายวิชาจะกระทำได้ภายใต้เงื่อนไขและมีผลสืบเนื่องดังต่อไปนี้

๑๙.๑.๑ ในกรณีที่ขอถอนภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติโดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป รายวิชาที่ถอนนั้นจะไม่ปรากฏในระเบียน

๑๙.๑.๒ ในกรณีที่ขอลองหลังจาก ๑๔ วันของภาคการศึกษาปกติแต่ไม่เกิน ๓๐ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป นิสิตจะได้รับ W ในรายวิชาที่ถอน

๑๙.๑.๓ ถ้านิสิตขอลองรายวิชาใด เมื่อพ้นกำหนดตามข้อ ๑๙.๑.๒ นิสิตจะได้ F ในรายวิชานั้น เว้นแต่กรณีที่มีเหตุผลพิเศษซึ่งคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยเห็นสมควรอนุมัติให้ถอนได้ ในกรณีเช่นนี้นิสิตจะได้รับ W ในรายวิชานั้น

๑๙.๒ การเพิ่มหรือเปลี่ยนรายวิชา ให้กระทำได้ภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติโดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป และหากพ้นกำหนดนี้ต้องได้รับอนุมัติจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ทั้งนี้ นิสิตผู้นั้นจะต้องมีเวลาศึกษาต่อไปไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาการศึกษาทั้งหมดในภาคการศึกษานั้น

หมวดที่ ๔

การวัดผลและประเมินผลการศึกษา

ข้อ ๒๐ การวัดผลการศึกษา

๒๐.๑ ให้มีการวัดผลการศึกษาทุกรายวิชาที่นิสิตลงทะเบียนในแต่ละภาคการศึกษาโดยอาจทำการวัดผลระหว่างภาคด้วย วิธีการทดสอบ การเขียนรายงาน การมอบหมายงานให้ทำ หรือวิธีอื่นใดที่เหมาะสมกับรายวิชานั้นเมื่อสิ้นภาคการศึกษา ให้มีการสอบไล่สำหรับแต่ละรายวิชาที่ศึกษาในภาคการศึกษานั้นหรือจะใช้วิธีการวัดผลอย่างอื่นที่เหมาะสมกับลักษณะของวิชานั้น ๆ ก็ได้

บัณฑิตวิทยาลัยอาจกำหนดระเบียบที่ไม่ขัดกับข้อบังคับนี้เพื่อใช้ในการวัดผลตามความเหมาะสมของแต่ละสาขาวิชา หรือรายวิชาก็ได้

๒๐.๒ เมื่อสิ้นภาคการศึกษาแต่ละภาค นิสิตจะมีสิทธิเข้าสอบไล่หรือได้รับการวัดผลในรายวิชาใดก็ตามเมื่อมีเวลาศึกษาในรายวิชานั้นมาแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาการศึกษาทั้งหมดในภาคการศึกษานั้นและ/หรือมีผลการทดสอบระหว่างภาคการศึกษาหรืองานที่ได้รับมอบหมายเป็นที่พอใจของอาจารย์ประจำวิชา

ข้อ ๒๑ การประเมินผลการศึกษา

๒๑.๑ ระบบการประเมินผลการศึกษาวิชาของบัณฑิตวิทยาลัย ใช้เพียง ๖ ระดับ มีผลการศึกษา ระดับและค่าระดับ ดังนี้

ผลการศึกษา	ระดับ	ค่าระดับ
ดีเยี่ยม (Excellent)	A	๔.๐
ดีมาก (Very good)	B+	๓.๕
ดี (Good)	B	๓.๐
ค่อนข้างดี (Very Fair)	C+	๒.๕
พอใช้ (Fair)	C	๒.๐
ตก (Failed)	F	๐

๒๑.๒ ในรายวิชาใดที่หลักสูตรกำหนดให้เป็นรายวิชาที่ไม่นับหน่วยกิตให้แสดงผลการศึกษาในรายวิชานั้นด้วยสัญลักษณ์ ดังนี้

สัญลักษณ์

S (Satisfactory)

U (Unsatisfactory)

ผลการศึกษา

เป็นที่พอใจ

ไม่เป็นที่พอใจ

๒๑.๓ ในรายวิชาได้ยังไม่ได้ทำการวัดผล หรือไม่มีกรวัดผล ให้รายงานการศึกษารายวิชานั้นด้วยสัญลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์

I (Incomplete)

SP (Satisfactory Progress)

UP (Unsatisfactory Progress)

W (Withdrawn)

Au (Audit)

สภาพการศึกษา

ไม่สมบูรณ์

ก้าวหน้าเป็นที่น่าพอใจ

ไม่ก้าวหน้าเป็นที่น่าพอใจ

ถอนรายชื่อวิชาที่ศึกษา

ศึกษาโดยไม่นับหน่วยกิต

๒๑.๔ การประเมินผลวิทยานิพนธ์

๒๑.๔.๑ ให้ใช้ IP (In Progress) สำหรับวิทยานิพนธ์ที่อยู่ระหว่างกาเรียบเรียง

๒๑.๔.๒ การประเมินผลวิทยานิพนธ์ที่เรียบเรียงเสร็จเรียบร้อยแล้วให้กำหนดเป็น ๔

ระดับ ดังนี้

ผลการศึกษา

ดีเยี่ยม (Excellent)

ดี (Good)

ผ่าน (Passed)

ตก (Failed)

ระดับ

A

B +

B

F

๒๑.๕ การให้ F ให้กระทำในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

๒๑.๕.๑ นิสิตขอลถอนรายวิชา เมื่อพ้นกำหนดตามข้อ ๑๙.๑.๓

๒๑.๕.๒ นิสิตเข้าสอบและสอบตกตามข้อ ๒๐.๑

๒๑.๕.๓ นิสิตไม่มีสิทธิเข้าสอบตามข้อ ๒๐.๒

๒๑.๕.๔ นิสิตไม่แก้ค่า I ตามข้อ ๒๑.๖.๒ วรรคสุดท้าย

๒๑.๕.๕ นิสิตทำผิดระเบียบการสอบไล่และได้รับการตัดสินให้สอบตก

๒๑.๖ การให้ I จะกระทำได้ในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๒๑.๖.๑ นิสิตมีเวลาเรียนในรายวิชาไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ แต่มิได้สอบเพราะป่วยหรือเหตุสุดวิสัย และได้รับอนุมัติจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

๒๑.๖.๒ อาจารย์ประจำวิชาและคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยเห็นสมควรให้รอผลการศึกษา เพราะนิสิตยังปฏิบัติงานซึ่งเป็นส่วนประกอบการศึกษาวิชานั้นยังไม่สมบูรณ์การแก้ค่า I นิสิตจะต้องสอบและ/หรือปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ประจำวิชาให้ครบถ้วน เพื่อให้อาจารย์ประจำวิชาวัดผลและส่งผลการศึกษานิสิตผู้นั้นแก่บัณฑิตวิทยาลัยภายในภาคการศึกษาถัดไป

๒๑.๗ การให้ S จะกระทำได้ในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

๒๑.๗.๑ รายวิชาซึ่งมีผลการศึกษาเป็นที่พอใจ และหลักสูตรกำหนดให้วัดผลการศึกษาโดยไม่มีค่าระดับ

๒๑.๗.๒ รายวิชาซึ่งนิสิตได้ลงทะเบียนศึกษาในระดับบัณฑิตวิทยาลัยและได้รับอนุมัติให้ออนหน่วยกิตตามข้อ ๑๒

๒๑.๘ การให้ U จะกระทำได้เฉพาะในรายวิชาที่หลักสูตรกำหนดให้วัดผลโดยไม่มีค่าระดับและมีผลการศึกษาไม่เป็นที่พอใจ

๒๑.๙ การให้ IP จะกระทำเพื่อแสดงฐานะของวิทยานิพนธ์ที่อยู่ในระหว่างการเรียบเรียงเมื่อสิ้นภาคการศึกษาปกติทุกภาค นับแต่ภาคที่นิสิตลงทะเบียนเพื่อทำวิทยานิพนธ์

๒๑.๑๐ การให้ W จะกระทำได้เฉพาะในกรณีที่ได้รับระบุไว้ในข้อ ๑๓. ข้อ ๑๙.๑.๒ และข้อ ๑๙.๑.๓

๒๑.๑๑ การให้ Au ในรายวิชาใดจะกระทำได้ในกรณีที่นิสิตได้รับอนุมัติให้ลงทะเบียนเรียนเป็นพิเศษโดยไม่นับหน่วยกิต

๒๑.๑๒ การให้ SP จะให้เฉพาะกรณีที่เป็นรายวิชาต่อเนื่องกับรายวิชาในภาคการศึกษาถัดไป และผลการศึกษาเมื่อสิ้นภาคการศึกษาก้าวหน้าเป็นที่น่าพอใจแต่ยังมีได้วัดผลการวัดผลให้กระทำเมื่อนิสิตได้ศึกษารายวิชาต่อเนื่องในภาคการศึกษาถัดไปตามหลักสูตรแล้ว แต่ถ้านิสิตไม่ศึกษารายวิชาต่อเนื่องในภาคการศึกษาถัดไปด้วยเหตุใดก็ตาม ให้ทำการวัดผลรายวิชาที่ได้ SP เป็นระดับและใช้ผลนั้นแทน

๒๑.๑๓ การให้ UP จะให้เฉพาะกรณีที่เป็นรายวิชาต่อเนื่องกับรายวิชาในภาคการศึกษาถัดไป และผลการศึกษาไม่ก้าวหน้าเป็นที่น่าพอใจแต่ยังมีได้วัดผลการวัดผลให้กระทำเมื่อนิสิตได้ศึกษารายวิชาต่อเนื่องในภาคการศึกษาถัดไปตามหลักสูตรแล้ว แต่ถ้านิสิตไม่ศึกษารายวิชาต่อเนื่องในภาคการศึกษาถัดไปด้วยเหตุใดก็ตาม ให้ทำการวัดผลรายวิชาที่ได้ UP นั้น เป็นระดับและใช้ผลนั้นแทน

ข้อ ๒๒ การนับหน่วยกิตและการลงทะเบียนรายวิชาซ้ำ

๒๒.๑ การนับหน่วยกิตให้ครบหลักสูตร ให้นำหน่วยกิตเฉพาะรายวิชาที่นิสิตสอบได้ระดับ A, B, C หรือ S เท่านั้น เว้นแต่รายวิชาที่หลักสูตรกำหนดไว้เป็นวิชาบังคับหรือกลุ่มวิชา ซึ่งนิสิตต้องได้ไม่ต่ำกว่า B หรือ S

๒๒.๒ นิสิตที่ได้ต่ำกว่า B หรือได้ U ในรายวิชาบังคับหรือกลุ่มวิชา ต้องลงทะเบียนศึกษา รายวิชานั้นอีกและสอบให้ได้ระดับไม่ต่ำกว่า B หรือ S แล้วแต่กรณี

๒๒.๓ ในกรณีที่นิสิตได้ต่ำกว่า B หรือได้ U ในวิชาเลือก นิสิตมีสิทธิลง ทะเบียนรายวิชาเดิม หรืออาจลงทะเบียนรายวิชาอื่นในกลุ่มเดียวกันได้

๒๒.๔ ในกรณีที่นิสิตลงทะเบียนรายวิชาซ้ำหรือแทนตามที่หลักสูตรกำหนดการนับหน่วยกิตตามข้อ ๒๒.๑ นับจำนวนหน่วยกิตได้เพียงครั้งเดียว

ข้อ ๒๓ ให้มีการประเมินผลการศึกษาเมื่อสิ้นภาคการศึกษาปกติทุกภาค โดยคำนวณหาค่าระดับเฉลี่ยประจำภาคของรายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนไว้ในภาคการศึกษานั้น และคำนวณหาค่าเฉลี่ยสะสมสำหรับรายวิชาทั้งหมดทุกภาคการศึกษา ตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาจนถึงภาคการศึกษาปัจจุบัน

ข้อ ๒๔ การคิดค่าระดับเฉลี่ยประจำภาค ให้คำนวณโดยคูณค่าระดับของแต่ละรายวิชาด้วยหน่วยกิตของรายวิชานั้น แล้วรวมผลคูณของแต่ละรายวิชาเข้าด้วยกันและหารผลรวมนั้นด้วยจำนวนหน่วยกิตทั้งหมดที่ลงทะเบียนไว้ในภาคการศึกษานั้น โดยคิดทศนิยมสองตำแหน่งไม่ปัดเศษ

ข้อ ๒๕ รายวิชาใดที่มีรายงานผลการศึกษาเป็นสัญลักษณ์ I, S, U, W และ Au ไม่ให้นำรายวิชานั้นมาคำนวณหาค่าระดับเฉลี่ยตามข้อ ๒๔

หมวดที่ ๕

การทำวิทยานิพนธ์

ข้อ ๒๖ ให้บัณฑิตวิทยาลัยวางระเบียบว่าด้วยการทำวิทยานิพนธ์และการสอบวิทยานิพนธ์

ข้อ ๒๗ การเสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์ และลงทะเบียนทำวิทยานิพนธ์ มีหลักปฏิบัติดังนี้

๒๗.๑ ระดับปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต นิสิตที่ศึกษารายวิชามาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ภาค การศึกษาปกติและมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๑๖ หน่วยกิตจึงจะมีสิทธิเสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์เพื่อขอ อนุมัติลงทะเบียนทำวิทยานิพนธ์

๒๗.๒ ระดับปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต นิสิตที่ศึกษารายวิชามาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ภาค การศึกษาปกติ และมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต จึงจะมีสิทธิเสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์เพื่อขอ อนุมัติลงทะเบียนทำวิทยานิพนธ์

๒๗.๓ นิสิตสามารถลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ได้หลังจากได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่าง วิทยานิพนธ์แล้ว

ข้อ ๒๘ รูปแบบของวิทยานิพนธ์ให้เป็นไปตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๒๙ วิทยานิพนธ์ซึ่งผ่านการประเมินผลแล้ว ให้นำเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา พุทธศาสตรมหาบัณฑิต หรือปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิตการนำวิทยานิพนธ์ออกโฆษณาเผยแพร่ ต้องได้รับ อนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยก่อน ได้หน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

หมวดที่ ๖

การสำเร็จการศึกษา

ข้อ ๓๐ คุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษา

๓๐.๑ มีเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า หรือไม่เกินกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๑.๑ และข้อ ๑๑.๒

๓๐.๒ ได้ศึกษารายวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนและถูกต้องตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

๓๐.๓ ได้หน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

๓๐.๔ ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ จากระบบ ๔ แต้ม

๓๐.๕ ได้ระดับไม่ต่ำกว่า B ในรายวิชาบังคับและรายกลุ่มวิชาทฤษฎีและได้ระดับ S ในกรณี ที่หลักสูตรกำหนดให้วัดผลเป็น S หรือ U

๓๐.๖ สอบผ่านการประเมินผลวิทยานิพนธ์และส่งวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ตามที่ มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๓๑ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิรับปริญญา

๓๑.๑ มีคุณสมบัติตามข้อ ๓๐

๓๑.๒ ไม่ติดค้างค่าธรรมเนียมใด ๆ

๓๑.๓ ไม่อยู่ระหว่างการถูกลงโทษใด ๆ

หมวดที่ ๗
ความประพฤติและวินัยนิสิต

ข้อ ๓๒ ในกรณีที่นิสิตกระทำผิดเกี่ยวกับการสอบ ต้องได้รับโทษสถานใดสถานหนึ่งตามสมควรแก่ความผิด ดังนี้

๓๒.๑ ภาคทัณฑ์

๓๒.๒ ให้สอบตกรายวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือหลายรายวิชา

๓๒.๓ ให้สอบตกหมดทุกรายวิชาในภาคการศึกษานั้น

๓๒.๔ ให้พักการศึกษาตั้งแต่ ๑ ภาคการศึกษา ถึง ๓ ภาคการศึกษาแล้วแต่กรณี

๓๒.๕ ให้พ้นสภาพการเป็นนิสิต

ข้อ ๓๓ นิสิตต้องมีความประพฤติเรียบร้อยดีงาม ในกรณีที่นิสิตกระทำผิดข้อบังคับระเบียบ คำสั่งหรือประกาศของบัณฑิตวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย และได้รับโทษนอกจากที่ระบุไว้แล้วในข้อ ๓๒ นิสิตต้องได้รับโทษสถานใดสถานหนึ่งตามสมควรแก่ความผิดดังนี้

๓๓.๑ ชดใช้ค่าเสียหาย

๓๓.๒ ระวังการให้ปริญญาไม่กำหนดไม่เกิน ๓ ปีการศึกษา

๓๓.๓ ระวังการออกไปแสดงผลการศึกษามีกำหนดไม่เกิน ๓ ปีการศึกษา

ข้อ ๓๔ ให้คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยเป็นผู้พิจารณาลงโทษนิสิตที่มีความประพฤติเสียหายหรือกระทำผิดต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่ระบุไว้ในข้อ ๓๒ และข้อ ๓๓ตามสมควรแก่กรณีเฉพาะกรณีที่นิสิตกระทำผิดระเบียบการสอบทุกประเภทของบัณฑิตวิทยาลัยให้คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยร่วมกับกรรมการควบคุมการสอบเป็นผู้พิจารณาลงโทษตามสมควรแก่กรณี ตามเกณฑ์ที่ระบุไว้ในข้อ ๓๒

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๓๕ ให้ใช้ข้อบังคับนี้กับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ดังต่อไปนี้

๓๕.๑ นิสิตที่เข้าศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต ก่อนปีการศึกษา๒๕๔๒ ยังคงปฏิบัติตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาโท พุทธศักราช ๒๕๓๐

๓๕.๒ นิสิตที่เข้าศึกษาตามหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๒ เป็นต้นไป ให้ปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๑

(พระสุเมธาธิบดี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๑
แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๕๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙(๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยพ.ศ.๒๕๕๐ และมติสภามหาวิทยาลัยในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงมีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาพ.ศ.๒๕๕๑แก้ไขเพิ่มเติมพ.ศ.๒๕๕๘"

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกข้อความในข้อ ๑๐.๑ และให้ข้อความต่อไปนี้แทน

"๑๐.๑ หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ให้ศึกษางานรายวิชาไม่น้อยกว่า ๒๖ หน่วยกิต และวิทยานิพนธ์ ๑๒ หน่วยกิต จำแนกประเภทดังนี้

วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า	๘	หน่วยกิต
วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต
วิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
วิทยานิพนธ์		๑๒	หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	ไม่น้อยกว่า	๓๘	หน่วยกิต"

ประกาศ ณ วันที่ ๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

(พระราชรัตนโมลี)

อุปนายกสภามหาวิทยาลัย ทำหน้าที่แทน

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

**ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พุทธศักราช ๒๕๔๑ (ฉบับที่ ๓)
แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๔๙**

เพื่อให้การบริหารจัดการเกี่ยวกับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๙ จึงให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตและมหาบัณฑิต

๑.๑ ผู้สมัครเข้าศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต

๑.๑.๑ ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง และ

๑.๑.๒ ไม่เคยถูกลงโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย

๑.๒ ผู้สมัครเข้าศึกษาระดับมหาบัณฑิต

๑.๒.๑ ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง

๑.๒.๒ ต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาตรีไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ จากระบบ ๔ แต้ม ยกเว้นผู้มีประสบการณ์การทำงานติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี นับแต่สำเร็จการศึกษาและผู้จบเปรียญธรรมเก้าประโยค และ

๑.๒.๓ ไม่เคยถูกลงโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๗ ผู้สมัครเข้าศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต

๗.๑ ระดับดุษฎีบัณฑิต แบบ ๑.๑ และแบบ ๒.๑

๗.๑.๑ ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง

๗.๑.๒ ต้องได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาโทไม่ต่ำกว่า ๓.๕๐ ระบบ ๔ แต้ม ยกเว้นผู้มีประสบการณ์การทำงานติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี นับแต่วันสำเร็จการศึกษาหรือมีผลงานทางวิชาการที่คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยเห็นชอบ และ

๗.๑.๓ ไม่เคยถูกลงโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย

๗.๒ ระดับดุษฎีบัณฑิต แบบ ๑.๒ และแบบ ๒.๒

๗.๒.๑ ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่สภามหาวิทยาลัยรับรองหรือเปรียญธรรมเก้าประโยค ซึ่งบัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษ

๗.๒.๒ ต้องได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาตรีไม่ต่ำกว่า ๓.๒๕ จากระบบ ๔ แต้ม ยกเว้นผู้มีประสบการณ์การทำงานติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี นับแต่สำเร็จการศึกษาและผู้จบเปรียญธรรมเก้าประโยค

๗.๒.๓ ไม่เคยถูกลงโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อความในข้อ ๙ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.๒๕๔๑ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

ข้อ ๙ การศึกษาในบัณฑิตวิทยาลัยใช้ระบบทวิภาคหรือไตรภาค ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละสาขาวิชา

ระบบทวิภาค ๑ ปี การศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ ๑ ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์ และอาจจัดการศึกษาภาคฤดูร้อนได้อีก ๑ ภาค มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ และจะกำหนดระเบียบว่าด้วยการศึกษาภาคฤดูร้อน ที่ไม่ขัดกับข้อบังคับนี้โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยก็ได้

ระบบไตรภาค ๑ ปี การศึกษาแบ่งออกเป็น ๓ ภาคการศึกษาปกติ ๑ ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑๒ สัปดาห์

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกข้อความในข้อ ๑๐ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.๒๕๔๑ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๔๘ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๐ หลักสูตร

๑๐.๑ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

๑๐.๒ หลักสูตรระดับมหาบัณฑิต แผน ก แบบ ก (๑) และ แผน ก (๒)

๑๐.๓ หลักสูตรระดับมหาบัณฑิต แผน ข

๑๐.๔ หลักสูตรระดับดุขฎิบัณฑิต แบบ ๑ และแบบ ๒

โครงสร้างของแต่ละหลักสูตร การศึกษารายวิชาและการทำวิทยานิพนธ์ตามจำนวนหน่วยกิต ให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๕ ระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตร

๑๑.๑ หลักสูตรประกาศนียบัตร ให้มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๒ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๔ ภาคการศึกษาปกติ ในระบบทวิภาคหรือให้มีระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๖ ภาคการศึกษาปกติในระบบไตรภาค

๑๑.๒ หลักสูตรระดับมหาบัณฑิต ให้มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๔ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๑๐ ภาคการศึกษาปกติ ในระบบทวิภาคหรือให้มีระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๔ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๑๕ ภาคการศึกษาปกติในระบบไตรภาค

๑๑.๓ หลักสูตรระดับดุขฎิบัณฑิต แบบ ๑.๑ และ ๒.๑ ให้มีระยะเวลาศึกษาน้อยกว่า ๖ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๑๐ ภาคการศึกษาปกติ ในระบบทวิภาคหรือให้มีระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๖ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๑๕ ภาคการศึกษาปกติในระบบไตรภาค

๑๑.๔ หลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิต แบบ ๑.๒ และ ๒.๒ ให้มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๘ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๑๔ ภาคการศึกษาปกติ ในระบบทวิภาคหรือให้มีระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๘ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๒๑ ภาคการศึกษาปกติในระบบไตรภาค

ในกรณีที่นิสิตไม่สามารถสำเร็จการศึกษาในระยะเวลาตามที่กำหนด คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย อาจอนุมัติให้ต่ออายุสภาพนิสิตได้อีก แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน ๒ ภาคการศึกษาปกติ

๑๑.๕ การนับเวลาในข้อ ๑๑ ให้นับรวมเวลาที่นิสิตได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษาด้วยยกเว้นนิสิตที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษาตามข้อ ๑๓.๑.๑

ข้อ ๖ ให้ยกเลิกข้อความในข้อ ๒๑.๑ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.๒๕๔๑ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

ข้อ ๒๑.๑ ระบบการประเมินผลการศึกษารายวิชา แบ่งเป็น ๗ ระดับและค่าระดับ ดังนี้

ระดับ	A	A-	B+	B	C+	C	F
ค่าระดับ	๔.๐๐	๓.๖๗	๓.๓๓	๓.๐๐	๒.๕๐	๒.๐๐	๐

ข้อ ๗ ให้ยกเลิกข้อความในข้อ ๒๗ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พุทธศักราช ๒๕๔๑ และให้ข้อความต่อไปนี้แทน

ข้อ ๗ การเสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์และลงทะเบียนทำวิทยานิพนธ์ มีหลักปฏิบัติดังนี้

๒๗.๑ นิสิตหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต ที่ศึกษารายวิชามาแล้วไม่น้อยกว่า

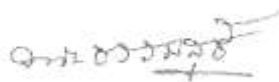
๑ ภาค

๒๗.๒ นิสิตหลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิต แบบ ๑ มีสิทธิ์เสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์ เพื่อขออนุมัติลงทะเบียนทำวิทยานิพนธ์ หลังจากขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้ว

๒๗.๓ นิสิตหลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิต แบบ ๒ ที่ศึกษารายวิชามาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษาปกติ และมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต มีสิทธิ์เสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์ เพื่อขออนุมัติลงทะเบียนทำวิทยานิพนธ์

๒๗.๔ นิสิตสามารถลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ได้ หลังจากได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์แล้ว

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙

(พระธรรมสุธี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (ฉบับที่ ๕)
พุทธศักราช ๒๕๕๓

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงบางส่วนของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พุทธศักราช ๒๕๔๑ (ฉบับที่ ๔) แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๕๓ ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน จึงออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (ฉบับที่ ๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๕๓)”

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้กับนิสิตเข้าศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อความในข้อ ๒ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พุทธศักราช ๒๕๔๑ (ฉบับที่ ๔) แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๕๓ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้กับนิสิตที่รับเข้าศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๙ เป็นต้นไป”

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

(พระธรรมสุธี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

**ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำคณะ
พ.ศ. ๒๕๔๑**

เพื่ออนุรักษ์ให้เป็นไปตามความในมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงเห็นสมควรออกข้อบังคับมหาวิทยาลัยว่าด้วยคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำคณะ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงมีมติให้ออกบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำคณะ พ.ศ. ๒๕๔๑”

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือประกาศอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๔ ให้มีคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ประกอบด้วย

- (๑) ประธานกรรมการ ได้แก่ คณบดี
- (๒) รองประธานกรรมการ ได้แก่ รองคณบดีซึ่งเป็นพระภิกษุ
- (๓) กรรมการผู้เป็นคณาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัยจำนวนสี่รูปหรือคนที่อธิการบดีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณบดี
- (๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินห้ารูปหรือคนที่อธิการบดีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณบดี
- (๕) กรรมการและเลขานุการ ได้แก่ เลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๕ ให้มีคณะกรรมการประจำคณะ ประกอบด้วย

- (๑) ประธานกรรมการ ได้แก่ คณบดี
- (๒) รองประธานกรรมการ ได้แก่ รองคณบดีซึ่งเป็นพระภิกษุ
- (๓) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ หัวหน้าภาควิชา
- (๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินห้ารูปหรือคนที่อธิการบดีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณบดี
- (๕) กรรมการและเลขานุการ ได้แก่ เลขานุการประจำคณะ

ข้อ ๖ คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำคณะมีวาระการดำรงตำแหน่งเท่ากับวาระการดำรงตำแหน่งของคณบดี

ในกรณีที่มีการตามข้อ ๔ และข้อ ๕ พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและได้มีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทนแล้ว ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเพียงเท่าวาระที่เหลือของผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่มีการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ทั้งนี้ต้องไม่เกินหกสิบวัน

ข้อ ๗ คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำคณะมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

- (๑) วางนโยบายและแผนงานให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย
- (๒) พิจารณาหลักสูตรเพื่อนำเสนอต่อสภาวิชาการ
- (๓) พิจารณาวางระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวกับการบริหารและการดำเนินงาน เพื่อเสนอต่อสภาวิชาการ
- (๔) ให้คำปรึกษาและเสนอความเห็นแก่คณบดี
- (๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่สภาวิชาการหรืออธิการบดีมอบหมาย

ข้อ ๘ ให้มีการประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำคณะอย่างน้อยปีละสี่ครั้ง วิธีการประชุมให้นำข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการประชุมสภามหาวิทยาลัยมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๙ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๑

(พระสุเมธาธิบดี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาภาคฤดูร้อน พ.ศ. ๒๕๔๒

เพื่อให้การจัดการศึกษาในภาคการศึกษาฤดูร้อนในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย เพละเพื่ออนุมัติให้เป็นไปตามความในข้อ ๙ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยอาศัยมติที่ประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๔๒ เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๔๒ บัณฑิตวิทยาลัย จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาภาคฤดูร้อน พ.ศ. ๒๕๔๒"

ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ภาคการศึกษาฤดูร้อน ต้องมีเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ และมีจำนวนชั่วโมงการศึกษาในแต่ละรายวิชาเท่ากับการศึกษาภาคปกติ

ข้อ ๔ จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดให้นิสิตลงทะเบียนในภาคการศึกษาฤดูร้อนไม่น้อยกว่า ๓ หน่วยกิต และไม่เกิน ๖ หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป

นิสิตที่ประสงค์จะลงทะเบียนน้อยกว่าหรือมากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๔ ให้ยื่นคำร้องต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติเป็นกรณีพิเศษ

ข้อ ๕ อัตราค่าธรรมเนียมการศึกษาในภาคการศึกษาฤดูร้อนให้เป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๖ ให้ใช้ระเบียบนี้สำหรับนิสิตที่เข้าศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒

ข้อ ๗ ให้คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๒

(พระมหาสมจินต์ สมมาปณโณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประธานคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน พ.ศ. ๒๕๔๗

เพื่อให้การศึกษาวិชาการกรรมฐานของนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

โดยอาศัยมติที่ประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ บัณฑิตวิทยาลัย จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ดังนี้

(๑) วางนโยบาย กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การวัดผลและติดตามผลลัพธ์ของการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน

(๒) กำหนดวัน เวลาและสถานที่ สำหรับการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน

(๓) รายงานผลการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานต่อมหาวิทยาลัย

ข้อ ๔ ให้นิสิตบัณฑิตวิทยาลัยฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ในวัน เวลาและสถานที่ตามที่คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยกำหนด ดังนี้

(๑) นิสิตระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ต้องฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน

(๒) นิสิตระดับมหาบัณฑิตต้องฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

(๓) นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต ต้องฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานไม่น้อยกว่า ๔๕ วัน โดยให้ใช้กับนิสิตที่เข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๓ เป็นต้นไป

ข้อ ๕ ให้คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

(พระมหาสมจินต์ สมมาปญโญ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประธานคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

โดยที่เห็นเป็นการสมควรปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตและพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ จึงออกประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ไว้ดังต่อไปนี้

๑. ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต
๒. ระดับปริญญาโท มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๓๘ หน่วยกิต โดยแบ่งการศึกษา เป็น ๒ แผน ดังนี้

๑) แผน ก เป็นการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยมีการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้
แบบ ก (๑) ทำเฉพาะวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๓๘ หน่วยกิต และบัณฑิตวิทยาลัยอาจจัดให้ศึกษารายวิชาเพิ่มเติม โดยไม่ต้องนับหน่วยกิต เพื่อคุณภาพการศึกษาของผู้ศึกษา

แบบ ก (๒) ศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า ๒๖ หน่วยกิต และทำวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๑๒ หน่วยกิต จำแนกประเภทดังนี้

วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า	๘	หน่วยกิต
วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต
วิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
วิทยานิพนธ์		๑๒	หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	ไม่น้อยกว่า	๓๘	หน่วยกิต

๒) แผน ข ศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า ๓๒ หน่วยกิต และทำการศึกษาคิสรซึ่งมีค่าเทียบได้ ๖ หน่วยกิต จำแนกประเภท ดังนี้

วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า	๘	หน่วยกิต
วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต
วิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต
การศึกษาคิสร		๖	หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	ไม่น้อยกว่า	๓๘	หน่วยกิต

๓. ระดับปริญญาเอก แบ่งการศึกษาเป็น ๒ แบบ ดังนี้

๑) แบบ ๑ ผู้เข้าศึกษาต้องทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๕๔ หน่วยกิต แบ่งการศึกษาเป็น ๒ แบบ โดยบัณฑิตวิทยาลัยอาจจัดให้ศึกษารายวิชาเพิ่มเติม โดยไม่ต้องนับหน่วยกิต เพื่อคุณภาพการศึกษาของผู้ศึกษา

แบบ ๑.๑ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโทต้องทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๕๔ หน่วยกิต

แบบ ๑.๒ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรีหรือเปรียญธรรม ๙ ประโยค ซึ่งบัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษ ต้องทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๗๘ หน่วยกิต

๒. แบบ ๒ แบ่งการศึกษาเป็น ๒ แบบ ดังนี้

แบบ ๒.๑ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท ต้องศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า ๑๙ หน่วยกิต และทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๓๖ หน่วยกิต จำแนกประเภทดังนี้

วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
วิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
วิทยานิพนธ์		๓๖	หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	ไม่น้อยกว่า	๕๔	หน่วยกิต

ทั้งนี้ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๙ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๘

(พระราชรัตนโมลี)

อุปนายกสภามหาวิทยาลัย ทำหน้าที่แทน

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ พ.ศ.๒๕๕๐

อนุวัติให้เป็นไปตามความในข้อ ๒๖ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงเห็นสมควรออกระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๖ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงมีมติให้วางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

หมวดที่ ๑
บททั่วไป

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ พ.ศ.๒๕๕๐”

ข้อ ๒ บรรดา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือประกาศอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

- (๑) ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ พ.ศ.๒๕๔๒
- (๒) ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ พ.ศ.๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๖
- (๓) ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง กำหนดส่วนประกอบเพิ่มเติมของโครงร่างวิทยานิพนธ์ พ.ศ. ๒๕๔๔
- (๔) ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง การรายงานความก้าวหน้าวิทยานิพนธ์ พ.ศ. ๒๕๕๐

ข้อ ๕ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันถัดจากประกาศ เป็นต้นไป

หมวดที่ ๒

การอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์และการลงทะเบียน

ข้อ ๖ การอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์

๖.๑ ให้นิสิตจัดทำหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์โดยความเห็นชอบของผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นประธานหรือกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อตรวจรูปแบบก่อน เมื่อผ่านการตรวจรูปแบบและแก้ไขแล้ว จึงเสนอขอสอบอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ ตามขั้นตอน

๖.๒ โครงร่างวิทยานิพนธ์ มีส่วนประกอบดังนี้

- (๑) หัวข้อวิทยานิพนธ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- (๒) รายชื่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
- (๓) ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
- (๔) วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- (๕) ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- (๖) วิธีดำเนินการวิจัย
- (๗) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย
- (๘) โครงสร้างของรายงานวิทยานิพนธ์ (สารบัญชั้วคร่าว)
- (๙) บรรณานุกรมและเชิงอรรถ
- (๑๐) ประวัติผู้วิจัย

ส่วนประกอบอื่น ๆ นอกจากนี้ ให้เป็นไปตามคู่มือการทำวิทยานิพนธ์ และข้อกำหนดอื่น ๆ ของบัณฑิตวิทยาลัย

๖.๓ การเสนอขออนุมัติสอบหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ ให้นิสิตยื่นแบบคำร้อง บท ๘ พร้อมด้วยหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๖ ฉบับ ในจำนวนนี้ต้องมีลายเซ็นรับรองของผู้สมควรเป็นกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ทุกคน บนปกของโครงร่างฯ จำนวน ๑ ฉบับ ต่อบัณฑิตวิทยาลัย

๖.๔ นิสิตที่ประสงค์จะเสนอหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์เชิงปริมาณ ที่มีเครื่องมือวิจัยหรือแบบสอบถามชั้วคร่าว ต้องส่งให้คณะกรรมการตรวจสอบ ในวันพิจารณาหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์

๖.๕ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ ในแต่ละปีการศึกษา คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งจะเป็นผู้พิจารณาหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ที่นิสิตเสนอ และในการประชุมพิจารณาสอบแต่ละครั้ง นิสิตต้องเข้านำเสนอและชี้แจงเกี่ยวกับหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ด้วย

๖.๖ เมื่อนิสิตแก้ไขหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ตามมติคณะกรรมการแล้วให้ยื่นแบบคำร้อง บท ๘.๑ พร้อมด้วยหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๔ ชุด ต่อบัณฑิตวิทยาลัย ให้ประธานคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ เสนอผลการพิจารณาหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ ของนิสิตที่ผ่านความเห็นชอบแล้วพร้อมรายชื่อ ผู้สมควรเป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ในหัวข้อนั้นต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติ

๖.๗ เมื่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์และเมื่อบัณฑิตวิทยาลัยประกาศรายชื่อนิสิตและหัวข้อวิทยานิพนธ์พร้อมทั้งรายชื่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ได้รับอนุมัติแล้ว นิสิตจึงจะมีสิทธิลงทะเบียนวิทยานิพนธ์

ข้อ ๗ การลงทะเบียนวิทยานิพนธ์

๓.๑ นิสิตระดับปริญญาโทที่มีสิทธิลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ ต้องศึกษารายวิชาในหลักสูตรของบัณฑิตวิทยาลัยมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษาปกติ และมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต

๓.๒ นิสิตระดับปริญญาเอก แบบ ๑ ที่มีสิทธิลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ ภายหลังจากขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้ว นิสิตระดับปริญญาเอก แบบ ๒ ที่มีสิทธิลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ ต้องศึกษารายวิชาในหลักสูตรของบัณฑิตวิทยาลัยมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษาปกติ และมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต

๓.๓ ให้นิสิตลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ ภายใน ๓๐ วัน นับจากวันที่บัณฑิตวิทยาลัยประกาศอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ โดยกรอกแบบการลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ บท ๙ แล้วยื่นต่อบัณฑิตวิทยาลัยพร้อมทั้งชำระเงินค่าลงทะเบียนในส่วนงานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด หากไม่สามารถชำระค่าลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ภายในระยะเวลาที่กำหนด ต้องยื่นคำร้องขอชำระค่าลงทะเบียนล่าช้าต่อบัณฑิตวิทยาลัย ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน ๓๐ วันทำการ หากเกินต้องชำระเป็นค่าปรับในอัตราค่าลงทะเบียนล่าช้า จำนวน ๕๐ บาท ต่อ ๑ วันทำการ

ข้อ ๘ การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับโครงร่างวิทยานิพนธ์

๘.๑ การขอเปลี่ยนแปลงใด ๆ เกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ที่ไม่ใช่สาระสำคัญให้นิสิตยื่นแบบคำร้อง บท ๘ พร้อมทั้งชี้แจงเหตุผลที่ขอเปลี่ยนแปลงต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติโดยผ่านคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เมื่อได้รับการอนุมัติให้เปลี่ยนแปลงให้นำส่งหัวข้อและโครงร่างที่เปลี่ยนแปลงใหม่ต่อบัณฑิตวิทยาลัย จำนวน ๔ ชุด

๘.๒ หากการเปลี่ยนแปลงหัวข้อหรือโครงร่างวิทยานิพนธ์ที่เป็นสาระสำคัญ นิสิตต้องปฏิบัติเช่นเดียวกับการยื่นขออนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ใหม่ โดยไม่ต้องลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ซ้ำอีก ยกเว้น หากการเปลี่ยนแปลงเป็นความประสงค์ส่วนตัวของนิสิต เมื่อคณะกรรมการพิจารณาแล้ว พบว่าไม่มีเหตุผลความจำเป็นเพียงพอ นิสิตต้องชำระค่าลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ซ้ำอีก

๘.๓ ให้นิสิตติดตามผลการขออนุมัติการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์หลังจากที่ได้ยื่นคำร้องและได้เข้าชี้แจงแล้ว

หมวดที่ ๓

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ข้อ ๙ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

๙.๑ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ต้องมีทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์จำนวนไม่น้อยกว่า ๒ รูป/คน แต่ไม่เกิน ๓ รูป/คน ทั้งนี้ต้องมีอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยอย่างน้อย ๑ รูป/คน

๙.๒ คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับปริญญาโท ต้องมีคุณสมบัติได้รับปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่งในสาขาวิชาที่นิสิตทำวิทยานิพนธ์หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการผู้มีคุณสมบัติได้รับปริญญาต่ำกว่าระดับปริญญาเอก ต้องมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญ

๙.๓ คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับปริญญาเอก ต้องมีคุณสมบัติได้รับปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่งในสาขาวิชาที่นิสิตทำวิทยานิพนธ์หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการผู้มีคุณสมบัติได้รับปริญญาต่ำกว่าระดับปริญญาเอก ต้องมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญ

๙.๔ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับวิธีทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งตัดสินแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นขณะทำวิทยานิพนธ์

(๒) ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการเขียนวิทยานิพนธ์

(๓) พิจารณาให้ความเห็นชอบในการขอสอบวิทยานิพนธ์ของนิสิต

ข้อ ๑๐ การเขียนวิทยานิพนธ์

ให้นิสิตเรียบเรียงวิทยานิพนธ์โดยให้มีรูปแบบและขนาดวิทยานิพนธ์ ตามคู่มือการทำ วิทยานิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

หมวดที่ ๔

การรายงานความก้าวหน้าวิทยานิพนธ์

ข้อ ๑๑ การรายงานความก้าวหน้าวิทยานิพนธ์

๑๑.๑ นิสิตระดับปริญญาโททุกสาขา ผู้ได้รับผลการศึกษา ตั้งแต่ ๙ หน่วยกิต ขึ้นไป และยังไม่ได้ยื่นเสนอหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ ต้องมารายงานความก้าวหน้าในการจัดทำหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ ต่อบัณฑิตวิทยาลัยและอาจารย์ผู้ติดตามความก้าวหน้าวิทยานิพนธ์ ทุก ๑ เดือน

๑๑.๒ นิสิตระดับปริญญาเอก แบบ ๒.๑ (หลักสูตรภาษาไทย) ผู้ได้รับผลการศึกษา ตั้งแต่ ๖ หน่วยกิตขึ้นไป และยังไม่ได้ยื่นเสนอขอสอบหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ต้องมารายงานความก้าวหน้าในการจัดทำหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ ต่อบัณฑิตวิทยาลัยและอาจารย์ผู้ติดตามความก้าวหน้าวิทยานิพนธ์ ทุก ๑ เดือน

๑๑.๓ นิสิตระดับปริญญาเอก แบบ ๑.๑ (หลักสูตรภาษาอังกฤษ) ผู้ผ่านรายวิชาที่กำหนดให้ศึกษาเพิ่มเติมครบ ๓ รายวิชาแล้ว และยังไม่ได้ยื่นเสนอขอสอบหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ต้องมารายงานความก้าวหน้าในการจัดทำหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ ต่อบัณฑิตวิทยาลัยและอาจารย์ผู้ติดตามความก้าวหน้าวิทยานิพนธ์ ทุก ๑ เดือน

๑๑.๔ นิสิตผู้ลงทะเบียนทำวิทยานิพนธ์แล้ว ต้องมารายงานความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัยและอาจารย์ผู้ติดตามความก้าวหน้าวิทยานิพนธ์ ทุก ๓ เดือน

หมวดที่ ๕

การสอบวิทยานิพนธ์

ข้อ ๑๒ การขอสอบวิทยานิพนธ์

๑๒.๑ นิสิตระดับปริญญาโท มีสิทธิขอสอบวิทยานิพนธ์ได้เมื่อ

(๑) ใช้เวลาทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๓ เดือน นับตั้งแต่วันที่ ได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ และลงทะเบียนวิทยานิพนธ์

(๒) สอบผ่านรายวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมในรายวิชาตลอดหลักสูตรไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐

(๓) เขียนวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ตามคำแนะนำของ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการดังกล่าวให้ทำการขอสอบได้

๑๒.๒ นิสิตระดับปริญญาเอก มีสิทธิขอสอบวิทยานิพนธ์ได้เมื่อ

- (๑) ใช้เวลาทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๘ เดือน นับตั้งแต่วันที่ได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ และลงทะเบียนวิทยานิพนธ์
  - (๒) สอบผ่านรายวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและได้รับค่าระดับเฉลี่ยสะสมในรายวิชาตลอดหลักสูตรไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐
  - (๓) สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติในรายวิชาตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด
  - (๔) เขียนวิทยานิพนธ์สำเร็จสมบูรณ์ตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการดังกล่าวให้ทำการขอสอบได้
    - ๑๒.๓ ให้นิสิตยื่นคำร้องขอตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งแนบวิทยานิพนธ์ ๑ ฉบับ ต่อบัณฑิตวิทยาลัยก่อนวันสอบวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน
    - ๑๒.๔ ให้นิสิตรับผลการตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัยหลังจากยื่นคำร้องแล้ว ๑๐ วันทำการ
    - ๑๒.๕ ให้นิสิตยื่นแบบคำร้องขอสอบวิทยานิพนธ์ บท ๘ ต่อบัณฑิตวิทยาลัยผ่านประธานคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ พร้อมกับเสนอวิทยานิพนธ์ที่เรียบเรียงเสร็จแล้ว รวมทั้งบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ อย่างละ ๖ ชุด
    - ๑๒.๖ ให้บัณฑิตวิทยาลัยส่งวิทยานิพนธ์และบทคัดย่อถึงคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ก่อนวันสอบไม่น้อยกว่า ๒ สัปดาห์
- ข้อ ๑๓ คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์
- ๑๓.๑ คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ มีจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ ท่าน แต่ไม่เกิน ๕ ท่าน ประกอบด้วย
    - (๑) ประธาน ได้แก่ คณบดีหรือผู้ที่คณบดีมอบหมาย
    - (๒) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
    - (๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกมหาวิทยาลัย จำนวนไม่เกิน ๓ ท่าน
  - ๑๓.๒ เมื่อบัณฑิตวิทยาลัยติดต่อเชิญผู้ที่สมควรได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ได้แล้ว ให้เสนอรายงานกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ต่อคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อพิจารณาแต่งตั้ง
  - ๑๓.๓ เมื่อประธานคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ลงนามแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์แล้ว ให้บัณฑิตวิทยาลัยประกาศกำหนดวัน เวลาและสถานที่สอบให้ทราบโดยทั่วกัน และมีหนังสือเชิญถึงกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ก่อนวันสอบ ไม่น้อยกว่า ๑๐ วัน รายงานคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ให้ถือเป็นความลับสำหรับผู้สอบ
  - ๑๓.๔ ในกรณีที่กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ไม่สามารถมาตรวจสอบวิทยานิพนธ์ได้ ให้แจ้งต่อบัณฑิตวิทยาลัยโดยผ่านประธานคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์พร้อมทั้งแจ้งผลการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ด้วย

หมวดที่ ๖

การประเมินผลวิทยานิพนธ์

ข้อ ๑๔ การประเมินผลวิทยานิพนธ์

๑๔.๑ ในการสอบวิทยานิพนธ์ นิสิตต้องตอบข้อซักถามต่าง ๆ เกี่ยวกับวิทยานิพนธ์หรือเรื่องที่เกี่ยวข้อง หลังจากสอบแล้วให้คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ประชุมพิจารณาประเมินผล ในขณะที่ประเมินผลให้นิสิตออกจากห้องสอบ

๑๔.๒ ให้มีการจดบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินผลวิทยานิพนธ์ทุกครั้ง

๑๔.๓ หากคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์มีมติให้แก้ไขวิทยานิพนธ์ไม่ว่ากรณีใด ๆ นิสิตต้องแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องตามมติและคำแนะนำนั้น ก่อนที่จะนำวิทยานิพนธ์ฉบับที่แก้ไขแล้วส่งบัณฑิตวิทยาลัย กรณีที่นิสิตไม่สามารถส่งวิทยานิพนธ์ได้ทันเวลา ตามที่คณะกรรมการกำหนด จะต้องดำเนินการยื่นขอขยายเวลาการส่งวิทยานิพนธ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัย โดยผ่านความเห็นชอบของประธานคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้ การขยายเวลาต้องอยู่ภายใต้ระยะเวลา ๖ เดือน นับแต่วันสอบ หากเกินจากกำหนดนี้ ให้ถือว่าสอบไม่ผ่าน และจะต้องดำเนินการขอสอบใหม่ กรณีที่ยังคงสถานภาพนิสิตอยู่เท่านั้น

๑๔.๔ ให้คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ทำการประเมินผลวิทยานิพนธ์โดยกำหนดเป็น ๔ ระดับ ดังนี้

ผลการศึกษา	ระดับ
ดีเยี่ยม (Excellence)	A
ดี (Good)	B+
ผ่าน (Passed)	B
ตก (Failed)	F
ส่วนวิทยานิพนธ์ที่อยู่ในระหว่างการเรียบเรียงให้แสดงสถานะด้วยสัญลักษณ์ IP (In	

progress)

๑๔.๕ การลงนามของกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ในหน้าอนุมัติวิทยานิพนธ์ อาจกระทำได้เมื่อเห็นสมควร แต่ประธานคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์จะลงนามได้ต่อเมื่อวิทยานิพนธ์นั้นได้รับการแก้ไขทั้งรูปแบบ และเนื้อหาเรียบร้อยแล้วเท่านั้น จากนั้นคณะบัณฑิตวิทยาลัยจึงลงนามอนุมัติ

๑๔.๖ ให้ประธานคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์เสนอผลการประเมินต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย หากมีมติไม่เป็นเอกฉันท์ให้รวบรวมใบประเมินผลของกรรมการทุกท่าน เพื่อส่งให้คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาชี้ขาดเมื่อทราบผลการประเมิน และนิตินิตส่งวิทยานิพนธ์ฉบับที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วบัณฑิตวิทยาลัยจะประกาศผลให้ทราบโดยทั่วกัน

ข้อ ๑๕ การส่งวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

๑๕.๑ เมื่อนิสิตแก้ไขเนื้อหาและรูปแบบ ตามมติคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์แล้ว ให้นิสิตส่งวิทยานิพนธ์ฉบับที่แก้ไขที่มีลายมือชื่อคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ครบถ้วนทุกคน จำนวน ๗ เล่ม โดยเย็บเล่มและเข้าปกแข็งเรียบร้อย ตามรูปแบบที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนดพร้อมด้วยบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษอีกอย่างละ ๒ ชุด และแผ่นซีดีบันทึกไฟล์หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

ทั้งที่เป็นแบบไฟล์ Microsoft Word และไฟล์ Adobe PDF จำนวนไฟล์ละ ๑ แผ่น ต่อบัณฑิตวิทยาลัย วันที่นิสิตส่งวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ถือว่าเป็นวันที่นิสิตสำเร็จการศึกษา

๑๕.๒ ในกรณีที่นิสิตประสงค์จะเผยแพร่วิทยานิพนธ์หรือมอบให้แก่หน่วยงานใดตามข้อผูกพันหรืออื่น ๆ หลังจากที่ได้รับอนุมัติวิทยานิพนธ์ ให้นิสิตยื่นคำร้องพร้อมด้วยวิทยานิพนธ์ตามจำนวนที่ต้องการเสนอต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อพิจารณาลงนามในหน้าอนุมัติ ทั้งนี้ให้แนบวิทยานิพนธ์ฉบับซึ่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยลงนามไว้แล้ว ๑ เล่ม พร้อมทั้งแผ่นบันทึกข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์จำนวน ๑ ชุด

๑๕.๓ วิทยานิพนธ์และบทคัดย่อทั้งฉบับภาษาไทย และภาษาอังกฤษของนิสิตที่สำเร็จการศึกษาให้เป็นลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย ก่อนนำไปพิมพ์เผยแพร่ต้องได้รับอนุมัติจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๖ นิสิตที่ได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงการวิทยานิพนธ์และลงทะเบียนไว้แล้วก่อนที่จะประกาศใช้ระเบียบนี้ ให้ปฏิบัติตามระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลักษณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติวิทยานิพนธ์ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๔๖

ข้อ ๑๗ นิสิตที่ได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ และลงทะเบียนภายหลังจากที่ประกาศใช้ระเบียบนี้แล้ว ให้ปฏิบัติตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

(พระศรีสิทธิมนี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประธานคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาภาคฤดูร้อน พ.ศ.๒๕๕๒

เพื่อให้การจัดการศึกษาในภาคการศึกษาฤดูร้อนในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย เพละเพื่ออนุมัติให้เป็นไปตามความในข้อ ๙ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยอาศัยมติที่ประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๔๒ เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๔๒ บัณฑิตวิทยาลัย จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

- ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาภาคฤดูร้อน พ.ศ. ๒๕๕๒
- ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป
- ข้อ ๓ ภาคการศึกษาฤดูร้อน ต้องมีเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ และมีจำนวนชั่วโมงการศึกษาในแต่ละรายวิชาเท่ากับการศึกษาภาคปกติ
- ข้อ ๔ จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดให้นิสิตลงทะเบียนในภาคการศึกษาฤดูร้อนไม่น้อยกว่า ๓ หน่วยกิต และไม่เกิน ๖ หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป
- นิสิต ที่ประสงค์จะลงทะเบียนน้อยกว่าหรือมากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๔ ให้ยื่นคำร้องต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติเป็นกรณีพิเศษ
- ข้อ ๕ อัตราค่าธรรมเนียมการศึกษาในภาคการศึกษาฤดูร้อนให้เป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด
- ข้อ ๖ ให้ใช้ระเบียบนี้สำหรับนิสิตที่เข้าศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒
- ข้อ ๗ ให้คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๒

(พระมหาสมจินต์ สมมาปญโญ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
ประธานคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.๒๕๔๘

โดยที่เห็นเป็นการสมควรปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตและพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.๒๕๔๘ ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ จึงออกประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ไว้ดังต่อไปนี้

๑. ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต
๒. ระดับปริญญาโท มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๓๘ หน่วยกิต โดยแบ่งการศึกษา เป็น ๒ แผน ดังนี้

๑) แผน ก เป็นการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยมีการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้
แบบ ก (๑) ทำเฉพาะวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๓๘ หน่วยกิต และบัณฑิตวิทยาลัยอาจจัดให้ศึกษารายวิชาเพิ่มเติม โดยไม่ต้องนับหน่วยกิต เพื่อคุณภาพการศึกษาของผู้ศึกษา
แบบ ก (๒) ศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า ๒๖ หน่วยกิต และทำวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๑๒ หน่วยกิต จำแนกประเภทดังนี้

วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า	๘	หน่วยกิต
วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต
วิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
วิทยานิพนธ์		๑๒	หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	ไม่น้อยกว่า	๓๘	หน่วยกิต

๒) แผน ข ศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า ๓๒ หน่วยกิต และทำการศึกษาคิสรซึ่งมีค่าเทียบได้ ๖ หน่วยกิต จำแนกประเภท ดังนี้

วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า	๘	หน่วยกิต
วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต
วิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต
การศึกษาคิสร		๖	หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	ไม่น้อยกว่า	๓๘	หน่วยกิต

๓. ระดับปริญญาเอก แบ่งการศึกษาเป็น ๒ แบบ ดังนี้

๑) แบบ ๑ ผู้เข้าศึกษาต้องทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๕๔ หน่วยกิต แบ่งการศึกษาเป็น ๒ แบบ โดยบัณฑิตวิทยาลัยอาจจัดให้ศึกษารายวิชาเพิ่มเติม โดยไม่ต้องนับหน่วยกิต เพื่อคุณภาพการศึกษาของผู้ศึกษา

แบบ ๑.๑ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโทต้องทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๕๔ หน่วยกิต

แบบ ๑.๒ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรีหรือเปรียญธรรม ๙ ประโยค ซึ่งบัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษ ต้องทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๗๘ หน่วยกิต

๒. แบบ ๒ แบ่งการศึกษาเป็น ๒ แบบ ดังนี้

แบบ ๒.๑ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท ต้องศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า ๑๙ หน่วยกิต และทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๓๖ หน่วยกิต จำแนกประเภทดังนี้

วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
วิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
วิทยานิพนธ์		๓๖	หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	ไม่น้อยกว่า	๕๔	หน่วยกิต

ทั้งนี้ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๘

(พระราชรัตนโมลี)

อุปนายกสภามหาวิทยาลัย ทำหน้าที่แทน

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง กำหนดรายวิชาให้นิสิตคฤหัสถ์ศึกษาเพิ่มเติม

เพื่อให้การจัดการศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับคฤหัสถ์ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัยจึงสมควรกำหนดรายวิชาบาลีให้ศึกษาเพิ่มเติม

อาศัยมติที่ประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๙ จึงให้ยกเลิกประกาศบัณฑิตวิทยาลัย เรื่อง กำหนดรายวิชาให้นิสิตคฤหัสถ์ศึกษาเพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘ และกำหนดรายวิชาบาลีให้ศึกษาเพิ่มเติม ดังนี้

๑. วิชา ๑๐๒ ๓๐๒ การใช้ภาษาบาลี ๑ (๓) (๓-๐-๖)

Usage of Pali I

๒. วิชา ๑๐๒ ๓๐๖ การใช้ภาษาบาลี ๒ (๓) (๓-๐-๖)

Usage of Pali II

ให้รายวิชาเหล่านี้เป็นรายวิชาเรียนเสริมโดยไม่นับหน่วยกิตและแสดงผลการเรียนด้วยสัญลักษณ์ S หรือ U

นิสิตที่สอบได้เปรียญธรรมหรือบาลีศึกษาตั้งแต่ประโยค ป.๓ ขึ้นไป หรือสำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรภาษาบาลี ไม่ต้องลงทะเบียนเรียน ทั้งนี้ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๙ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๙

(พระมหาสมจินต์ สมมาปณโณ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดรหัสประจำรายวิชา

เพื่อให้การกำหนดรหัสประจำรายวิชาในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ-ราชวิทยาลัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ-ราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๐ จึงออกประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดรหัสประจำรายวิชา ไว้ดังต่อไปนี้

ก. การกำหนดรหัสประจำรายวิชา ประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

- ๑) รหัสรายวิชา
  - ๒) ชื่อวิชา
  - ๓) จำนวนหน่วยกิต
  - ๔) จำนวนชั่วโมงบรรยาย
  - ๕) จำนวนชั่วโมงปฏิบัติการ
  - ๖) จำนวนชั่วโมงศึกษานอกเวลา
๑. รหัสรายวิชาในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยประกอบด้วยเลข ๖ หลัก ตัวอย่าง ๑๐๑ ๒๑๑

๑.๑ เลขตัวที่ ๑ หมายถึง คณะและระดับของหลักสูตร ดังนี้

๑) เลข ๑	หมายถึง คณะพุทธศาสตร์	หลักสูตรระดับปริญญาตรี
๒) เลข ๒	หมายถึง คณะครุศาสตร์	หลักสูตรระดับปริญญาตรี
๓) เลข ๓	หมายถึง คณะมนุษยศาสตร์	หลักสูตรระดับปริญญาตรี
๔) เลข ๔	หมายถึง คณะสังคมศาสตร์	หลักสูตรระดับปริญญาตรี

- ๕) เลข ๕ หมายถึง หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต
- ๖) เลข ๖ หมายถึง หลักสูตรระดับพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
- ๗) เลข ๗ หมายถึง หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง
- ๘) เลข ๘ หมายถึง หลักสูตรระดับพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
- ๙) เลข ๙ หมายถึง หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรหลังพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

๑.๒ เลขตัวที่ ๒ และ ๓ หมายถึง สาขาวิชา เริ่มตั้งแต่เลข ๐๑ ไปถึง ๙๙ ในทุกหลักสูตร โดยให้นับเลขตามลำดับการเปิดสาขาวิชา และเลข ๐๐ หมายถึง หลายสาขาวิชาในหลักสูตรนั้นบังคับให้ศึกษารายวิชาเหมือนกัน

๑.๓ เลขตัวที่ ๔ หมายถึง ชั้นปีที่จัดให้มีการศึกษารายวิชานั้นในระดับปริญญาตรี ตั้งแต่ชั้นปีที่ ๑ เป็นต้นไป และหมายถึงภาคการศึกษาที่จัดให้มีการศึกษารายวิชานั้นในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต พุทธศาสตรมหาบัณฑิต ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต และประกาศนียบัตรหลังพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ ๑ เป็นต้นไป

๑.๔ เลขตัวที่ ๕ และ ๖ หมายถึง ลำดับรายวิชาในแต่ละหลักสูตร เริ่มตั้งแต่เลข ๐๑ ไปถึง ๙๙ และเลข ๐๐ หมายถึง สารนิพนธ์ หรือวิทยานิพนธ์

๑.๕ รายวิชาที่เป็นวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปและวิชาแกนพระพุทธศาสนา ให้กำหนดเลข ๓ ตัวแรกเป็นเลข ๐๐๐

๒. ชื่อรายวิชา

- ๒.๑ ให้เขียนชื่อเต็มของรายวิชา ไม่จำกัดจำนวนตัวอักษร
- ๒.๒ หลักสูตรภาษาไทย ให้เขียนชื่อรายวิชาด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ๒.๓ หลักสูตรภาษาอังกฤษ ให้เขียนชื่อรายวิชาด้วยภาษาอังกฤษอย่างเดียว
- ๒.๔ หลักสูตรภาษาอื่นจากภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ให้เขียนชื่อรายวิชาด้วยภาษานั้นๆ และภาษาอังกฤษ

๓. จำนวนหน่วยกิต

ต้องเป็นเลขไม่มีทศนิยม ไม่เกิน ๒ หลัก

๔. จำนวนชั่วโมงบรรยาย

คิดเป็นจำนวนชั่วโมงต่อ ๑ สัปดาห์ และต้องเป็นเลขไม่มีทศนิยม ไม่เกิน ๒ หลัก

๕. จำนวนชั่วโมงปฏิบัติการ

๕.๑ คิดเป็นจำนวนชั่วโมงต่อ ๑ สัปดาห์ และต้องเป็นเลขไม่มีทศนิยม ไม่เกิน ๒ หลัก

๕.๒ จำนวนชั่วโมงปฏิบัติการรวมถึงการปฏิบัติให้ห้องทดลอง หรือการปฏิบัติในภาคสนาม

๖. จำนวนศึกษานอกเวลา

คิดเป็นจำนวนชั่วโมงต่อ ๑ สัปดาห์ และต้องเป็นเลขไม่มีทศนิยม ไม่เกิน ๒ หลัก

ข. การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

๑. การกำหนดรหัสรายวิชาใหม่เพื่อใช้กับรายวิชาใหม่ สามารถกระทำได้ที่

๒. การเปลี่ยนชื่อรายวิชาเดิมเป็นชื่อใหม่ และใช้รหัสรายวิชาใหม่ กระทำได้แต่ต้องตรวจสอบให้ละเอียดก่อนว่าไม่ซ้ำซ้อนกับรหัสรายวิชาอื่น

๓. การเปลี่ยนชื่อรายวิชาเดิมเป็นชื่อใหม่ แต่ใช้รหัสเดิมจะกระทำไม่ได้ ยกเว้นแต่จะได้ประกาศยกเลิกการใช้รหัสรายวิชานั้นเป็นเวลาอย่างน้อย ๕ ปีแล้ว และรายวิชาในหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติให้เปิดสอนแล้ว แต่ยังไม่มีการนิสิตลงทะเบียนเรียน

ทั้งนี้ ให้ใช้ประกาศนี้สำหรับหลักสูตรที่ปรับปรุงใหม่และหลักสูตรใหม่ ตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

(พระธรรมโกศาจารย์)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

หน้า ๑๖

เล่ม ๑๑๖ ตอนพิเศษ ๖๓ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๑ กันยายน ๒๕๖๒

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เรื่อง ปริญญาในสาขาวิชาและอักษรย่อสำหรับสาขาวิชา พ.ศ. ๒๕๕๒

โดยที่เป็นการสมควรให้มีปริญญาในสาขาวิชาและอักษรย่อสำหรับสาขาวิชา
ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อให้สอดคล้องกับความในมาตรา ๕๔
แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๐ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒ จึงมีมติ
ให้ประกาศกำหนดปริญญา ในสาขาวิชาและอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาของมหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยไว้ ดังต่อไปนี้

ปริญญามีสามชั้น คือ

เอก	เรียกว่า	"พุทธศาสตรบัณฑิต"	ใช้อักษรย่อ "พ.ศ."
โท	เรียกว่า	"พุทธศาสตรมหาบัณฑิต"	ใช้อักษรย่อ "พ.ม."
ตรี	เรียกว่า	"พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต"	ใช้อักษรย่อ "พ.ด."

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

พระสุเมธาธิบดี

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

**ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนิสิตหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต พ.ศ. ๒๕๕๗**

เพื่อให้การสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนิสิตหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๗ วันพุธที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๗

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนิสิตหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต พ.ศ. ๒๕๕๗

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือประกาศอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

“นิสิต” หมายความว่า นิสิตหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“สถาบันภาษา” หมายความว่า สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“MCU-GET: MCU-Graduate English Test” หมายความว่า การสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษที่ดำเนินการโดยสถาบันภาษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อ ๕ นิสิตหลักสูตรระดับมหาบัณฑิตทุกสาขาวิชาของมหาวิทยาลัยต้องผ่านการเรียนในหลักสูตรภาษาอังกฤษ ตามเกณฑ์ที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด ในหลักสูตรภาษาอังกฤษ mcu ๐๐๓ และ mcu ๐๐๔ หรือสมัครสอบ MCU-GET ตามเวลาที่สถาบันภาษากำหนด สำหรับนิสิตผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร ป.บส., ป.ทศ. และ ป.สศ. ต้องผ่านการเรียนในหลักสูตรภาษาอังกฤษตามที่สถาบันภาษากำหนด จึงจะมีสิทธิ์ขออนุมัติสำเร็จการศึกษา

กรณีนิสิตผ่านการเรียนหลักสูตรภาษาอังกฤษหรือผ่านการสอบ MCU-GET หรือผ่านการสอบภาษาอังกฤษจากสถาบันอื่นๆ ที่บัณฑิตวิทยาลัยรับรอง ภายในระยะเวลาไม่เกิน ๒ ปี ก่อนได้รับคัดเลือกเข้าศึกษา ได้รับยกเว้นไม่ต้องสมัครเรียนหรือสมัครสอบ MCU-GET อีก

ข้อ ๖ การสมัครเรียนและสมัครสอบ

(๑) นิสิตยื่นใบสมัครเข้าเรียนในหลักสูตรภาษาอังกฤษ หรือสมัครสอบ MCU-GET ตามเวลาที่สถาบันภาษากำหนด

(๒) อัตราค่าธรรมเนียมการสมัครเรียนหลักสูตรภาษาอังกฤษหรือการสมัครสอบ MCU-GET ให้เป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

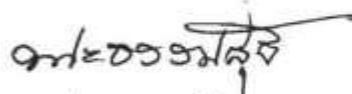
ข้อ ๗ การสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษจากสถาบันภาษาอื่นๆ ให้เป็นไปตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๘ ให้ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๘ เป็นต้นไป ปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

ข้อ ๙ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

(พระธรรมสุธี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง การเรียกชื่องานนิพนธ์ของหลักสูตรระดับมหาบัณฑิตและระดับดุษฎีบัณฑิต

เพื่อให้การเรียกชื่องานนิพนธ์ของหลักสูตรระดับมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยมติที่ประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๙ จึงออกประกาศบัณฑิตวิทยาลัย เรื่อง การเรียกชื่องานนิพนธ์ของหลักสูตรระดับมหาบัณฑิตและระดับดุษฎีบัณฑิต ดังนี้

๑. ให้เรียกชื่องานนิพนธ์ของหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต แผน ก ว่า "สารนิพนธ์" ภาษาอังกฤษเรียกว่า "Research Paper"
๒. ให้เรียกชื่องานนิพนธ์ของหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต แผน ก ว่า "วิทยานิพนธ์" ภาษาอังกฤษเรียกว่า "Thesis"
๓. ให้เรียกชื่องานนิพนธ์ของหลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิต ว่า "ดุษฎีนิพนธ์" ภาษาอังกฤษเรียกว่า "Dissertation"

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(พระมหาสมบурณ์ วุฑฒิกโร,ดร.)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
ประธานคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ง
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ที่ ๑๒๒๘/๒๕๖๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรุษฎีบัณฑิต และพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เพื่อให้การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรุษฎีบัณฑิต และหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ และแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓)
พ.ศ. ๒๕๕๘ ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงแต่งตั้งผู้มีรายนามดังต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรุษฎี
บัณฑิต และหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ในสาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย

คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรุษฎีบัณฑิต

และหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

*****

บัณฑิตวิทยาลัย (ส่วนกลาง)

๑. พระมหาสมบุญ ฐุฑฒิกโร, รศ. ดร.	ประธานกรรมการ
๒. พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, รศ. ดร.	รองประธานกรรมการ
๓. พระเมธีวราญาณ, ผศ. ดร.	กรรมการ
๔. พระมหาทวี มหาปณฺโณ, ผศ. ดร.	กรรมการ
๕. พระมหาสุสันต์ สุขวฑฒโน, ผศ. ดร.	กรรมการ
๖. รศ. ดร.ประพันธ์ สุขจร	กรรมการ
๗. รศ. ดร.สุเทพ พรหมเลิศ	กรรมการ
๘. รศ. ดร.ณัฏฐ์ ศรีดี	กรรมการ
๙. ผศ. ดร.เมธิกฤษณา วิชาโณม	กรรมการ
๑๐. ผศ. ดร.ดวงเพชร สมศรี	กรรมการ
๑๑. ผศ.พิเศษ ดร.อรชร ไกรจักร์	กรรมการ
๑๒. รศ. ดร.ประเวศ อินทองปาน	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
๑๓. รศ. ดร.สำเนียง เลื่อมใส	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
๑๔. ผศ. ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

๑๕. ผศ. ดร.มนตรี สิริโรจนานันท์
๑๖. พระมหาสันติ อธิภทฺโท, ดร.
๑๗. พระเสถียร สุทธิสัทโท
๑๘. ดร.สมคิด เศษวงค์
๑๙. ดร.อุตม จันทิมา
๒๐. นายภพภพ เทพธานี
๒๑. นายวิทยา ปานโซ่
๒๒. แมชีญูชญา สุภักดิ์

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
กรรมการและเลขานุการ
กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

วิทยาเขตขอนแก่น

๑. พระมหามิตร ฐิตปญฺโญ, วศ. ดร.
๒. พระมหาดาวสยาม วชิรปญฺโญ, ผศ. ดร.
๓. ดร.อดุลย์ หลานวงศ์
๔. วศ. ดร.เกียรติศักดิ์ บังเพลิง
๕. ผศ. ดร.ธีระพงษ์ มีโสง
๖. ผศ. ดร.หอมหวล บัวระภา

กรรมการ
กรรมการ
กรรมการ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

วิทยาเขตเชียงใหม่

๑. พระครูสิริบริษัทยาคุณาศาสก์, ดร.
๒. พระครูพิพิธสุตาทรร, ดร.
๓. ดร.พิสิษฐ์ โคตรสุโขทัย
๔. วศ. ดร.เทพประวิณ จันทร์แรง
๕. พระครูธรรมธัชชัยวิจิตร ขยาภินนโท, ดร.
๖. วศ. ดร.วีโรจน์ อินทนนท์
๗. ผศ. ดร.ประทีป พิษทองกลาง

ประธานกรรมการ
กรรมการ
กรรมการ
กรรมการ
กรรมการ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

๑. พระครูโฆสิตวัฒน์านุกุล, ผศ. ดร.
๒. พระครูวิจิตรศีลาจาร, ดร.
๓. พระครูโสภณรัตน์บัณฑิต, ผศ. ดร.
๔. พระครูโกศลอรธกิจ, ดร.
๕. ผศ. ดร.สิทธิโชค ปาณะศรี
๖. ดร.สวัสดิ์ อโณทัย
๗. วศ. ดร.สมบุญ บุญโท

กรรมการ
กรรมการ
กรรมการ
กรรมการ
กรรมการ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

วิทยาเขตหนองคาย

๑. พระศวีญานวงศ์, ดร.	กรรมการ
๒. พระครูปริยัติสุวรรณวัฒน์, ดร.	กรรมการ
๓. พระครูพิศาลสารบัณฑิต, รศ. ดร.	กรรมการ
๔. พระครูจิ๋วธรรมธัช, รศ. ดร.	กรรมการ
๕. ผศ. ดร.สมเดช นามเกตุ	กรรมการ
๖. ผศ. ดร.หอมหวล บัรรองภา	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
๗. ผศ. ดร.วิเชียร แสนมี	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

วิทยาเขตนครราชสีมา

๑. พระมหาสุพร รกชิตธรรมโม, ผศ. ดร.	กรรมการ
๒. ผศ. ดร.เสฐียร ทังทองมะดัน	กรรมการ
๓. ดร.สิริภพ สวนสง	กรรมการ
๔. ดร.เบญจมาศ สุวรรณวงศ์	กรรมการ
๕. รศ. ดร.จำเริญรัตน์ จิตต์จิ๋วจรรยา	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
๖. ผศ. ดร.ธวัชชา เดชสุภา	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

วิทยาเขตนครสวรรค์

๑. พระศรีสมโพธิ, ดร.	กรรมการ
๒. พระมหาไฉ่ ธมมเมธี, ดร.	กรรมการ
๓. ผศ. ดร.ศิริโรจน์ นามเสนา	กรรมการ
๔. ผศ. ดร.สามภรณ์ สุขุประการ	กรรมการ
๕. ดร.วิไลนะ กัลยาณทัฬหกุล	กรรมการ
๖. ศ. ดร.วิษยะ งามจิตร์เจริญ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
๗. ผศ. ดร.มนลณี สิริระโรจนานันท์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

วิทยาเขตพะเยา

๑. พระครูวรวรรณวิฑูรย์, ผศ. ดร.	กรรมการ
๒. พระมหาพงษ์ประภากรณ์ วิสุทธิญาณเมธี, ผศ. ดร.	กรรมการ
๓. รศ. ดร.วันชัย พลเมืองดี	กรรมการ
๔. ผศ. ดร.ชูชาติ สุทธะ	กรรมการ
๕. รศ. ดร.ประยงค์ จันทน์แดง	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
๖. ผศ. ดร.สุนทร คล้ายอ้า	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

วิทยาเขตบามี่ศึกษาพุทธโฆส

๑. พระเทพสุวรรณเมธี, รศ. ดร.	กรรมการ
๒. พระมหาโกมล กมลโต, ผศ.	กรรมการ
๓. พระปลัดสมชาย บโยโค, ดร.	กรรมการ
๔. ดร.ธานี สุวรรณประทีป	กรรมการ
๕. ดร.นวลวรรณ พูนวสุพลฉัตร	กรรมการ
๖. รศ. ดร.อำพล บุตคาสาร	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
๗. รศ. ดร.สำเนียง เลื่อนใส	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

๑. พระครูพิพิธจารุธรรม, ผศ. ดร.	กรรมการ
๒. พระครูสิริวิธานานุวัตร, รศ. ดร.	กรรมการ
๓. ดร.เจริญเมธีจักร์	กรรมการ
๔. ดร.สุนทร สุขทรัพย์ทวีผล	กรรมการ
๕. พระครูวิเศษสุตถาภรณ์, ผศ. ดร.	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
๖. รศ. ดร.ปัญญา นามสง่า	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน

๑. พระชยานันท์ภุมน์, ผศ.ดร.	กรรมการ
๒. ดร.ชำนาญ เกิดช่อ	กรรมการ
๓. ดร.โสภณ บัวจันทร์	กรรมการ
๔. ผศ. ดร.เสริมศิริ อัครพูนพันธ์	กรรมการ
๕. ผศ.ฐิติพร สะสม	กรรมการ
๖. รศ. ดร.ประยงค์ จันทร์แดง	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
๗. ผศ. ดร.ประทีป พิษทองกลาง	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

๑. พระครูสิริสุตานุยุต, ผศ. ดร.	กรรมการ
๒. พระอธิการสมนึก จรรย์, ดร.	กรรมการ
๓. พระมหาอินทร์วงศ์ อัสสรภาณี, ดร.	กรรมการ
๔. ผศ. พิเศษ ดร.ปกรณ์ มหากันธา	กรรมการ
๕. ผศ. ดร.ไพจิตร ฌ วิชา	กรรมการ
๖. รศ. ดร.วีโรจน์ อินทภักดิ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
๗. ผศ. ดร.สมหวัระ แก้วสุพงษ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

๑. พระอธิการสุชาติจันทโร, ดร.	กรรมการ
๒. นายจรัสศักดิ์ บินฮ่า	กรรมการ
๓. นายสมจันทร์ ศรีปรีชยานนท์	กรรมการ
๔. รศ. ดร.ปวีตน์ บุญศรีรัตน์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
๕. ผศ. ดร.ไฉน นามณี	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด

๑. พระครูปลัดสมหมาย อตตสิทโธ, ดร.	กรรมการ
๒. พระครูวาปีจันทคุณ, ผศ. ดร.	กรรมการ
๓. ผศ. ดร.ไพฑูรย์ สวมมะไฟ	กรรมการ
๔. ดร.สังเวียน สาฆาง	กรรมการ
๕. รศ. ดร.โสวิทย์ บำรุงภักดิ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๖. พระบัญชาวุฒิ สิริจันท, ดร.	กรรมการและเลขานุการ

วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย

๑. พระรัตนภูมิ, ผศ. ดร.	กรรมการ
๒. พระครูศรีวิรัตน์การ, ผศ. ดร.	กรรมการ
๓. พระครูกิตติพัฒนานุยุต, ผศ. ดร.	กรรมการ
๔. พระอัครราชสุทนต์ สิริวทฒโน, ดร.	กรรมการ
๕. พระครูไพโรจน์ศิริวิรัช, ดร.	กรรมการ
๖. รศ. ดร.สิญญา สะสอง	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
๗. ผศ. ดร.ชุตินันต์ สะสอง	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

๑. พระศรีสิญญาณภูมิ, ดร.	กรรมการ
๒. พระครูปลัดพิระพันธ์ ธมมวฑฒโธ, ดร.	กรรมการ
๓. ดร.กาญจนพงศ์ สุวรรณ	กรรมการ
๔. ดร.หุนศักดิ์ กมล	กรรมการ
๕. พระมหาวิฑูรย์ สิทธิเมธี, ดร.	กรรมการ
๖. พระมหาโยธิน โยธโก, รศ. ดร.	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๗. รศ. ดร.สุยพัฒน์ อนนท์जारย์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

วิทยาเขตอุบลราชธานี

๑. พระครูธรรมธรศิริวัฒน์ สิริวัฒนโน, ผศ. ดร.	กรรมการ
๒. พระครูโกศลวิहारคุณ, ดร.	กรรมการ
๓. ผศ. ดร.สิปปมิ่งกุล ป็องภา	กรรมการ
๔. ดร.นคร จันทราช	กรรมการ
๕. ดร.ทิพย์ภวิษณ์ ไชชาติ	กรรมการ
๖. รศ. ดร.วิเศษ ปัญญาภา	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
๗. ผศ. ดร.สุชาติ บุษย์ชยานนท์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์

๑. พระมหาพจน์ สุวโจ, ผศ. ดร.	กรรมการ
๒. พระครูศรีปัญญาภิรม, ผศ. ดร.	กรรมการ
๓. พระปลัดกิตติ ยุตติธโร, ดร.	กรรมการ
๔. ดร.บรรพต แคนไสย	กรรมการ
๕. ดร.ภักขวิชช์ สุขเสน	กรรมการ
๖. รศ. ดนัย บริชาเพิ่มประสิทธิ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
๗. ผศ. ดร.อภิญวัฒน์ โพธิ์สาน	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ

๑. พระมหาชุนทอง เขมสิริ, ผศ. ดร.	กรรมการ
๒. พระพรสวรรค์ อธิญาโน, ดร.	กรรมการ
๓. พระกัญจน์ กนตธมโม, ดร.	กรรมการ
๔. พระมหาองชัย อุตโสภาโน, ดร.	กรรมการ
๕. ดร.สุทัศน์ ประทุมแก้ว	กรรมการ
๖. ผศ. ดร.สุชาติ บุษย์ชยานนท์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
๗. ดร.พิรวัส อินทวิ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

วิทยาเขตแพร่

๑. พระราชเชมากร, รศ. ดร.	กรรมการ
๒. พระครูสุนทรธรรมนิทัศน์, ผศ. ดร.	กรรมการ
๓. พระศักดิ์ธัช สิวโร, ดร.	กรรมการ
๔. ผศ. ดร.พรหมเรศ แก้วโมลา	กรรมการ
๕. รศ.วีโรจน์ ศรีคำภา	กรรมการ
๖. ผศ. ดร.สมหวัง แก้วสุพงษ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
๗. ผศ. ดร.สยาม ราชวัตร	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

วิทยาลัยสงฆ์เลย

๑. พระราชปรีชาภรณ์, ดร.	กรรมการ
๒. พระมหาสุภาวิญญ์ ปภัสสโร, รศ.	กรรมการ
๓. ดร.จารุกิตติ์ พริยสุวัฒน์	กรรมการ
๔. ดร.อุตร จันทวัน	กรรมการ
๕. ดร.สุวิบูลย์ จำรูญศิริ	กรรมการ
๖. รศ. ดร.สุขพัฒน์ อนนท์จารย์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
๗. ผศ. ดร.สาคร พรหมโคตร	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

ให้คณะกรรมการชุดนี้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐาน
คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๒ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕

(พระราชปรีชิติกวี, ศ.ดร.)

อธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก จ
ประวัติและผลงานอาจารย์ประจำหลักสูตร

๑. ชื่อ/ฉายา/สกุล พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิโกโร (พรรณนา)
 ๒. ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์
 ๓. สาขาที่เชี่ยวชาญ พระพุทธศาสนา
 ๔. สังกัด-สถานที่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๕. ภาระงานในความรับผิดชอบ(ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๕.๑ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑.	Buddhists and Social Work	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒.	ปรัชญาตะวันตกสมัยกลาง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓.	ธรรมะประยุกต์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕.๒ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาโท

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑.	พระพุทธศาสนามหายาน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒.	พุทธปรัชญาเถรวาท	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓.	ศึกษางานสำคัญทางพระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔.	พระพุทธศาสนาภาษาอังกฤษ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕.๓ ประสบการณ์ในการสอนปริญญาเอก

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑.	งานนิพนธ์ทางพระพุทธศาสนาเพื่อการวิจัย	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒.	พระพุทธศาสนากับการตีความ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓.	พระพุทธศาสนากับการใช้เหตุผล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔.	พระพุทธศาสนากับวิทยาการสมัยใหม่	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๖. ผลงานทางวิชาการ (งานวิจัย/บทความทางวิชาการ/หนังสือ/ตำรา)

๖.๑ งานวิจัย

- พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิโกโร. “ความหลากหลายในการตีความแนวคิดเรื่องจิตของนิกายโยคจาร”. วารสารพุทธศาสนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ปีที่ ๒๗ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๓) : ๑-๔๓.
 พระครูโพธิสุตาทรร, พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิโกโร, และแม่ชีกฤษณา รักษาโณม. “กระบวนการการปลูกฝังศรัทธาบนฐานของปัญญา ด้วยกระบวนการการสร้างพระพุทธปฏิมา”. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๕ (กันยายน - ตุลาคม ๒๕๖๒) : ๑๔๒๒-๑๔๓๓.
 ชันทอง วิชาเดช,พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิโกโร และประพันธ์ ศุภษร. “การแผ่เมตตาในสังคมไทยตามคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท”. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ปีที่ ๒๗ ฉบับที่ ๕๕ (กันยายน - ธันวาคม ๒๕๖๒) : ๒๓-๓๙.

๖.๒ บทความทางวิชาการ

Phramaha Somboon Uddhikaro. "Establishment of Mindfulness in Buddhist Meditation: Where and How?". International Symposium Mindfulness and Human Cognition A Joint Research Project of Buddhist studies, Psychology, and Neuroscience. 10 th March 2021. Supported by JSPS KAKENHI Grant Number 20K20323.P.1-2. Proceeding.

๖.๓ ตำราและหนังสือ

พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิโกโร. (๒๕๖๑). พระพุทธศาสนามหายาน นิกายโยคาจารย์: จิตนิยมหรือมิใช่. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เซ็นจูรี่. จำนวน ๔๑๕ หน้า.

๗. กิจกรรมที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา

- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑. ชื่อ/ฉายา/สกุล พระธรรมวัชรบัณฑิต (สมจินต์ สมมาปญโญ)
 ๒. ตำแหน่งทางวิชาการ ศาสตราจารย์
 ๓. สาขาที่เชี่ยวชาญ พระพุทธศาสนา
 ๔. สังกัด-สถานที่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๕. ภาระงานในความรับผิดชอบ(ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๕.๑ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑.	ปรัชญาเบื้องต้น	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕.๒ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาโท

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑.	พระไตรปิฎกวิเคราะห์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒.	พุทธปรัชญา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓.	กรรมฐาน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕.๓ ประสบการณ์การสอนปริญญาเอก

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑.	สัมมนาพระไตรปิฎกและอรรถกถา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒.	งานนิพนธ์ทางพระพุทธศาสนาเพื่อการวิจัย	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓.	ระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูงทางปรัชญา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔.	สัมมนาพระพุทธศาสนากับวิทยาการสมัยใหม่	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๖. ผลงานทางวิชาการ (งานวิจัย/บทความทางวิชาการ/หนังสือ/ตำรา)

๖.๑ งานวิจัย

พระราชปริยัติกวี (สมจินต์ สมมาปญโญ). “การศึกษาวิเคราะห์หาแก่นธรรมจากชาดก”.วารสารมหาจุฬา
 วิชาการ. ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๑) :๑-๑๗.

คณาภรณ์ คำสอนทา,พระราชปริยัติกวี และชนทอง วัฒนะประดิษฐ์. “รูปแบบการระงับอธิกรณ์ของคณะสงฆ์ไทย
 ตามหลักพุทธสันติวิธี”. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. ปีที่ ๗ ฉบับพิเศษ (พฤษภาคม ๒๕๖๒) :
 ๑๘๓-๑๐๗.

๖.๒ หนังสือ/ตำรา

พระธรรมวัชรบัณฑิต (สมจินต์ สมมาปญโญ). (๒๕๖๓). **คัมภีร์ปาฐกถาและศาสตราจารย์**.กรุงเทพมหานคร : โรง
 พิมพ์ประยุรสาส์นการพิมพ์. จำนวน ๑๕๕ หน้า.

พระธรรมวัชรบัณฑิต.(สมจินต์ สมมาปญโญ). (๒๕๖๔). **บริหารแบบไม่บริหาร**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
 ประยุรสาส์นการพิมพ์.๒๕๖๔. จำนวน ๑๒๔ หน้า.

พระธรรมวัชรบัณฑิต (สมจินต์ สมมาปญโญ). (๒๕๖๔). **๓๕ ปีเคยลิขิตสะท้อนคิดสะท้อนธรรม**.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ประยุรสาส์นการพิมพ์. จำนวน ๒๑๒ หน้า.

๗.กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา

- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑. ชื่อ/ฉายา/สกุล พระเทพพรเมธี (ประสิทธิ์ พรหมรสี)
 ๒. ตำแหน่งทางวิชาการ รองศาสตราจารย์
 ๓. สาขาที่เชี่ยวชาญ พระพุทธศาสนา
 ๔. สังกัด-สถานที่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๕. ภาระงานในความรับผิดชอบ(ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๕.๑ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี

ที่	วิชา	หน่วยงาน/สถาบัน
๑.	ปรัชญาเบื้องต้น	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒.	พุทธปรัชญา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓.	ปรัชญาตะวันตก	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔.	ศาสนาเปรียบเทียบ	มหาวิทยาลัยมหิดล

๕.๒ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาโท

ที่	วิชา	หน่วยงาน/สถาบัน
๑.	พุทธปรัชญา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒.	พุทธจริยศาสตร์กับปัญหาสังคมร่วมสมัย	วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี
๓.	พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕.๓ ประสบการณ์การสอนปริญญาเอก

ที่	วิชา	หน่วยงาน/สถาบัน
๑.	สัมมนาปัญหาปรัชญา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๖. ผลงานทางวิชาการ (งานวิจัย/บทความทางวิชาการ/หนังสือ/ตำรา)

๖.๑ งานวิจัย

พระราชพรเมธี (ประสิทธิ์ พรหมรสี), พิเชฐ ทังโต, พระปลัดระพิน พุทธิสารโ, พระครูวิมลศิลป์กิจ, และลำพอง กลมกุล. “รูปแบบการจัดการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมอาเซียนในกลุ่มประเทศ CLMV สำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. จำนวน ๔๘๖ หน้า.

บุญนดา สุปยพันธุ์, ชันทอง วัฒนะประดิษฐ์ และพระเทพพรเมธี (ประสิทธิ์ พรหมรสี). “กระบวนการพัฒนาเยาวชนสร้างสื่อสันติสุขในสังคมออนไลน์”.วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔) : ๓๐๔-๓๑๘.

Phra Theppavaramethi,Kamalas Phoowachanathipong,Yasumin Inkrungkao,Lampong Klomkul, “A Movement Model of Buddhist Reform for Peaceful Society Development”
Solid State Technology Indexed by Scopus.Volum:63,Issue:2s,Publication Year:2020.P.1489-1495.

๖.๒ บทความวิจัย/บทความทางวิชาการ

Phra Rajvaramethi Inkrungkao, Lampong Klomkul. (2019). Asean Cross Cultural Learning of CLMV Students Studying At Mahachulalongkornrajavidyalaya University in Thailand. **International Journal of Management and Applied Science**, ISSN: 2394-7926 Volume-5, Issue-9, September. (pp. 54-58).

Phra Rajvaramethi Inkrungkao, Lampong Klomkul. (2019). An Instructional Model of ASEAN Cross Cultural Learning of CLMV Students in Mahachulalongkornrajavidyalaya University. **International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering**. ISSN: 2278-3075, Volume-8, Issue-6S3, April. (pp.397-400). SCOPUS.

๖.๓ หนังสือ/ตำรา

พระราชวรเมธี (ประสิทธิ์ พรหมรสี). (๒๕๖๒). **จากการปฏิรูปสู่ การปฏิบัติ แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา**. พระนครศรีอยุธยา : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. จำนวน ๒๔๕ หน้า.

พระเทพพรเมธี (ประสิทธิ์ พรหมรสี). (๒๕๖๒). **การจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพและสันติภาพในประชาอาเซียน:จากการวิจัยสู่ปฏิบัติ**. พระนครศรีอยุธยา : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. จำนวน ๒๓๘ หน้า.

พระเทพพรเมธี (ประสิทธิ์ พรหมรสี). (๒๕๖๓). **โมเดลต้นแบบนวัตกรรม มจร สู้ภัยโควิด-19**. พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. จำนวน ๑๖๖ หน้า.

พระเทพพรเมธี (ประสิทธิ์ พรหมรสี). (๒๕๖๔). **วิชาชีพวิธีการบริหารบนฐานวิถีชีวิตใหม่**. พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. จำนวน ๑๑๕ หน้า.

๗. กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา

- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑. ชื่อ/ฉายา/สกุล พระเทพวัชรจารย์ (เทียบ สิริญาโณ)
 ๒. ตำแหน่งทางวิชาการ รองศาสตราจารย์
 ๓. สาขาที่เชี่ยวชาญ พระพุทธศาสนา
 ๔. ลังกัด-สถานที่ คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๕. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๕.๑ ประสบการณ์ในการสอนปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	Dhammapada Studies	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	Pali literature	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	Pali Composition & Translation	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕.๒ ประสบการณ์ในการสอนปริญญาโท

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	การใช้บาลี ๑	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	Introduction to Pali	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	Pali literature	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔	Pali Language	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕	สัมมนาวิทยานิพนธ์	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๖	การใช้ภาษาบาลี ๒	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕.๓ ประสบการณ์ในการสอนปริญญาเอก

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	งานวิชาการภาษาอังกฤษเพื่อการวิจัย	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	การใช้บาลี ๒	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	สัมมนาพระพุทธศาสนากับวิชาชีพ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๖. ๖. ผลงานทางวิชาการ (งานวิจัย/บทความทางวิชาการ/หนังสือ/ตำรา)

๖.๑ งานวิจัย

พระราชปริยัติมุนี (เทียบ สิริญาโณ). “การพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้แนวพุทธสู่การเปลี่ยนแปลงภายใน”. วารสาร มจร บาลีศึกษายุทธศาสตร์ปริทรรศน์. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๔) : ๑ – ๑๑.

พระราชปริยัติมุนี (เทียบ สิริญาโณ), อรทัย มีแสง, เตชฤทธิ์ โอธูสู. “พระพุทธศาสนาในสาธารณรัฐเกาหลี : ประวัติศาสตร์ พัฒนาการความสัมพันธ์ทางสังคมและสถานการณ์ปัจจุบัน”. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ มจร. ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๑) : ๑-๑๖.

พระมหาชนบ สหายปญโญ, พระมหาสุขสันต์ สุขวฑฒโน และพระราชปริยัติมุนี (เทียบ สิริญาโณ). “การวิเคราะห์วรรณกรรมลายลักษณ์ เรื่อง ท้าวชมพูฉบับภาคใต้”. วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๒๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๒) ๘๘-๑๐๑.

๖.๒ บทความทางวิชาการ

พระมหานุกูล อริยธรรมวัฒนา, พระมหาพรชัย ศรีภักดี และพระราชปริยัติมุนี (เทียบ สิริญาโณ). “การบูรณาการการตีความหลักศาสนปฎิฐานกับความจริงในเรื่องเล่าของปอล ริเคอร์”. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๖ (สิงหาคม ๒๕๖๒) : ๓๑๒๔-๓๑๓๗.

๗. กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา

- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑. ชื่อ/ฉายา/สกุล พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส,ดร.
 ๒. ตำแหน่ง ศาสตราจารย์
 ๓. สาขาที่เชี่ยวชาญ พระพุทธศาสนา, สันติศึกษา
 ๔. สังกัด-สถานที่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๕.ภาระงานในความรับผิดชอบ(ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๕.๑ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาโท

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑.	ทฤษฎีสันติภาพ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒.	การไกล่เกลี่ยคนกลาง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓.	ทฤษฎีความขัดแย้งและความรุนแรง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔.	สัมมนาสันติศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕.	พระพุทธศาสนาเพื่อสันติภาพ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๖.	พุทธสันติวิธี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗.	ชั้นดีธรรมทางศาสนา	

๕.๒ ประสบการณ์ในการสอนปริญญาเอก

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑.	แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสันติศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒.	พุทธสันติวิธี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓.	ระเบียบวิจัยขั้นสูงว่าด้วยสันติภาพ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔.	ภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕.	กระบวนการสร้างความปรองดองโดยพุทธสันติวิธี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๖.	วิปัสสนากรรมฐาน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๖.ผลงานทางวิชาการ (งานวิจัย/บทความทางวิชาการ/หนังสือ/ตำรา)

๖.๑ งานวิจัย

วรภา มนต์อารักษ์, พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส และ พระปราโมทย์ วาทโก. “การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืนโดยพุทธสันติวิธี: กรณีศึกษาชุมชนตำบลสวาย อำเภอบางคนที ศรีสะเกษ”. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๕ (กันยายน-ตุลาคม ๒๕๖๓) : ๑๗๒๑-๑๗๓๕.

สำราญ สมพงษ์, พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส และพระปราโมทย์ วาทโกวิท. “กระบวนการสื่อสารออนไลน์ผ่านเฟซบุ๊ก เพื่อส่งเสริมสันติภาพของพระสงฆ์โดยพุทธสันติวิธี”.วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔) : ๒๗๗-๒๘๙.

๖.๒ บทความทางวิชาการ

เขวง ชูศิริ และ พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส. “การสร้างความปลอดภัยโดยพุทธสันติวิธี: ศึกษากรณีความขัดแย้งระหว่างประชาชนซึ่งสร้างวัดบนที่ดินสาธารณประโยชน์โดยสำคัญผิดกับหน่วยงานของรัฐ”.วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๕ (กันยายน-ตุลาคม ๒๕๖๓) : ๒๐๔๑-๒๐๕๔.

พระปราโมทย์ วาทโกวิโท และ พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส. “รูปแบบการพัฒนาวิทยาการต้นแบบสันติภาพโดย
พุทธสันติวิธี”.วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. ปีที่ ๗ ฉบับพิเศษ (กันยายน-ตุลาคม ๒๕๖๒) :
๒๕๔-๒๐๕๔.

๑. ชื่อ/ฉายา/สกุล พระมหาทวี มหาปณฺโญ (ละลง)
 ๒. ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 ๓. สาขาที่เกี่ยวข้อง วิชา พระพุทธศาสนา
 ๔. สังกัด-สถานที่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๕. ภาระงานในความรับผิดชอบ(ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๕.๑ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาโท

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑.	พุทธปรัชญา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒.	สัมมนาพระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓.	สัมมนาวิทยานิพนธ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔.	ระเบียบวิธีวิจัยทางพระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕.	การใช้ภาษาบาลี ๑	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๖.	การใช้ภาษาบาลี ๒	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕.๒ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาเอก

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑.	ระเบียบวิธีวิจัยชั้นสูงทางพระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒.	สัมมนางานวิจัยและวิทยานิพนธ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓.	การใช้ภาษาบาลี ๑	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔.	การใช้ภาษาบาลี ๒	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๖. ผลงานทางวิชาการ (งานวิจัย/บทความทางวิชาการ/หนังสือ/ตำรา)

๖.๑ งานวิจัย

พระมหาทวี มหาปณฺโญ, พระมหาสมเจตสมจारी และเกรียงไกร พินยารักษ์. “การใช้ชีวิตในสังคมออนไลน์ตามหลักพุทธวิธี”. วารสารศึกษาศาสตร์ มมร. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๓๔๖-๓๕๖.

พระมหาทวี มหาปณฺโญ, พระมหาปรทัตติ ยาทองไชย และกรรณิการ์ ชาวเงิน. “การส่งเสริมความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนาด้วยอุบาสกธรรม”.วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์. ปีที่ ๑๕ ฉบับเพิ่มเติม (ธันวาคม ๒๕๖๒) : ๑๓๑-๑๔๑.

พระมหาทวี ละลง,พระมหาปรทัตติ ยาทองไชย,กรรณิการ์ ตั้งตุลานนท์ และวิไลพร อุ่นเจ้าบ้าน. “รูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมพอเพียงวิถีพุทธ”. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์. ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๔) : ๑-๑๒.

๖.๒ บทความทางวิชาการ

พระมหาทวี มหาปณฺ. “ทฤษฎีเชิงพุทธเพื่อการใช้ชีวิตในสังคมออนไลน์”.วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์. ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๓ (กันยายน – ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๑๗-๒๘.

๗.กรรมกรที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา

- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑. ชื่อ/ฉายา/สกุล   ดร.ประพันธ์ ศุภษร
 ๒. ตำแหน่งทางวิชาการ   รองศาสตราจารย์
 ๓. สาขาที่เชี่ยวชาญ   พระพุทธศาสนา
 ๔. ลังกัด-สถานที่   บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๕. ภาระงานในความรับผิดชอบ(ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๕.๑ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑.	พระไตรปิฎกสำหรับคนรุ่นใหม่	มหาวิทยาลัยบูรพา

๕.๒ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาโท

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑.	พระพุทธศาสนาเถรวาท	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒.	พระไตรปิฎกวิเคราะห์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓.	พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔	พระไตรปิฎกกับการสอนสังคมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕.๓ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาเอก

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑.	พระพุทธศาสนากับประชาคมอาเซียน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒.	สัมมนาพระไตรปิฎกและอรรถกถา	๑) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตบ่านีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม ๓) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตสุรินทร์
๓	สัมมนาพระไตรปิฎกและงานนิพนธ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔	พระพุทธศาสนากับศาสตร์แห่งการใช้เหตุผล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕	พระพุทธศาสนากับวิทยาการสมัยใหม่	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๖	พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗	พระพุทธศาสนากับการจัดการความขัดแย้ง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๘	พระพุทธศาสนากับศาสตร์แห่งการตีความ	๑) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตสุรินทร์
๙	สัมมนาหลักพุทธธรรม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๖. ผลงานทางวิชาการ (งานวิจัย/บทความทางวิชาการ/หนังสือ/ตำรา)

๖.๑ งานวิจัย

ประพันธ์ ศุภษร. “การอธิบายธรรมด้วยหลักเหตุผลในคัมภีร์อรรถกถาพระสัจจตันปิฎก”.

วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์.ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๔๒๐-๔๓๙.

ประพันธ์ ศุภษร และกฤติกาวัลย์ หิรัญลี. “พระพุทธศาสนากับโหราศาสตร์ : แนวทางการพึ่งพาและวิธีการปฏิบัติของชาวพุทธไทยในยุค ๔.๐”. วารสารมหาจุฬาริชาการ. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๒) : ๒๑๒-๒๒๖.

สมคิด เศษวงค์ และประพันธ์ ศุภษร. “วิถีวัฒนธรรมแห่งความเอื้ออาทรของประชาคมอาเซียน ศึกษาประเทศไทยและกัมพูชา” .วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์. ปีที่ ๑๕ ฉบับเพิ่มเติม (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๒) : ๘๙-๑๐๐.

ประพันธ์ ศุภษร. “การสืบทอดภูมิปัญญาชาดกผ่านวิถีวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวพุทธในจังหวัดร้อยเอ็ด” .วารสารมหาจุฬาริชาการ. ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม –เมษายน ๒๕๖๔) หน้า ๓๒-๔๖.

๖.๒ หนังสือ

ประพันธ์ ศุภษร.(๒๕๖๑). กรรม การเกิดใหม่และอนัตตา. กรุงเทพมหานคร :โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. จำนวน ๕๒๑ หน้า.

ประพันธ์ ศุภษร.(๒๕๖๓). พระพุทธศาสนาเถรวาทฉบับปรับปรุง. กรุงเทพมหานคร :โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. จำนวน ๓๗๗ หน้า.

ประพันธ์ ศุภษร.(๒๕๖๔). การใช้เหตุผลในพระพุทธศาสนา.กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. จำนวน. ๒๑๕ หน้า.

๗.กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา

- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑. ชื่อ/ฉายา/สกุล **ดร.แม่ชีกฤษณา รักษาโฉม**
 ๒. ตำแหน่งทางวิชาการ **ผู้ช่วยศาสตราจารย์**
 ๓. สาขาที่เกี่ยวข้อง **พระพุทธศาสนา**
 ๔. สังกัด-สถานที่ **บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**
 ๕. ภาระงานในความรับผิดชอบ(ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๕.๑ ประสบการณ์การสอนระดับปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑.	พระสูตรต้นตปิฎกศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒.	พระอภิธรรมปิฎกศึกษา (ภาคภาษาอังกฤษ)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕.๒ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาโท

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑.	ศึกษางานสำคัญทางพระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒.	พระไตรปิฎกวิเคราะห์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓.	สัมมนาวิทยานิพนธ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔.	ขบวนการพุทธใหม่ในโลกปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕.๓ ประการณการสอนระดับปริญญาเอก

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑.	รายวิชาสัมมนาพระไตรปิฎกและอรรถกถา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒.	รายวิชาสัมมนาพุทธธรรม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓.	รายวิชาสัมมนาพระอภิธรรมปิฎก	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๖. ผลงานทางวิชาการ (งานวิจัย/บทความทางวิชาการ/หนังสือ/ตำรา)

๖.๑ งานวิจัย

แม่ชีกฤษณา รักษาโฉม และสมคิด เศษวงค์. “ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของชุมชนนักบวชหญิงในสังคมไทย”.

วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์. ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๑) : ๑๗-๒๘.

พระมหาสุรศักดิ์ ปัจจนเสโน, วุฒินันท์ กันทะเตียน, แม่ชีกฤษณา รักษาโฉม. “การพัฒนาองค์ความรู้และกระบวนการเสริมสร้างสุขภาวะในการลดปัจจัยเสี่ยงเชิงพุทธบูรณาการ”.วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์. ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๒) : ๕๖-๖๗.

แม่ชีกฤษณา รักษาโฉม. “ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดเรื่องจิตในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท”.วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์.ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๔ (กรกฎาคม-สิงหาคม ๒๕๖๓): ๑๒๓๐-๑๒๔๒.

๖.๒ บทความทางวิชาการ

แม่ชีกฤษณา รักษาโฉม และอรชร ไกรจักร์. “สะท้อนภาพการเมืองในมุมมองของพระพุทธศาสนา”. The 9th International and the 1 st National Buddhist Research Seminar. MCU Srisaket Campas,Thailand. (2-3 April 2018) : 18.

แม่ชีกฤษณา รักษาโฉม, อรชร ไกรจักร์ และพระมหาวีรณัฐ ญาณกิตติ. “ขณะจิตสุดท้าย:ความจริงที่ชาวพุทธควรรู้”. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์. ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๔) : ๑๑๗-๑๒๗.

อรชร ไกรจักร์,แม่ชีกฤษณา รักษาโณมและพระมหาวรันธรมณ์ ญาณกิตติ. บุคลิกภาพของพระภิกษุตามหลัก
เวสาลีชกรณธรรม”.วารสาร มจร บาลีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์.ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม
๒๕๖๔):๑๑๓-๑๒๕.

๗. กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตวิทยาลัย

- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑. ชื่อ/ฉายา/สกุล **ดร.บุญเลิศ โอธสุ**
๒. ตำแหน่งทางวิชาการ **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (สาขาวิชาธรรมนิเทศ)**
๓. สาขาที่เกี่ยวข้อง **พระพุทธศาสนา/ธรรมนิเทศ/วิปัสสนาภาวนา/การสอนสังคมศึกษา**
๔. สังกัด-สถานที่ **บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**
๕. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๕.๑ ประสภารณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี

ที่	รายวิชาที่สอน	สถานที่สอน
๑	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	พุทธธรรมประยุกต์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕.๒ ประสภารณ์ในการสอนระดับปริญญาโท

ที่	รายวิชาที่สอน	สถานที่สอน
๑	สัมมนาวิปัสสนาภาวนา	สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนาวิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส มจร
๒	กรรมฐาน	สาขาวิชาธรรมนิเทศ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา สาขาวิชาปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มจร สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์
๓	พระพุทธศาสนาเถรวาท	สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มจร
๔	ธรรมนิเทศเบื้องต้น	สาขาวิชาธรรมนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มจร
๕	พุทธวิธีการสื่อสาร	สาขาวิชาธรรมนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มจร
๖	การสื่อสารพุทธธรรมเชิงบูรณาการ	สาขาวิชาพุทธนวัตกรรมการสื่อสาร บัณฑิตวิทยาลัย มจร
๗	สัมมนาธรรมนิเทศ	สาขาวิชาพุทธนวัตกรรมการสื่อสาร บัณฑิตวิทยาลัย มจร
๘	สัมมนาปัญหาการสื่อสารร่วมสมัย	สาขาวิชาพุทธนวัตกรรมการสื่อสาร บัณฑิตวิทยาลัย มจร
๙	สัมมนาวิทยานิพนธ์	สาขาวิชาพุทธนวัตกรรมการสื่อสาร บัณฑิตวิทยาลัย มจร
๑๐	การผลิตสื่อเพื่อการเผยแพร่พุทธธรรม	สาขาวิชาพุทธนวัตกรรมการสื่อสาร บัณฑิตวิทยาลัย มจร

๕.๓ ประสภารณ์ในการสอนระดับปริญญาเอก

ที่	รายวิชาที่สอน	สถานที่สอน
๑	วิปัสสนากรรมฐาน	สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มจร

๖. ผลงานทางวิชาการ (งานวิจัย/บทความทางวิชาการ/หนังสือ/ตำรา)

๖.๑ งานวิจัย

พระเมธีวราญาณ (สายเพชร วชิรปณฺโญ), บุญเลิศ โอฐสุ และคณะ. “การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมพหุวัฒนธรรม : กรณีศึกษาสังคมพหุวัฒนธรรมในตำบลท่าแร่ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร”. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.** ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๒) : ๕๕-๖๕.

รุจี ตันต้อศวโยธี และบุญเลิศ โอฐสุ. “นัยคติในพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในภาษาพูดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ออนไลน์”. **วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ มจร.**ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๓) : ๑-๑๒.

บุญเลิศ โอฐสุ, บำรุง สุขพรรณ,กมล ฉายาวัดนะ,พระครูปลัดสุวัฒนบัณฑิตคุณและกนกวรรณ กรุณาฤทธิโยธิน. “การใช้สื่อและอุปกรณ์ในการสื่อสารของพระพุทธเจ้า”. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.**ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๑) : ๕๘๔-๕๙๔.

บำรุง สุขพรรณ, บุญเลิศ โอฐสุ, กมล ฉายาวัดนะ, รังษี สุหนต์, จุฑามาศ วารีแสงทิพย์, ชญานันันท์ หนูไชยะนันท์ และกนกวรรณ กรุณาฤทธิโยธิน. “แบบแผนการสื่อสารของสหกรณ์ออมทรัพย์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตด้วยหลักธรรมและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตที่มั่นคงและยั่งยืน” .**วารสารวิจัยวิชาการ วิทยาเขตนครสวรรค์ มจร.** ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๓) : ๓๕-๕๒.

๗. กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตวิทยาลัย

- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑. ชื่อ/ฉายา/สกุล **ดร.ดวงเพชร สมศรี**
 ๒. ตำแหน่งทางวิชาการ **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา)**
 ๓. สาขาที่เกี่ยวข้อง **พระพุทธศาสนา**
 ๔. สังกัด-สถานที่ **บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**
 ๕. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๕.๑ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี

ที่	รายวิชาที่สอน	สถานที่สอน
๑	สุขภาพจิต	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	มนุษยสัมพันธ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	การเขียนบทความทางพระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕.๒ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาโท

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	จิตวิทยาแนวพุทธ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	ระเบียบวิธีวิจัยทางพระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	พุทธวิธีการสื่อสาร	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕.๓ ประสบการณ์การสอนระดับปริญญาเอก

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑.	สัมมนาพระพุทธศาสนาเพื่อสังคม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒.	สัมมนาพระพุทธศาสนากับวิทยาการสมัยใหม่	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓.	สัมมนาพระพุทธศาสนากับประชาคมอาเซียน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔	สัมมนาพระพุทธศาสนากับวิชาชีพ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๖	สัมมนางานวิจัยและวิทยานิพนธ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗	ระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๖. ผลงานทางวิชาการ (งานวิจัย/บทความทางวิชาการ/หนังสือ/ตำรา)

๖.๑ งานวิจัย

- ดวงเพชร สมศรี. “การส่งเสริมแรงจูงใจในการทำงานจิตอาสาเชิงพุทธของอาสาสมัครตำรวจชุมชน”. วารสาร **บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ มจร.**ปีที่๑๔ ฉบับพิเศษ (มิถุนายน-สิงหาคม ๒๕๖๑): ๗๕-๘๖.
 ดวงเพชร สมศรี. “การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์การเก็บรักษาน้ำผึ้งและเนยชั้นตามหลักพระพุทธศาสนา”. **วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ มจร.** ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๒) : ๖๙-๗๘.
 ดวงเพชร สมศรี . “การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์การเก็บรักษาเกสร ๕ ตามหลักพระพุทธศาสนา”. **วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ.** ปีที่๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มีนาคม ๒๕๖๔) : ๘๖- ๙๙.

๖.๒ บทความวิชาการ

- ดร.ดวงเพชร สมศรี (๒๕๖๐).“วิถีวัฒนธรรมการเอื้ออาทรของชาวพุทธในสังคมไทย”. **วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ มจร** ปีที่๑๓ ฉบับพิเศษตีพิมพ์ในงานสัมมนาวิชาการระดับนานาชาติ.(มกราคม-มีนาคม):๓๐-๓๘.

๗. กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา

- บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑. ชื่อ/ฉายา/สกุล **ดร.สมคิด เศษวงค์**
 ๒. ตำแหน่งทางวิชาการ **อาจารย์**
 ๓. สาขาที่เกี่ยวข้อง **พระพุทธศาสนา**
 ๔. สังกัด-สถานที่ **บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**
 ๕. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๕.๑ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี

ที่	รายวิชาที่สอน	สถานที่สอน
๑	ประวัติพระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕.๒ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาโท

ที่	รายวิชาที่สอน	สถานที่สอน
๑	พระพุทธศาสนาเถรวาท	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	การสื่อสารตามหลักธรรม	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	ระเบียบวิธีวิจัยทางพระพุทธศาสนา	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔	ศึกษางานสำคัญทางพระพุทธศาสนา	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕	สัมมนาพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕.๓ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาเอก

ที่	รายวิชาที่สอน	สถานที่สอน
๑	ระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูง	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	พระพุทธศาสนากับประชาคมอาเซียน	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	พระพุทธศาสนากับวิชาชีพ	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔	สัมมนาพระพุทธศาสนากับวิทยาการสมัยใหม่	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๖. ผลงานทางวิชาการ (งานวิจัย/บทความทางวิชาการ/หนังสือ/ตำรา)

๖.๑ งานวิจัย

สมคิด เศษวงค์ และประพันธ์ ศุภษร. “วิถีวัฒนธรรมแบบเอื้ออาทรเชิงพุทธในประชาอาเซียน: กรณีศึกษาประเทศไทยและประเทศกัมพูชา”.วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์. ปีที่ ๑๕ ฉบับเพิ่มเติม (พฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๖๒): ๘๙-๑๐๐.

แม่ชีกฤษณา รักษาโฉม และสมคิด เศษวงค์. “ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของชุมชนนักบวชหญิงในสังคมไทย”.

วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์. ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๑) : ๑๗-๒๘.

สมคิด เศษวงค์, สุเทพ อารมณรักษ์, และ มงคล สืบพันธุ์. “การพัฒนาองค์กรในการเสริมสร้างศักยภาพ การบริหารการศึกษาด้านพระพุทธศาสนาของบัณฑิตวิทยาลัย”.วารสาร มจร บาลีศึกษายุทธ โสปริทรรศน์. ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๖๕) : ๒๕๓-๒๖๖.

๖.๒ หนังสือ /ตำรา/เอกสาร อื่นๆ

สมคิด เศษวงค์. (๒๕๖๒). การสื่อสารพุทธธรรมเชิงพุทธบูรณาการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. จำนวน ๒๒๙ หน้า.

สมคิด เศษวงค์. (๒๕๖๒). พระสงฆ์: บทบาทหน้าที่. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. จำนวน ๑๗๒ หน้า.

๗. กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา

- บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย